

STOP CORRUPTION

ถอดบทเรียนความสำเร็จ
โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง
ส่วนราชการระดับจังหวัด

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หนังสือ “ถอดบทเรียนความสำเร็จ โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง” ส่วนราชการระดับจังหวัด

จำนวนพิมพ์ : 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2356 9999 โทรสาร 0 2281 8158

www.opdc.go.th

ISBN : 978-616-7145-85-3

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการ ก.พ.ร.

คณะผู้จัดทำ

นางวรรณพร	เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุทธปริดา	ที่ปรึกษาการพัฒนาระบบราชการ
นายชัยยุทธ	กมลศิริสกุล	ผ.กองบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม
นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาระบบราชการ
นางกาญจนา	มังกรโรทัย	นักพัฒนาระบบราชการชำนาญการพิเศษ
นางสาวภัทรอาภา	จินดาวงศ์	นักพัฒนาระบบราชการชำนาญการ
นางสาวกฤษณา	แก้วดวง	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
นางสาวจิราภรณ์	อิสริโยดม	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
นายบัณฑิต	ตั้งโกคานนท์	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
นางสาวจิริสุดา	จอมพลพล	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
นางสาวพรชมน	สิริกุลพัฒนสาร	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ

จำนวนหน้า : 138 หน้า

พิมพ์ที่ : บริษัท ที.เค.เอส. สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด โทร. 0-2784-5888 แฟกซ์ 0-2784-5858

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

การพิมพ์ซ้ำหรือการนำข้อมูลทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่

ไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตาม จะต้องได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักงาน ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

stop corruption ถอดบทเรียนความสำเร็จ โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง ส่วนราชการระดับจังหวัด.-- กรุงเทพฯ : สำนัก,
2556. 138 หน้า

1. การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ. 0. ชื่อเรื่อง.

984.1323

ISBN 978-616-7145-85-3

คำนำ

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้ประกาศยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 โดยมอบหมายให้ส่วนราชการและจังหวัดวิเคราะห์และคัดเลือกกระบวนการที่อาจมีช่องโหว่ให้เกิดความไม่โปร่งใสเสี่ยงต่อการทุจริต และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการหรือสิทธิของประชาชน นำมาจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ภายใต้โครงการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ หรือ “1 กรม 1 ป้องกันโกง”

สำนักงาน ก.พ.ร. โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการ รวมทั้ง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน และได้สรุปส่วนราชการที่มีกระบวนการโดดเด่น และผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสะท้อนความสำเร็จในการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการจำนวน 10 กรม และ 10 จังหวัด รวบรวมเป็นหนังสือชุด “ถอดบทเรียนความสำเร็จ โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง” ประกอบด้วยหนังสือ 2 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 ส่วนราชการระดับกรม และเล่มที่ 2 ส่วนราชการระดับจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานและแนวทางการปรับปรุงกระบวนการเพื่อสร้างความโปร่งใส ไร้ทุจริตคอร์รัปชันของส่วนราชการที่เป็นต้นแบบที่ดีให้แก่หน่วยงานอื่นๆ

สำนักงาน ก.พ.ร. ขอขอบคุณส่วนราชการระดับกรมและจังหวัดที่ได้ให้ข้อมูลประกอบการจัดทำหนังสือชุด “ถอดบทเรียนความสำเร็จ โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง” และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อข้าราชการและหน่วยงานอื่นๆ ที่จะนำรูปแบบ วิธีการที่เป็นตัวอย่างที่ดีไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการต่อไป

สำนักงาน ก.พ.ร.

กันยายน 2556

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทนำ	
1. จังหวัดนครปฐม	4
2. จังหวัดศรีสะเกษ	18
3. จังหวัดเชียงราย	34
4. จังหวัดนครศรีธรรมราช	47
5. จังหวัดกระบี่	58
6. จังหวัดสุราษฎร์ธานี	65
7. จังหวัดลำพูน	74
8. จังหวัดแพร่	90
9. จังหวัดอุทัยธานี	104
10. จังหวัดยโสธร	117
ภาคผนวก	114
รายชื่อกระบวนการงานข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างโปร่งใส ในการปฏิบัติราชการ (โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง)	

บทนำ

“การทุจริตคอร์รัปชัน” เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศที่กำลังพัฒนา และสำหรับประเทศไทยการทุจริตคอร์รัปชันได้ฝังรากลึกในสังคมไทยมายาวนาน กีดกร่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะนำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

รัฐบาลตระหนักถึงผลกระทบและความสูญเสียที่ร้ายแรงจากปัญหาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ อีกทั้งกระตุ้นและส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย นำมาซึ่งผลประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม จึงกำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2555 ภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำ “โครงการ 1 กรม 1 ป้องกันโกง” โดยมอบหมายให้ส่วนราชการระดับกรมและระดับจังหวัดจำนวน 144 กรม และ 78 จังหวัด จัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ซึ่งแต่ละส่วนราชการมีการคัดเลือกกระบวนการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน มาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ไข และดำเนินการแก้ไข โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้วางระบบการติดตามและประเมินผลในรอบ 3 เดือน 6 เดือน และ 9 เดือน เพื่อติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้ว ซึ่งกำหนดประเด็นในการประเมินผลไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประเมินจากความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณ

2. ผลผลิตจากการดำเนินงาน ประเมินจากผลผลิตตามกิจกรรมต่างๆ ในข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

3. ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ประเมินจากผลสำเร็จของการดำเนินงาน รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. ความสำเร็จจากการดำเนินงาน ประเมินจากการสรุปเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ และผลอันเนื่องมาจากเหตุการณ์นั้น พร้อมทั้งสรุปแนวคิดในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ส่วนราชการอื่นต่อไป

นอกจากนี้ ในการติดตามและประเมินผล ยังมีการจัดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด วิเคราะห์ปัญหา การดำเนินกิจกรรม และแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการสร้างความโปร่งใสในระบบราชการอย่างยั่งยืนต่อไป

ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ทุกหน่วยงานได้ดำเนินการทำตามข้อเสนอและแผนงานที่กำหนดจนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้พิจารณาคัดเลือกหน่วยงานที่มีแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการที่อาจจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 10 จังหวัด มาเผยแพร่เพื่อเป็นต้นแบบแก่หน่วยงานราชการอื่นให้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ดังนี้

1. จังหวัดนครปฐม
2. จังหวัดศรีสะเกษ
3. จังหวัดเชียงราย
4. จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. จังหวัดกระบี่
6. จังหวัดสุราษฎร์ธานี
7. จังหวัดลำพูน
8. จังหวัดแพร่
9. จังหวัดอุทัยธานี
10. จังหวัดยโสธร

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการ “1 กรม 1 ป้องกันโกง” เปรียบเสมือนจุดเล็กๆ แต่เกิดขึ้นทุกจุดทุกหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นการนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่อง “การระเบิดจากข้างใน” มาใช้ โดยการให้แต่ละหน่วยงานราชการวิเคราะห์ด้วยตนเองว่ากระบวนการอะไรมีความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชันสูงที่สุด มีจุดรั่วไหลหรือโอกาสที่จะเกิดมากที่สุด จำเป็นต้องหาทางป้องกันการงานให้รัดกุมขึ้น ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต และสิ่งสำคัญคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ย่อมจะช่วยป้องกันและลดการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม ทำให้การปฏิบัติราชการเป็นไปด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อภาครัฐ รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าและสร้างความเจริญสาสุกต่อประชาชน

กระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ จังหวัดนครปฐม

“สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มอาหาร คือการทำให้ประเทศคู่ค้ามีความเชื่อมั่นในคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าที่เหมาะสมต่อการบริโภค ไม่มีสารปนเปื้อนหรือสิ่งปลอมปนใดๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ซึ่งในสินค้าประเภทสัตว์น้ำ การได้รับใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ เป็นสิ่งที่รับประกันได้ประการหนึ่งว่าสินค้านั้นผ่านการตรวจสอบและรับรองด้านคุณภาพและความปลอดภัยมาแล้ว เป็นใบเบิกทางอย่างหนึ่งให้เกษตรกรหรือผู้ประกอบการนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ แต่เนื่องจากขั้นตอนการขอเอกสารใบกำกับจำหน่ายสัตว์น้ำที่อาจมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน ผู้ขอรับบริการบางรายขอแล้วได้รับใบกำกับในเวลาไม่นาน บางรายต้องการแก้ไขหรือต้องยื่นหลักฐานเพิ่มเติม หน่วยงานผู้ออกใบกำกับฯ แต่ละแห่งอาจมีมาตรฐานไม่เหมือนกัน ส่งผลให้ประชาชนผู้รับบริการ เกิดความสงสัยในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีมาตรฐานในการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติ หรืออาจต้องการสินบน รวมทั้งมีการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องตัวเองหรือไม่ จังหวัดนครปฐมจึงกำหนดแนวทางและมาตรการในการปฏิบัติ รวมถึงการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการอย่างโปร่งใสเป็นธรรม ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน”

ในอดีตการประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ยังไม่มีกฎระเบียบปฏิบัติเรื่องการขึ้นทะเบียนฟาร์มโดยเฉพาะผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้ง จนเริ่มเกิดปัญหาด้านการส่งออกสินค้ากุ้งเนื้อไปยังต่างประเทศ พบสารตกค้างในเนื้อกุ้ง ได้รับความเสียหายขาดทุนเป็นเงินจำนวนมหาศาล ส่งผลกระทบต่อการส่งสินค้ากุ้งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ จากปัญหาดังกล่าวกรมประมงจึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเริ่มให้มีการใช้หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นข้อกำหนดประการหนึ่งที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการลดสารตกค้างไนโตรฟูรานส์ และคลอแรมฟินิคอล ที่เสนอต่อสหภาพยุโรป ปัจจุบันกรมประมงได้ปรับปรุงรูปแบบหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อลดปัญหาการปลอมแปลงหรือการเอาสัตว์น้ำอื่นที่ไม่ใช่ของเกษตรกรรายนั้นมาปะปน จนเป็นเหตุให้การตรวจ

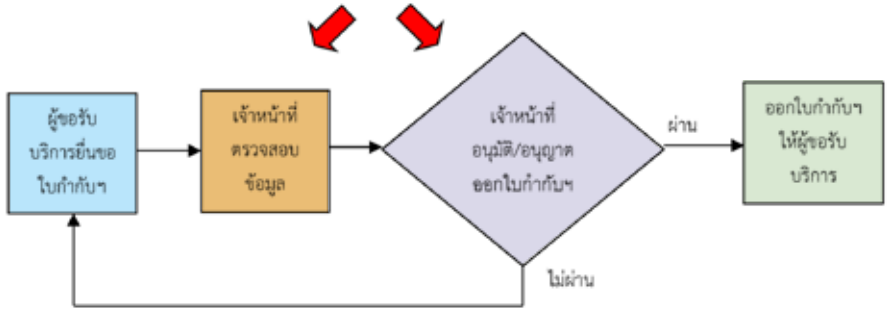

สอบย้อนกลับไม่ได้ผลตามวัตถุประสงค์ ในปัจจุบันการสืบย้อนกลับได้ของสินค้า หรือ Traceability มีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศคู่ค้า ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของประเทศไทยที่ได้เริ่มใช้หนังสือกำกับฯ

ประเทศไทยกำหนดให้มีระบบการสอบย้อนกลับแบบเอกสารมาหลายปีแล้ว เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตให้เป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้า โดยใช้หนังสือกำกับฯ การจำหน่ายสัตว์น้ำเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบย้อนกลับ ถึงแหล่งที่มาหรือแหล่งที่ผลิต ในกรณีพบว่าสินค้าไม่ได้มาตรฐาน หนังสือกำกับฯ การจำหน่ายสัตว์น้ำ (Movement Document : MD) เป็นเอกสารที่กรมประมงออกให้กับเกษตรกรเมื่อต้องการจำหน่ายกุ้งและสัตว์น้ำที่เลี้ยงทุกชนิด หนังสือกำกับฯ นี้ จะติดไปกับสัตว์น้ำที่จำหน่ายจนถึงโรงงาน หากผู้ประกอบการรายใดมีความประสงค์จะส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และต้องการให้กรมประมงออกหนังสือรับรองใดๆ เพื่อประกอบการส่งออกนั้น เช่น หนังสือรับรองส่งกุ้งไปสหรัฐอเมริกา (DS-2091) หนังสือรับรองสุขอนามัยสินค้า (Health Certificate) ผู้ส่งออกจะต้องแนบหนังสือกำกับฯ มาพร้อมกับคำขอหนังสือรับรองนั้นๆ ด้วยทุกครั้งเพื่อแสดงแหล่งที่มาหรือแหล่งผลิตของวัตถุดิบ

การดำเนินการตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการจัดทำหนังสือกำกับฯ การจำหน่ายสัตว์น้ำ พ.ศ.2558 แม้จะทำให้เกษตรกรหรือผู้ประกอบการ มองว่าการปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอนในการออกหนังสือใบกำกับฯ การจำหน่ายสินค้าสัตว์น้ำเป็นภาระและมีความยุ่งยาก แต่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากมีกฎระเบียบว่าด้วยการจำหน่ายสินค้าเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ ในปัจจุบันกรมประมงเป็นผู้อนุญาตรับรองให้หน่วยงานเอกชนสามารถออกหนังสือกำกับฯ การจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) ได้เอง ดังนั้นเพื่อให้การได้มาซึ่งหนังสือใบกำกับฯ สินค้าสัตว์น้ำตามกระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับฯ การจำหน่ายสัตว์น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐมจากผู้มีสิทธิในการออกใบอนุญาตดังกล่าว ดำเนินการด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และป้องกันการใช้ดุลยพินิจที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ที่อาจสร้างความเสียหายให้หน่วยงานหรือขาดความน่าเชื่อถือ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1 จังหวัดนครปฐมจึงเลือกกระบวนการดังกล่าวมาปรับปรุง

ขั้นตอนนี้อาจเกิดการทุจริตหรือความผิดพลาด

แผนภาพที่ 1 กระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับขาการจำหน่ายสัตว์น้ำ

ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับขาการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม มีความโปร่งใสและเป็นธรรม จังหวัดนครปฐมจึงปรับปรุงและพัฒนากระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับขาการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อลดความเสี่ยง รวมทั้งแก้ไข/ป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งการพัฒนากระบวนการดังกล่าวยังเป็นการสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำโดยเฉพาะกุ้งให้เป็นรายใหญ่ที่สุดของโลก นำรายได้เข้าประเทศมากเป็นอันดับหนึ่งของการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำออกไปต่างประเทศ

การดำเนินการ

จังหวัดนครปฐม ดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ในโครงการพัฒนากระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับขาการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีแนวทางดำเนินงานโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการ วิธีการทำงาน ปรับเปลี่ยนระบบทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยม ในการทำงานของบุคลากรจังหวัดนครปฐม ให้มีความเข้าใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายองค์กร ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการทำงาน ส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนผู้รับบริการ ยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล โดยจังหวัดนครปฐมได้กำหนดกระบวนการพัฒนากระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับขาการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน แสดงดังแผนภาพที่ 2

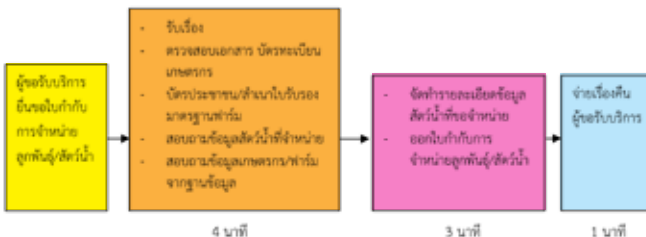
แผนภาพที่ 2 การพัฒนาระบบงานการขออนุญาตออกใบกำกับภาษีจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม

รายละเอียดการดำเนินการพัฒนาระบบงานการขออนุญาตออกใบกำกับภาษีจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม

1. การเตรียมการ จังหวัดนครปฐมเตรียมการพัฒนาระบบงานการขออนุญาตออกใบกำกับภาษีจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม ดังนี้

- ปรับปรุงกระบวนการ (Process Redesign)
- แต่งตั้งคณะทำงานตรวจติดตามประเมินผลการออกหนังสือกำกับฯ
- วางระบบการตรวจสอบที่รัดกุม
- พัฒนาความรู้ของบุคลากร
- จัดทำคู่มือการออกใบกำกับฯ
- ปรับกระบวนการให้บริการให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานแก่ผู้รับบริการ

การปรับปรุงกระบวนการออกใบกำกับภาษีจำหน่ายลูกพันธุ์/สัตว์น้ำ

สรุปการปรับปรุงกระบวนการ 3 ขั้นตอน 1 จุดบริการ รวมระยะเวลา 8 นาที

ขั้นตอน	ระยะเวลา
1. ผู้ขอรับบริการยื่นคำขอเรื่องจัดทำใบอนุญาต/สำนักงาน ประมงจังหวัด รับเรื่อง/ตรวจสอบข้อมูล/สรุปคำขอและเอกสาร	4 นาที
2. ตรวจสอบเอกสารข้อมูลทะเบียนเกษตรกร/สอบถามข้อมูลสัตว์น้ำที่ จำหน่าย	3 นาที
3. จัดทำรายละเอียดข้อมูลสัตว์น้ำที่ขอจำหน่าย ออกใบกำกับลูกพันธุ์/ สัตว์น้ำ/จ่ายเรื่องคืนผู้มาขอรับบริการ	1 นาที

หมายเหตุ - ในเขตพื้นที่ 5 อำเภอที่มีประมงอำเภอประจำปฏิบัติหน้าที่ ผู้รับบริการสามารถติดต่อใช้บริการกับ
ประมงอำเภอ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงให้สามารถออกใบอนุญาตดังกล่าวได้เป็นลายลักษณ์อักษร

2. การทดลองนำร่อง เป็นการนำผลจากการเตรียมการไปทดลองปฏิบัติ ก่อนนำไป
ปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

- พัฒนาสร้างฐานข้อมูล
- จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับโปรแกรมการออกใบอนุญาตด้วยคอมพิวเตอร์
- แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยคำนวณและตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้องของ
ข้อมูลที่กรอกโดยเจ้าหน้าที่ และสามารถลดระยะเวลาในการบริการ
- จัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำคู่มือการออกใบกำกับฯ ที่เป็นปัจจุบัน

3. การดำเนินการจริง เป็นการนำผลจากการทดลองปฏิบัติที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไป
สู่การปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึงทั้งหน่วยงาน พร้อมทั้งมีคณะทำงานตรวจติดตามประเมินผลการออก
หนังสือกำกับฯ

4. การติดตามความก้าวหน้า เป็นการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการตามกระบวนการที่ผ่านการปรับปรุง ในหน่วยงานที่ออกหนังสือกำกับฯ ทั้งภาครัฐและเอกชน จนถึงฟาร์มที่ได้รับหนังสือกำกับฯ และโรงงานที่รับซื้อผลผลิต

5. การประเมินผลสำเร็จ เป็นการตรวจประเมินหน่วยงานที่ออกหนังสือกำกับฯ ทั้งภาครัฐและเอกชนภายหลังได้ดำเนินการจริง พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานเพื่อนำเสนอผู้บริหารต่อไป

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานในกระบวนการเพื่อแก้ไขและป้องกันความเสี่ยง ของกระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังต่อไปนี้

- **การสรุปผลการดำเนินงานในระดับกิจกรรมและในระดับภาพรวมของโครงการ** แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานในระดับกิจกรรมและในระดับภาพรวมของโครงการ

แนวทางแก้ไขปัญหา	มาตรการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ
กฎหมาย กฎระเบียบ	1. แต่งตั้งคณะทำงานกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานออกหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) ระดับอำเภอ จังหวัด และกรม 2. ปรับปรุงระเบียบการออกหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (FMD) และหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) ของกรมประมง

แนวทางแก้ไขปัญหา	มาตรการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ
การออกแบบกระบวนการใหม่	<p>3. กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาปฏิบัติงานที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและเป็นปัจจุบัน</p> <p>4. ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานที่วางไว้และบันทึกผลการปฏิบัติตามแนวทางฯ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงขั้นตอนต่อไป</p> <p>5. วางระบบการติดตามตรวจสอบที่ชัดเจน</p> <p>6. จัดให้มีเอกสาร/การประชาสัมพันธ์ให้ผู้มารับบริการ ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานที่ถูกต้องตามระเบียบ</p>
การพัฒนาบุคลากร	<p>7. สนับสนุนการเข้ารับการอบรมการพัฒนาางานอย่างต่อเนื่องของบุคลากรผู้รับผิดชอบงานให้มีความรู้ที่ทันสมัย</p> <p>8. จัดให้มีสื่อ/ช่องทางการค้นคว้าข้อมูล/สอบถามข้อเท็จจริง เมื่อเกิดข้อสงสัยในการปฏิบัติงาน</p> <p>9. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับผิดชอบงานระดับกรม จังหวัด อำเภอ และภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>
การเสริมพลังประชาชน/ ผู้รับบริการ (Empowerment)	<p>10. จัดทำช่องทางรับความคิดเห็นจากผู้มารับบริการ เช่น กล่องรับความคิดเห็น สายด่วน e-mail เป็นต้น</p> <p>11. ทำงานเชิงรุกเข้าหากลุ่มเป้าหมาย โดยการประชาสัมพันธ์/แนะนำแนวทางแก่ผู้สนใจ เช่น เกษตรกร ประมง ผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร ประมงอาสา ชมรม สหกรณ์ฯ เป็นต้น</p> <p>12. ปรับกระบวนการทัศนผู้รับบริการ โดยการสื่อสารเจตนารมณ์ไม่รับสินบนของเจ้าหน้าที่</p>
การพัฒนาเครื่องมือดำเนินการ	<p>13. สนับสนุนเทคโนโลยี/วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งาน ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน ในปริมาณที่เพียงพอ เช่น โปรแกรมการออกใบอนุญาต แบบอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>14. จัดให้มีระบบซ่อมบำรุง/แก้ไขปัญหาเมื่อเกิดข้อขัดข้องของระบบอย่างใกล้ชิด</p> <p>15. จัดทำคู่มือการกรอกรายละเอียดที่เป็นปัจจุบันโดยละเอียด และแนวทางการกำกับดูแลจากระดับจังหวัด</p>

• การสรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด และคำเป้าหมายกระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม ได้กำหนดตัวชี้วัดของกระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม 10 หัวข้อ ดังนี้

1. การออกหนังสือรับรองการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) มีความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบฯ
2. ข้อเสนอจากผู้ขอรับใบอนุญาตที่ปฏิบัติตามขั้นตอนปกติลดลง
3. มีแนวทางการปฏิบัติงานการขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ ได้แก่ คู่มือบอร์ด แผ่นพับ เป็นต้น
4. บุคลากรผู้รับผิดชอบงานได้รับเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร
5. จัดประชุม/กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบงานระดับกรม จังหวัด อำเภอ และภาคเอกชน
6. มีช่องทางรับความคิดเห็นจากผู้มีความประสงค์แสดงความคิดเห็น
7. มีกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนและสอดแทรกสาระการขอรับใบอนุญาตแก่กลุ่มที่เกี่ยวข้อง
8. เรื่องร้องเรียนจากผู้รับบริการลดลง
9. เทคโนโลยี/วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน/ระบบอินเทอร์เน็ต ได้รับการดูแลและปรับเปลี่ยนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานหรือจัดหาเพิ่มตามความเหมาะสม
10. จำนวนงานที่มีความผิดพลาด ไม่สมบูรณ์ไม่สอดคล้องกับแนวทาง/มาตรฐานที่กำหนดไว้ลดลง

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ในโครงการพัฒนากระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม ทั้งด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรที่ให้บริการ และด้านคุณภาพการให้บริการโดยรวมในทุกหน่วยบริการของสำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม พบว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐมมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการให้บริการในทุกภารกิจให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุดต่อไป

ภาพตัวอย่างแสดงการเตรียมการในขั้นตอนการพัฒนากระบวนการ
การขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม

ภาพตัวอย่างแสดงกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการ
การขออนุญาตออกใบกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม

ภาพถ่ายอย่างแสดงการจัดทำคู่มือการออกใบกำกับฯ ที่เป็นปัจจุบัน

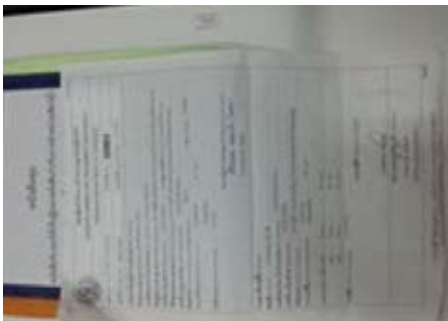

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการงาน

คณะทำงานตรวจติดตามประเมินผลการออกหนังสือกำกับฯ

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนากระบวนการขออนุญาตออกใบกำกับ การจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม มีดังนี้

1. การยอมรับปัญหา

ก่อนที่การปรับปรุง/พัฒนาการทำงานจะเริ่มต้น ต้องสร้างการยอมรับการเปลี่ยนแปลงให้เกิดกับสมาชิกทุกคน เพื่อสามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในองค์กรให้ดีขึ้น โดยเป็นความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในองค์กร

2. การวิเคราะห์ปัญหา

การปรับปรุง/พัฒนาการทำงานจะต้องอยู่บนรากฐานของการวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานของสมาชิกภายในองค์กร และดำเนินการอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังนี้

- **การสัมภาษณ์** เป็นหนึ่งในวิธีการ/เทคนิคการรวบรวมข้อมูล
- **การใช้แบบสอบถาม** เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันจำนวนมากได้ภายในเวลาระยะสั้น สามารถรวบรวมได้โดยใช้คำถามมาตรฐาน คำตอบจะถูกวัดโดยใช้มาตราส่วน ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาตรฐานเป็นตัวเลขจะช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาง่ายขึ้น
- **การสังเกต** สามารถรวบรวมปัญหา/ข้อมูลภายในองค์กรได้โดยใช้การสังเกตจากบรรยากาศโดยทั่วไปภายในองค์กร
- **ข้อมูลเพิ่มเติม** หมายถึงแหล่งข้อมูลอื่นๆ ภายในองค์กร ที่ไม่ได้ถูกรวบรวมอย่างเปิดเผย เพื่อความมุ่งหมายของการวิเคราะห์ปัญหาขององค์กร เช่น อัตราการขาดงานของพนักงาน อัตราการออกใบอนุญาต และอัตราความสูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากร เป็นต้น

3. การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

การให้ข้อมูลป้อนกลับที่ถูกต้อง จากการสรุปผลข้อมูลที่รวบรวมได้ภายหลังการวิเคราะห์ปัญหาขององค์กร ช่วยสร้างความมั่นใจว่าสมาชิกขององค์กรยอมรับปัญหา และทบทวนความถูกต้องภาพรวมสถานะขององค์กรในปัจจุบัน

4. การวางแผนดำเนินงาน (Action Planning)

การวางแผนดำเนินงานที่ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น สอดคล้องกับปัญหาและเป้าหมายที่องค์กรต้องการปรับปรุง ช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

5. การเลือกใช้เทคนิคการปรับปรุง/พัฒนาการทำงาน

การเลือกเทคนิคการปรับปรุง/พัฒนาการทำงานให้เหมาะสมกับปัญหา ช่วยให้การปรับปรุงตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพ เช่น เทคนิคการปรับปรุงระดับบุคคล นำมาใช้เมื่อวิเคราะห์ปัญหาของการทำงานเกิดจากการขาดความสามารถและ/หรือแรงจูงใจของสมาชิกขององค์กร ส่วนเทคนิคการปรับปรุงระดับกระบวนการ นำมาใช้เมื่อปัญหาของการทำงานเกิดจากกระบวนการที่เกี่ยวพันระหว่างกันของบุคคลและกลุ่มภายในองค์กร

6. การประเมินผล (Evaluation)

ขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาคุณภาพงาน/การปรับปรุงกระบวนการตามภารกิจ คือ การประเมินผลกระทบบของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการดำเนินการเปลี่ยนแปลงแล้ว เพื่อตรวจสอบและทบทวนว่าปัญหาในการทำงานได้ถูกแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นแล้วหรือไม่ ถ้ายังไม่ดีขึ้นต้องกลับไปวิเคราะห์ปัญหาและดำเนินการปรับปรุงใหม่ ซึ่งการประเมินผลการดำเนินงานที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะช่วยตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา อีกทั้งเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการดำเนินการในครั้งหน้าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม ได้นำเสนอแนวคิดให้กรมประมงให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการดำเนินการในกระบวนการออกหนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์และสัตว์น้ำ ให้หน่วยงานระดับย่อยในสังกัด รวมทั้งหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจ ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้ออกหนังสือกำกับฯ ทั้งภาครัฐและเอกชนไม่น้อยกว่า 400 แห่ง ทั่วประเทศ ให้ออกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบกรมประมงว่าด้วยการประกาศรับรองให้ออกหนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2553 โดยมีรองศาสตราจารย์ประวิทย์ สุรนิรนาถ ซึ่งเป็นผู้ปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นที่ปรึกษาในระดับกรมต่อไป

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงาน

ประสบการณ์และบทเรียนสำคัญที่ได้จากการดำเนินโครงการพัฒนากระบวนการของอนุญาตออกใบกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม คือ **ผู้บริหารให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการดำเนินการกำกับ ติดตามผลการสร้างความโปร่งใส** โดยกำหนดให้กระบวนการออกหนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์และสัตว์น้ำเป็นเอกสารที่สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐมและหน่วยงานในสังกัด รวมทั้งหน่วยงานเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจ ออกให้กับเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเป็นหลักฐานการสืบย้อนกลับสินค้าสัตว์น้ำทุกชนิด ที่ผู้ประกอบการประเภทต่างๆ จำเป็นต้องแสดงหลักฐานในการประกอบธุรกิจการค้าสินค้าสัตว์น้ำ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การอนุญาตออกใบกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำเป็นมาตรการหนึ่งที่กรมประมงนำมาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านการส่งออกสัตว์น้ำของประเทศไทย โดยสิ่งที่มีความสำคัญและมีผลกระทบมากต่อการส่งออก คือ หนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (FMD) และหนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD) ซึ่งในปัจจุบันเกษตรกรมีความเข้าใจมากขึ้น เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อขอหนังสือดังกล่าว แต่เพื่อให้การพัฒนากระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐมจึงสรุปประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรสนับสนุนเทคโนโลยี/วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งานให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในปริมาณที่เพียงพอ เช่น โปรแกรมการออกใบอนุญาต แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยคำนวณและตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้องของข้อมูลที่กรอกโดยเจ้าหน้าที่และลดระยะเวลาในการบริการ

2. ควรจัดให้มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อการพัฒนาแนวทางการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น

3. ควรกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อเป็นกรอบดำเนินงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น มีกระบวนการพัฒนาบุคลากร และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้ทุกคนมีจิตบริการ (service mind) มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการ เช่น เพิ่มช่องทางให้บริการยื่นขอใบอนุญาตผ่านทางโทรสาร และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ทดแทนวิธีการแบบเดิมที่ผู้รับบริการต้องติดต่อยื่นคำขอใบอนุญาตด้วยตนเอง ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่สะดวก และเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ ควรเปิดให้บริการผ่านระบบเชื่อมโยงคำขอลงและระบบสนับสนุนใบอนุญาตและใบรับรองผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น

กระบวนการงานบริการจัดการยาและเวชภัณฑ์ จังหวัดศรีสะเกษ

“เมื่อเจ็บป่วยประชาชนย่อมคาดหวังที่จะได้รับการดูแลรักษาที่มีคุณภาพจากการให้บริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาล นอกจากการตรวจอาการของผู้ป่วย การจ่ายยาเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยก็เป็นขั้นตอนที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โรงพยาบาลต่างๆ จึงต้องมีการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการจ่ายยามืด ยาขาดแคลน หรือมียาเก็บไว้ในคลังมากเกินไป รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดการทุจริตซึ่งจะส่งผลต่อการมีสุขภาพที่ดีของประชาชนผู้รับบริการ”

การจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใส ในการปฏิบัติราชการ ภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืนตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 8 พฤษภาคม 2555 และ 24 เมษายน 2555 สำหรับป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐจังหวัดศรีสะเกษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 นั้น จังหวัดศรีสะเกษได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของจังหวัด และผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 โดยการรวบรวมกระบวนการที่มีความเสี่ยงจากส่วนราชการนำมาทบทวน วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญ ตลอดจนทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ของส่วนราชการ

ในปีที่ผ่านมา วิเคราะห์ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในจังหวัดตามที่ได้มีการสำรวจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการร้องเรียนของจังหวัดและเปรียบเทียบหาแนวโน้มเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาโดยวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติราชการ ตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการเป็นไปในลักษณะที่ขาด หรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ การปฏิบัติหน้าที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในความมีคุณธรรมความมีจริยธรรมการปฏิบัติหน้าที่ โดยการขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ได้กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐต้องจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานของตนเอง และรวบรวมกระบวนงานที่สำคัญส่งให้จังหวัดพิจารณาคัดเลือก เพื่อเป็นกระบวนงานหลักของจังหวัด เพื่อสนับสนุนและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืนตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ประกอบกับจังหวัดศรีสะเกษ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันการทุจริตภาครัฐระดับจังหวัดจำนวน 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้หน่วยงานภาครัฐบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 บูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ

โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

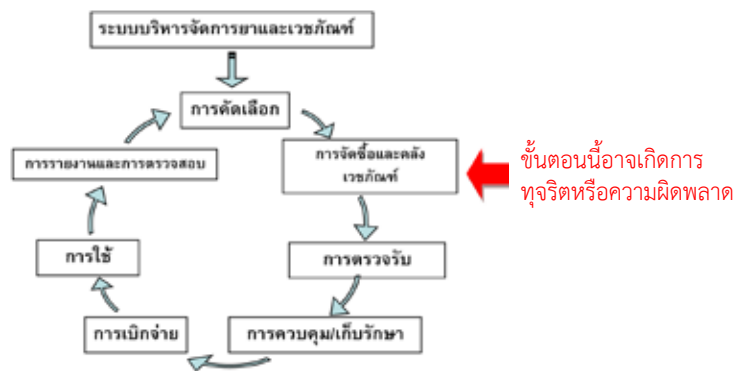
1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการบริหารงานของส่วนราชการ/หน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัดให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม
2. เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชน
3. เพื่อส่งเสริมให้ทุกส่วนราชการ/หน่วยงานปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติ
4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ทั้งนี้ จากการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้แทนองค์กรต่างๆ ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็น คัดเลือกกระบวนงานที่สุ่มเสี่ยงต่อการกระทำทุจริตทั้งที่เป็นข้อมูลผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา และข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุม พร้อมทั้งกำหนดแนวทางร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหา การทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งที่ผ่านมายังขาดทิศทางในการดำเนินการ จึงได้บูรณาการ ประสานร่วมกันกับทุกภาคส่วนร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการ

ดำเนินงานกับทุกภาคส่วน เป็นการรับฟังข้อมูล ความคิดเห็นของภาคีที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งรับทราบ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางกลไก วิธีการใหม่ๆ มาดำเนินการในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาคัดเลือกกระบวนการงาน “การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์จังหวัดศรีสะเกษ” เป็นกระบวนการงานในการรองรับยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของ รัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลใน ภาครัฐราชการ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน และยก ระดับการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล

เนื่องจากการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ เป็นการบริหารที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ เวชภัณฑ์มีใช้สำหรับผู้รับบริการอย่างเพียงพอ ตรงตามเป้าหมายมีความคุ้มค่า ถูกคนถูกโรค และ มีความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด ตลอดจนการกระจายเวชภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพในการ รักษา

การบริหารยาและเวชภัณฑ์เป็นกระบวนการงานที่ซับซ้อน ประกอบด้วย ระบบบริหาร จัดการยาและเวชภัณฑ์ การคัดเลือก การจัดซื้อและคลังเวชภัณฑ์ การตรวจรับ การควบคุม/ เก็บรักษา การเบิกจ่าย การใช้ระบบรายงาน และการตรวจสอบ (ดังแผนภาพที่ 1) และต้องมี ความรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุ ความเชี่ยวชาญทางเทคนิคเกี่ยวกับสรรพคุณยา การจัดเก็บ การ รักษาและประสบการณ์ในการกระจายยาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารจัดการยาและ เวชภัณฑ์ มีกระบวนการงานที่ซับซ้อนและต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจึงทำให้มีผู้เกี่ยวข้องค่อนข้าง น้อย และมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดระเบียบ และเกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้นได้

แผนภาพที่ 1 การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์

เพื่อเป็นการศึกษาหลักเกณฑ์ แนวทาง และผลกระทบ ตลอดจนใช้เป็นแบบอย่าง กระบวนการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาล สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการ จึงคัดเลือกกระบวนการ “การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์จังหวัด ศรีสะเกษ” เป็นกระบวนการของจังหวัดรองรับยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการดังกล่าว

จากกระบวนการที่ซับซ้อนดังกล่าว ย่อมทำให้เกิดความเสี่ยงในการทำงานเกิดขึ้น ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ซึ่งความเสี่ยงในงานบริหารเวชภัณฑ์พบได้หลายรูปแบบ และแต่ละรูปแบบทำให้เกิดผลกระทบหลายด้าน เช่น ได้รับความที่ไม่มีประสิทธิภาพ ยาคงคลังไม่พอเบิกจ่าย ส่งผลให้ขาดแคลนในการรักษาผู้ป่วย และทางตรงข้ามการมียาในคลังมากเกินไปส่งผลให้มียาค้างคลังมากเกินไป เป็นการสูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น แทนที่จะนำงบประมาณมาบริหารให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทำให้หน่วยงานสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก

ทั้งนี้ จากการศึกษาและรวบรวมความเสี่ยงของงานคลังเวชภัณฑ์ มีดังนี้

1. ความเสี่ยงในด้านข้อมูลทั่วไปของงานคลังเวชภัณฑ์ ซึ่งพบว่ามีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1.1 สถานที่เก็บเวชภัณฑ์
- 1.2 บริเวณและลักษณะของชั้นเก็บเวชภัณฑ์
- 1.3 ระบบระบายอากาศ
- 1.4 คู่มือการเก็บรักษาเวชภัณฑ์
- 1.5 การจัดเก็บเวชภัณฑ์
- 1.6 การป้องกันการโจรกรรม
- 1.7 การป้องกันอัคคีภัย
- 1.8 การป้องกันอุทกภัย
- 1.9 วิธีปฏิบัติงานในคลัง

2. ความเสี่ยงจากการรับเวชภัณฑ์เข้าคลัง

2.1 เวชภัณฑ์ที่รับเข้าคลังโดยไม่มีใบสั่งซื้อโรงพยาบาลแนบมาด้วยทำให้ยากต่อการตรวจสอบว่าผ่านระบบการจัดซื้อหรือไม่ และทำให้เสียเวลาในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์นั้นๆ

2.2 ความล่าช้าในการส่งยา ทำให้เวชภัณฑ์ขาดสต็อก และส่งผลเสียต่อการรักษาผู้ป่วย

2.3 การไม่แนบใบวิเคราะห์หมักกับยาในการจัดส่ง ทำให้ไม่ทราบว่ายานี้ผ่านมาตรฐานหรือไม่ส่งผลเสียถึงคนไข้ถ้าได้รับยาที่ไม่ได้มาตรฐานในการรักษา

3. ความเสี่ยงจากการเบิกเวชภัณฑ์โดยหน่วยเบิก การอำนวยความสะดวกในการให้บริการ สถานที่ จากสถิติการใช้จ่ายพบว่ามูลค่าการใช้จ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ดังตารางการแสดงผลการใช้จ่ายย้อนหลัง 3 ปี ของโรงพยาบาลในจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางแสดงผลการใช้จ่าย พ.ศ. 2552 - 2554

ลำดับ	โรงพยาบาล	มูลค่าการบริโภคนยา 3 ปีย้อนหลัง (บาท)		
		ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
1	ศรีสะเกษ	182,098,158.09	178,631,998.294	180,336,728.606
2	กันทรารมย์	18,016,996.00	20,499,718.00	22,312,350.00
3	ราชีไศล	14,787,470.50	12,452,769.54	14,596,223.22
4	ขุนหาญ	19,758,105.00	18,873,218.00	18,317,095.00
5	อุทุมพรพิสัย	17,770,287.96	17,553,140.81	18,877,173.03
6	ขุขันธ์	21,178,439.23	22,570,313.12	19,959,257.39
7	กันทรลักษ์	34,409,129.58	35,826,523.94	36,748,964.99
8	โนนคูณ	6,077,606.71	5,834,214.34	6,658,436.28
9	น้ำเกลี้ยง	4,945,548.00	5,013,580.75	5,337,555.56
10	เบญจลักษ์	4,568,303.00	3,036,115.00	5,946,513.00
11	ศรีรัตนะ	7,416,184.07	10,528,456.70	8,911,126.58
12	ยางชุมน้อย	4,830,707.68	5,029,885.54	4,755,040.90
13	บึงบูรพ์	2,253,103.08	2,371,917.12	3,482,465.25

ลำดับ	โรงพยาบาล	มูลค่าการบริโภคยา 3 ปีย้อนหลัง (บาท)		
		ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
14	เมืองจันทร์	1,505,676.79	2,192,019.64	2,495,569.37
15	ปรางค์กู๋	7,430,218.84	7,311,296.49	8,056,216.13
16	กุสิงห์	7,170,849.52	9,115,172.71	9,059,908.41
17	โพธิ์ปึง	6,111,529.71	6,617,628.77	6,977,941.19
18	วังหิน	4,795,175.56	5,762,786.56	5,668,552.43
19	ห้วยทับทัน	3,961,266.42	4,313,999.04	5,137,449.47
รวม		369,084,775.74	373,534,754.37	383,634,566.81

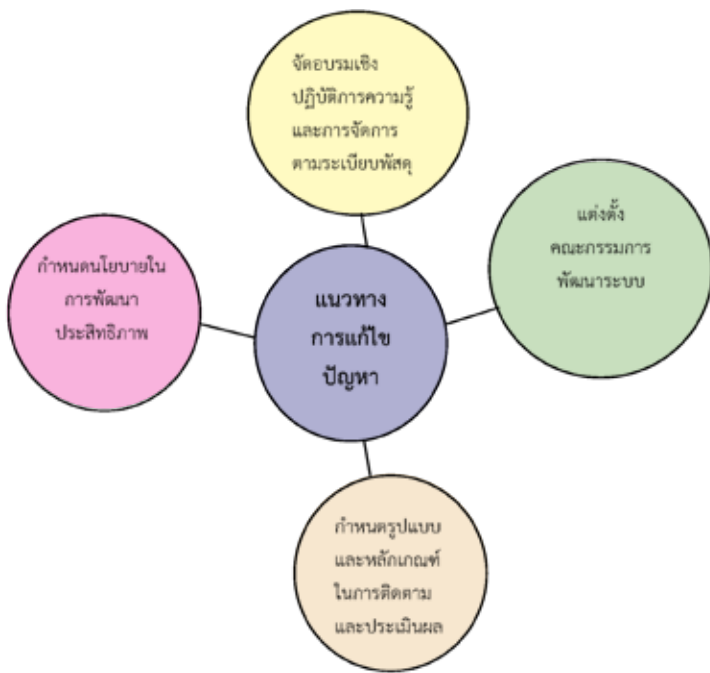
ที่มา : สรุปผลการตรวจสอบประจำปีโรงพยาบาลทุกแห่ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีโรงพยาบาลบางแห่งเกิดปัญหาการจัดซื้อยาที่มากเกินไปจนเป็นการลักลอบ หรือการนำยาหรือเวชภัณฑ์ออกจากโรงพยาบาลโดยไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายและการใช้ที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความเสียหายขึ้น

จากปัญหาสำคัญเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการในการบริหารคลังเวชภัณฑ์ให้รัดกุมและโปร่งใส เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

การดำเนินการ

ในการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเวชภัณฑ์ยาและเวชภัณฑ์เพื่อสร้างความโปร่งใส ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบงานและขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงจัดทำระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. การกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้าน บริหารเวชภัณฑ์ยาและวัสดุการแพทย์ ดังนี้

1.1 กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการตามมาตรการด้านบริหารเวชภัณฑ์ 9 ข้อ ของ กระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะการจัดทำแผนจัดซื้อและดำเนินการตามแผนจัดซื้อ รวมถึงมีการ ประเมินการดำเนินการตามแผนจัดซื้ออย่างถูกต้อง

1.2 กำหนดยุทธศาสตร์การลดต้นทุนค่ายาและวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็น ยุทธศาสตร์หลัก และมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ

1.3 จัดทำระบบควบคุมเวชภัณฑ์ (data center) โดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และสะดวกในการตรวจสอบ

1.4 ประชุมติดตามสรุปผลการประเมินและนำเสนอผู้บริหารเพื่อกำหนดนโยบาย และมาตรการต่อไป

2. กำหนดรูปแบบและหลักเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านบริหารเวชภัณฑ์ให้ได้เกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินระบบการดำเนินงาน และกำหนดการในการติดตามประเมินผล (เกณฑ์ประเมินฯ และกำหนดการประเมินการบริหารคลังเวชภัณฑ์)

3. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบยาและงานบริหารคลังเวชภัณฑ์จังหวัดศรีสะเกษ (คำสั่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศรีสะเกษ ที่ 20/2558 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2558)

4. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้และการจัดการตามระเบียบพัสดุ ให้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุทุกระดับ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และผู้ที่เกี่ยวข้องในงานบริหารเวชภัณฑ์โรงพยาบาลศรีสะเกษ/ชุมชนทุกแห่ง

โดยมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม (แบบประเมินความรู้ก่อน-หลังการอบรม)

5. จัดประชุมการวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงในงานบริหารเวชภัณฑ์ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในงานบริหารเวชภัณฑ์ โรงพยาบาลศรีสะเกษ/ชุมชนทุกแห่ง

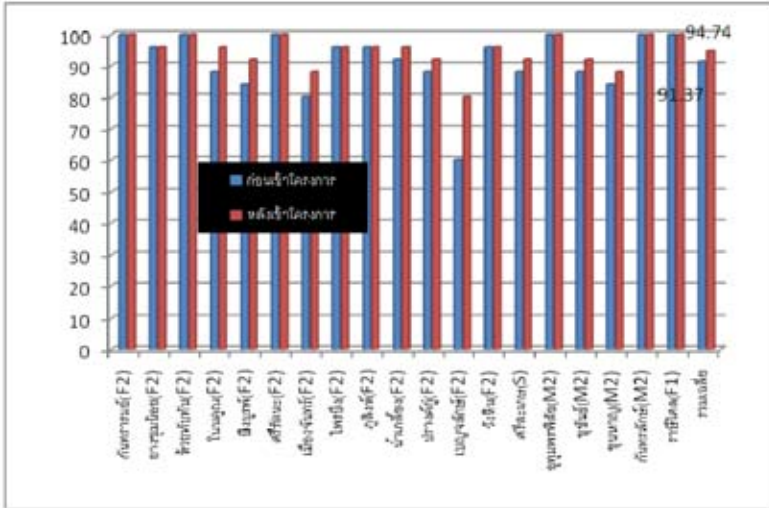

6. ประเมินการบริหารงานเวชภัณฑ์ยาและวัสดุการแพทย์ โดยใช้เกณฑ์ประเมินด้านการบริหารเวชภัณฑ์

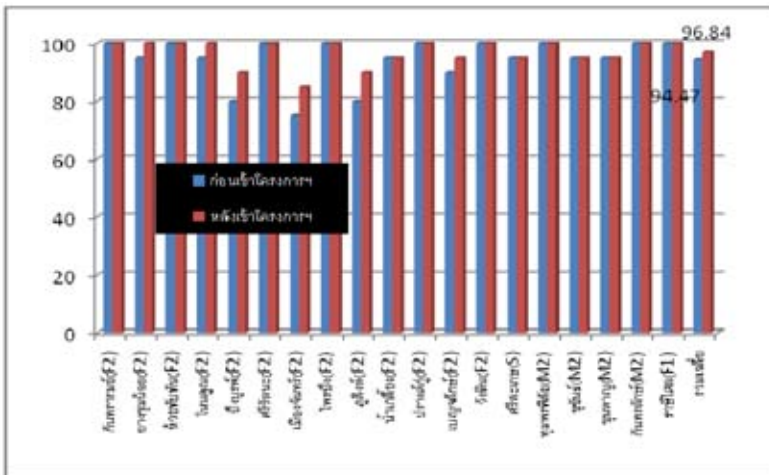

ผลการดำเนินงาน

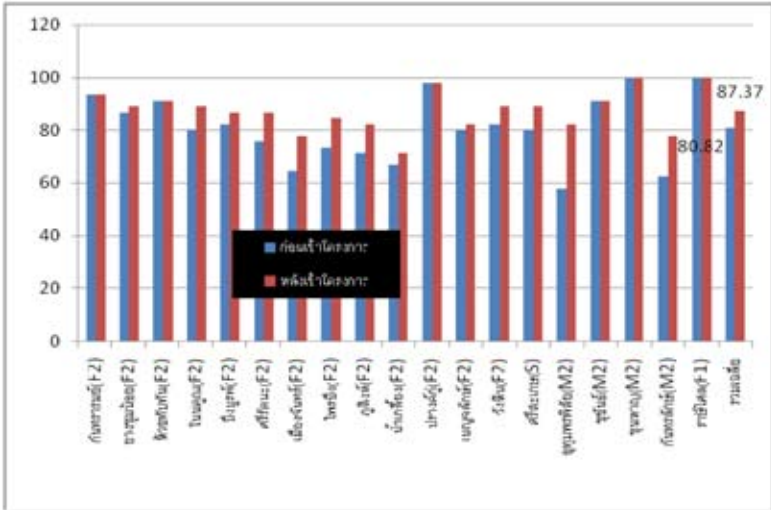
1. สามารถดำเนินการ ตรวจนิเทศ กำกับ โรงพยาบาลได้ครอบคลุม 100 % โดยใช้เกณฑ์ประเมินด้านการบริหารเวชภัณฑ์ที่ปรับปรุงจากเกณฑ์กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผลการประเมินแบ่งตามหมวดการประเมิน มีดังนี้

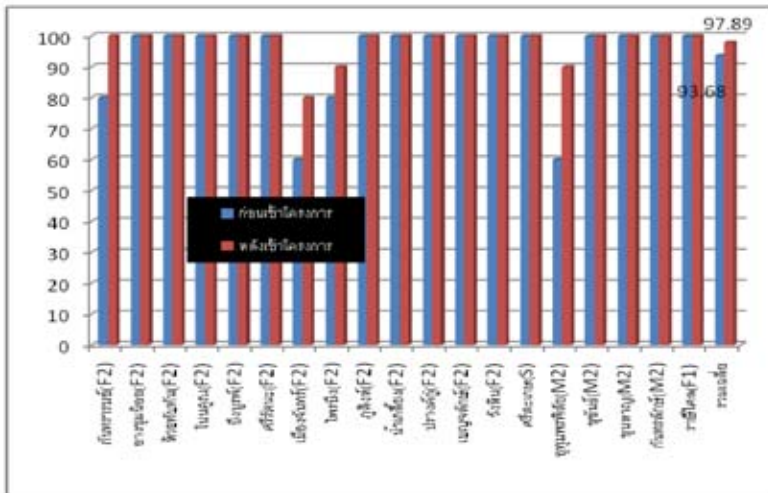
กราฟที่ 1 แสดงผลการประเมินในหมวดระบบบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ (ร้อยละ)

กราฟที่ 2 แสดงผลการประเมินในหมวดการคัดเลือก (ร้อยละ)

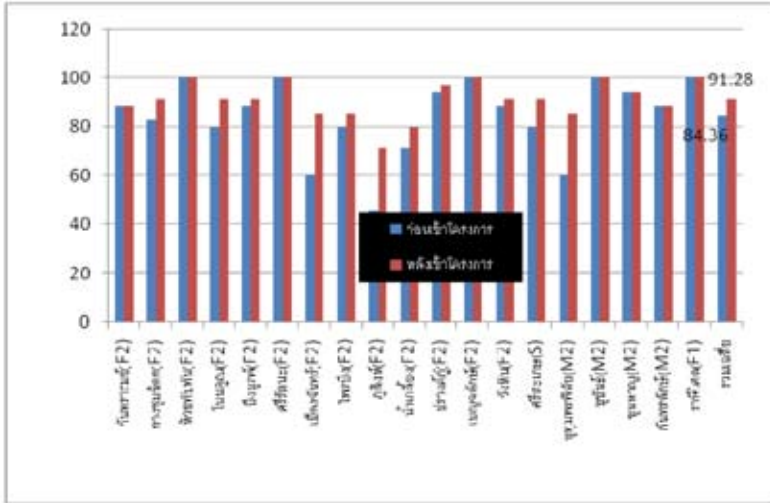

กราฟที่ 3 แสดงผลการประเมินในหมวดการจัดซื้อและคลังเวชภัณฑ์ (ร้อยละ)

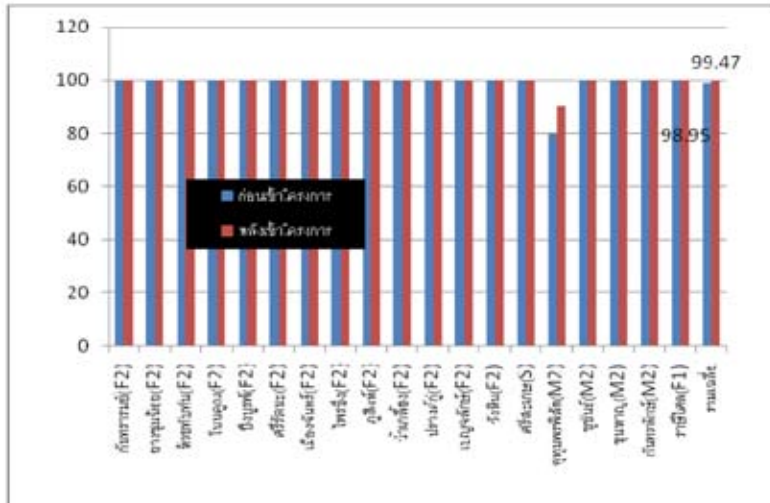

กราฟที่ 4 แสดงผลการประเมินในหมวด การตรวจรับ (ร้อยละ)

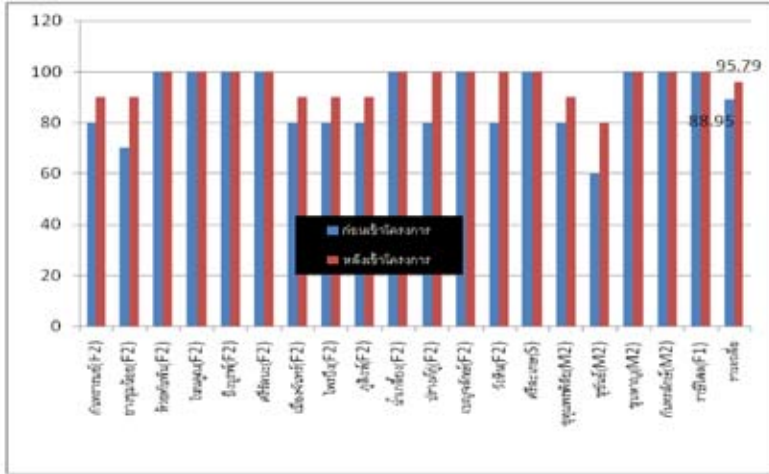

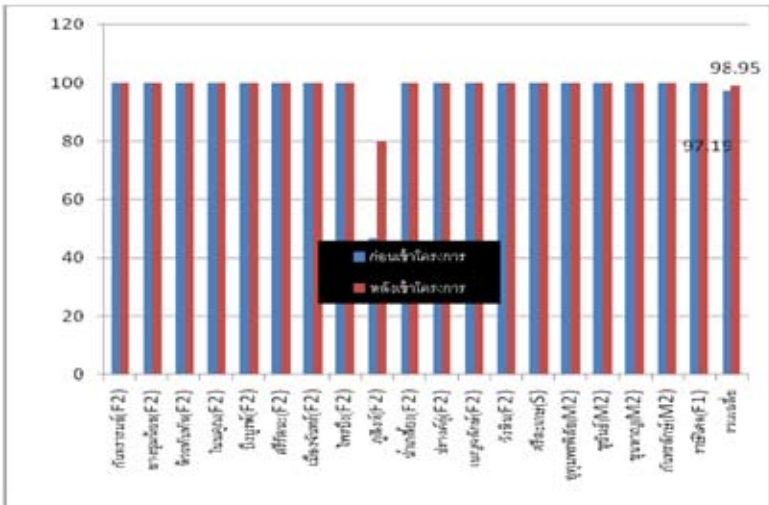
กราฟที่ 5 แสดงผลการประเมินในหมวด การควบคุม/เก็บรักษา (ร้อยละ)

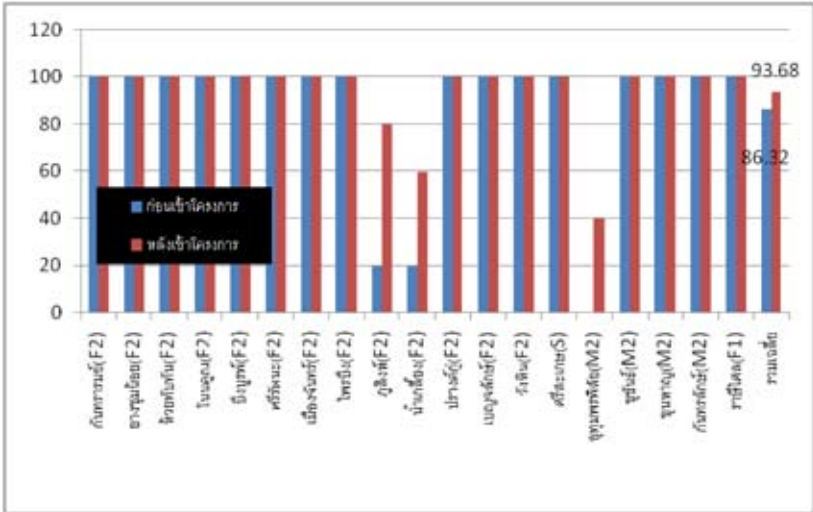
กราฟที่ 6 แสดงผลการประเมินในหมวดการเบิกจ่าย (ร้อยละ)

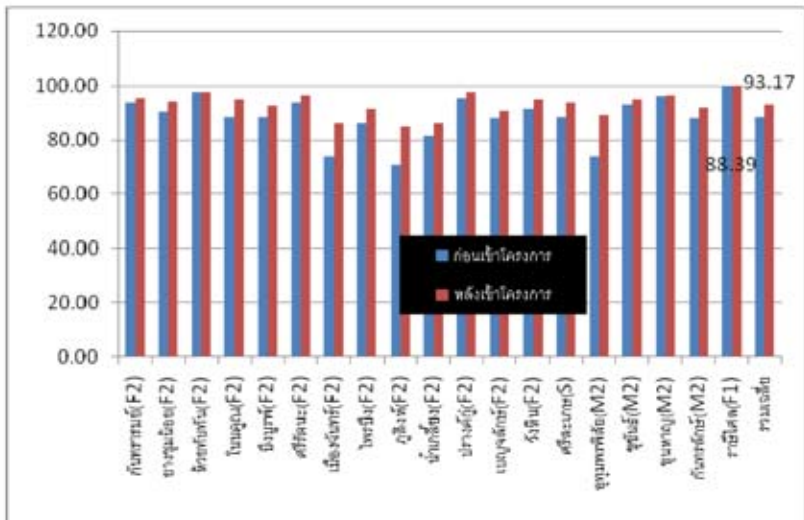
กราฟที่ 7 แสดงผลการประเมินในหมวดการใช้ (ร้อยละ)

กราฟที่ 8 แสดงผลการประเมินในหมวดระบบรายงาน (ร้อยละ)

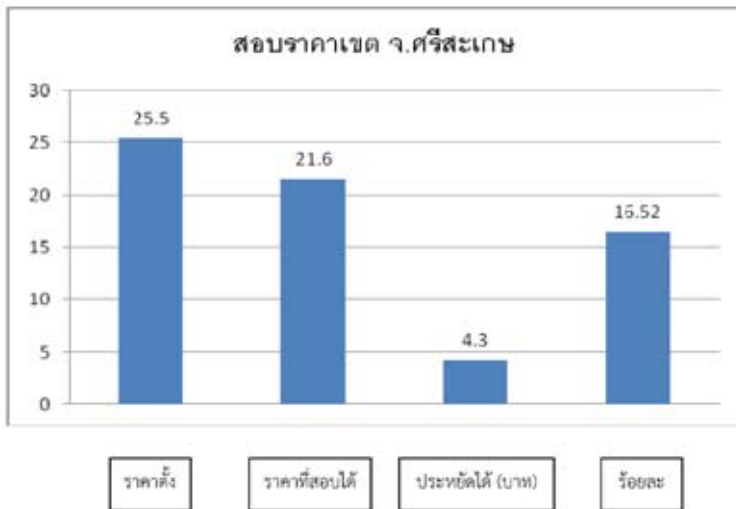
ภาพที่ 9 แสดงผลการประเมินในหมวดการตรวจสอบและรายงาน (ร้อยละ)

ภาพที่ 10 แสดงผลการประเมินคะแนนรวมเฉลี่ยแต่ละโรงพยาบาล

2. มีการปรับปรุงกระบวนการงานสำคัญที่ทำให้เกิดความเสียหายที่จะทำให้เกิดความไม่โปร่งใสในการบริหารคลังเวชภัณฑ์ โดยการบริหารเวชภัณฑ์ทั้งหมดประกอบด้วย 9 กระบวนการ และกระบวนการที่มีการปรับเปลี่ยนที่ชัดเจน 2 กระบวนการหลัก คิดเป็นร้อยละ 22 ได้แก่

2.1 การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ โดยเน้นการจัดทำแผนจัดซื้อที่ถูกต้อง และมีการดำเนินการตามแผนจัดซื้อพร้อมประเมินการดำเนินการตามแผนจัดซื้อ ในปีงบประมาณ 2556 กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่จะลดต้นทุนค่ายาลงให้ได้อย่างน้อย 10 เปอร์เซ็นต์ดังนั้น โรงพยาบาลทุกแห่งจึงต้องปรับแผนการจัดซื้อให้ลดลง 10 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับมูลค่าการใช้ในปีงบประมาณ 2555 และมีการประเมินแผนจัดซื้อฯ ในภาพรวมจังหวัด เพื่อค้นหารายการที่มากกว่าวงเงินที่จะจัดซื้อโดยวิธีตกลงราคา (100,000 บาท ขึ้นไป) เพื่อนำเข้าสู่วิธีการจัดซื้อที่สูงขึ้นเช่น การสอบราคา ประกวตราราคา หรือ e-auction เป็นต้น และดำเนินการประกวดราคาในระดับเขตพื้นที่เครือข่ายบริการสาธารณสุขที่ 10 จำนวน 10 รายการ ทำให้สามารถประหยัดได้ 4,278,671.35 บาท คิดเป็นมูลค่าที่ประหยัดได้ร้อยละ 16.52 รวมทั้งเป็นวิธีที่ทำให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อในราคาที่ประหยัด

กราฟที่ 11 แสดงผลการประหยัดได้จากการประกวดราคาร่วมระดับเขต (ล้านบาท)

2.2 การตรวจสอบและการรายงาน มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการประเมินให้
 ง่ายต่อการตรวจสอบและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
 ดังกราฟ

3. ความครอบคลุมของผู้เข้ารับการอบรมจากทุกหน่วยงาน 100 เปอร์เซ็นต์ และมีการ
 ประเมินความรู้ด้านงานพัสดุก่อนและหลังการอบรม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยคะแนน
 เฉลี่ยก่อนการอบรม 9.57 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 15.27 คะแนน เพิ่มขึ้นเฉลี่ย
 5.81 คะแนน คิดเป็น 87.51 เปอร์เซ็นต์

4. ทุกหน่วยงาน มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบครอบคลุมทุกบทบาทที่เกี่ยวข้อง
ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินการ

1. จากการดำเนินการประเมินการซื้อจริง 8 เดือน เมื่อเทียบกับแผนจัดซื้อ ปี 2558

ส่วนใหญ่มีการซื้อจริงได้ใกล้เคียงกับแผนจัดซื้อฯ โดยมี 5 โรงพยาบาลที่มีแนวโน้มจะ
 ต้องปรับแผนฯ และศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดการซื้อเกินแผนจัดซื้อฯ ต่อไป

2. เนื่องจากมีความซับซ้อนในขั้นตอนและการดำเนินงาน รวมถึงมีกฎ ระเบียบ และ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเข้าใจยาก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานให้
 เข้าใจง่าย

3. ควรมีการสนับสนุน เครื่องมือ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และทักษะ สำหรับผู้ปฏิบัติงาน
 ที่หลากหลายช่องทาง รวมถึงอัตราค่าจ้างสนับสนุนที่เพียงพอและเหมาะสมต่อไป

กระบวนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน จังหวัดเชียงราย

“ชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อยที่เกิดในเมืองไทยซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทย แต่ยังไม่สัญชาติไทย ย่อมไม่มีสิทธิเข้าเรียน รับการรักษายาบาล อีกทั้งไม่สามารถออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม และไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมาย กรมการปกครองจึงดำเนินการให้สัญชาติไทยแก่บุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นช่องทางให้ผู้ที่ไม่สัญชาติไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางป้องกันการทุจริต เพื่อให้ผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นจะได้รับสัญชาติไทย”

จังหวัดเชียงราย มีชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ทั้ง 18 อำเภอ ได้แก่ ม้ง อีก้อ (อาข่า) เยา (เมี่ยน) กะเหรี่ยงลือ (ลือ) มูเซอ (ลาหู่) ลัวะ จีนฮ่ออพยพ ไทยลื้อ อติตทหารจีน คณะชาติ แรงงานต่างด้าว (พม่า ลาว กัมพูชา) เป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติตามมติคณะรัฐมนตรี จังหวัดเชียงรายมีชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อยประเภทต่างๆ ดังนี้

- กลุ่มชาวไทยภูเขา (9 เผ่า คือ กะเหรี่ยง ม้ง เยา มูเซอ อีก้อ ถิ่น ลือ ลัว และขมุ) ประมาณ 76,210 คน แยกเป็น

ปี 2534 การสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง	จำนวน	31,735 คน
ปี 2542 การสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติชุมชนบนพื้นที่สูง	จำนวน	32,338 คน
บุตรของบุคคลบนพื้นที่สูง และชุมชนบนพื้นที่สูงที่เกิดหลังการสำรวจในปี 2542	จำนวน	12,137 คน

- ชนกลุ่มน้อย (ทหารจีนคณะชาติ จีนฮ่ออพยพ จีนฮ่ออิสระ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ลาวอพยพ ไทยลี้ภัย) จำนวน 19,740 คน

- กลุ่มผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลบนพื้นที่สูงและชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวนทั้งสิ้น 82,524 คน

ปี 2550 สำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน 23,988 คน

ปี 2552 สำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน 40,045 คน

ปี 2554 สำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน 18,513 คน

• กลุ่มแรงงานต่างด้าว จำนวนทั้งสิ้น 44,835 คน ตามสถิติการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของจังหวัดเชียงราย ดังนี้

ปี 2547	ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว	จำนวน 30,317 คน
ปี 2549	ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว	จำนวน 3,445 คน
ปี 2552	ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว	จำนวน 11,073 คน

จากจำนวนชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย จะพบว่ามียังมีจำนวนมากถึง 223,309 คน

ชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย หรือจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย หากไม่ปรากฏสัญชาติหรือไม่มีสัญชาติไทย จะมีผลกระทบต่อสภาพการเป็นอยู่มากในด้านสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งสิทธิในการทำงาน การรักษาพยาบาล การเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ที่ควบคุม สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน ชาวไทยภูเขาและชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มจึงมีความต้องการที่จะเป็นผู้มีสัญชาติไทยเพื่อให้ได้รับสิทธิในการอยู่อาศัย เลือกถิ่นที่อยู่ ศึกษา ทำงาน เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีสิทธิในการทำนิติกรรมสัญญาการจดทะเบียนประเภทต่าง ๆ สิทธิรักษาพยาบาล สามารถเข้าถึงการบริการภาครัฐทุกชนิด และได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมาย โดยจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับการอนุมัติสัญชาติไทย ทั้งวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยยื่นคำร้องตามหลักเกณฑ์ คุณสมบัติที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง หรือวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งการสวมตัวผู้อื่นทำบัตรประจำตัวประชาชน การให้ข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จเพื่อให้ตนเองมีสัญชาติไทย ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อไปนี้

1) จังหวัดเชียงรายได้รับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน และการอนุมัติสัญชาติไทยเป็นจำนวนมาก

- ในการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนในปี 2552 ของ จังหวัดเชียงราย ปรากฏเป็นข่าวทางสถานีโทรทัศน์ TPBS ในเดือนกันยายน 2552 ว่ามีการ จัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนและบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดย ไม่ถูกต้อง และตั้งแต่ ปี 2552 - ปัจจุบัน กรมการปกครองได้สั่งให้สำนักทะเบียนต่างๆ ในเขต พื้นที่จังหวัดเชียงราย ตรวจสอบการจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน จำนวน 3,735 ราย และให้ตรวจสอบการได้สัญชาติไทย ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 จำนวน 1,007 ราย

- ในปี 2555 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ร่วมมือกับกรมการปกครอง ตรวจสอบพบ การสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน โดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดของอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และจำหน่ายออกจากระบบฐานข้อมูลมากถึง 19,000 ราย

- ในปี 2555 กรมการปกครองตรวจพบการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในการแจ้งเกิดเท็จ เพื่อให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยใช้ข้อมูลรายการบุคคลสวมตัวทำบัตรประชาชน ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และสระบุรี มากกว่า 500 ราย

2) ข้าราชการถูกดำเนินคดี ถูกดำเนินการทางวินัย

ในช่วงปี 2552 - ปัจจุบัน จังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ และการอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน จน นำเชื่อว่าข้อมูลการกระทำผิดจริง และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ปกครอง ท้องที่ จำนวน 11 ราย ข้าราชการ 5 ราย และแจ้งให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ปกครองท้องที่ จำนวน 11 ราย

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการอนุมัติลงรายการสัญชาติไทยให้แก่ผู้ไม่มีสัญชาติไทย หากดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือมีการทุจริตให้ผู้ที่ไม่มีความสิทธิได้รับการอนุมัติจะเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาติอย่างมาก ปัญหาจากผลการทำนิติกรรมสัญญาหลักฐานทางทะเบียน และการกระทบถึงสิทธิของผู้อื่น หรือหากผู้ที่มีคุณสมบัติถูกต้องแต่ไม่ได้รับการอนุมัติสัญชาติไทยก็จะเป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 7 ธันวาคม 2553 กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาสถานะของชนกลุ่มน้อยผู้ไม่มีสัญชาติไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศ ลงวันที่ 28 กันยายน 2555 กำหนดกลุ่มบุคคลที่ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และเป็นการเฉพาะราย ดังนี้

- 1) บุตรของบุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ก่อนวันที่ 18 มกราคม 2538 โดยมีเชื้อสายไทย และตัวบุตรเกิดในประเทศไทย
- 2) บุตรของบุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ก่อนวันที่ 18 มกราคม 2538 โดยมีได้มีเชื้อสายไทย กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับรองให้สถานะอาศัยอยู่ถาวรในประเทศไทย และตัวบุตรเกิดในประเทศไทย
- 3) บุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทย และถูกบุพการีทอดทิ้ง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548
- 4) บุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยที่ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- 5) กรณีบุตรของคนต่างด้าว กลุ่มเด็กและบุคคลทั้งที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาและจบการศึกษาแล้ว ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ครอบครัวเฉพาะผู้ที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548

จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรี หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำหนดในการให้สัญชาติไทยแก่ชนกลุ่มน้อยผู้ไม่มีสัญชาติไทยไม่ว่ากลุ่มใดก็ตาม มีหลักการที่สำคัญก็คือ ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย

การดำเนินการ

ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย ในฐานะผู้กำกับดูแลการใช้อำนาจของนายอำเภอ ในการอนุมัติให้ชนกลุ่มน้อยผู้ไม่มีสัญชาติไทยได้รับการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้ชนกลุ่มน้อยผู้ไม่มีสัญชาติไทย ผู้ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว และเกิดก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2535 เป็นผู้ มีสัญชาติไทย มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการทุจริต มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน และก่อให้เกิด การมีส่วนได้เสียของประชาชนอย่างมาก

ในการขออนุมัติลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 มีขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1

ทั้งนี้หลักเกณฑ์และขั้นตอนที่สำคัญคือ การสอบสวนพยานผู้รู้เห็นการเกิดเพื่อออก หนังสือรับรองการเกิด ซึ่งมีข้อพิจารณาค่อนข้างยากกว่า ผู้ร้องเกิดในประเทศไทยจริงหรือไม่ เนื่องจากภาษาที่ใช้สื่อสารและชนกลุ่มน้อยมักไม่มีเอกสารยืนยันตัวบุคคล ยืนยันเครือญาติ จะต้องใช้วิธีการสอบสวนพยานบุคคล ซึ่งเสี่ยงต่อการที่พยานจะให้การเท็จเพื่อช่วยเหลือผู้ร้องให้ได้ สัญชาติไทย

ในการคัดเลือกกระบวนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ตามมาตรา 23 ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่วิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการลงรายการสัญชาติไทยแล้ว พบว่า **ขั้นตอนในการออกหนังสือรับรองการเกิด** เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด และเป็นเอกสารหลักที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการอนุมัติให้บุคคลได้รับสัญชาติไทย อีกทั้งระเบียบสำนักทะเบียนกลางกำหนดให้ผู้ร้องสามารถขอให้สำนักทะเบียนซึ่งเป็นสถานที่ตนเกิด หรือสำนักทะเบียนที่ทำการจัดทำทะเบียนประวัติออกหนังสือรับรองการเกิดก็ได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดวิธีการให้พยานให้การตามความเป็นจริง ทุกสำนักทะเบียนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่สามารถตรวจสอบถ้อยคำพยานได้ว่า ให้ถ้อยคำถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ และให้ถ้อยคำในสำนักทะเบียนอื่นตรงกับที่เคยให้ถ้อยคำไว้ ณ สำนักทะเบียนเดิมหรือไม่

เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งป้องกันมิให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ จึงดำเนินการดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหา

1. กำหนดแบบฟอร์มการให้ถ้อยคำของพยานในการรับรองการเกิด (แบบ ปค.14)

กำหนดแบบฟอร์มเป็นรูปแบบเดียวกัน แสวงหาข้อเท็จจริงในประเด็นเดียวกัน ให้ทุกสำนักทะเบียนใช้ในการสอบสวนพยาน โดยหลักของการสอบสวนพยานเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่เกิด (ในประเทศไทย) ของผู้ร้องจะต้องมีข้อเท็จจริง ดังนี้

- 1) หากผู้ร้องเกิดในประเทศไทยจริง ขณะที่ผู้ร้องเกิด มารดาของผู้ร้องจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทย
- 2) พยานผู้เกี่ยวข้องควรพบเห็นการตั้งครรภ์ของมารดาผู้ร้อง
- 3) ผู้ทำคลอดและพยานผู้รู้เห็นการเกิดจะต้องรู้จัก หรือเคยพบเห็นกับมารดาผู้ร้อง
- 4) ผู้ทำคลอดและพยานผู้รู้เห็นการเกิด จะต้องข้อมูลยืนยันได้ว่าผู้ร้องในขณะเกิดกับผู้ร้องในปัจจุบันเป็นบุคคลคนเดียวกัน

ทั้งนี้ ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงรายได้ส่งตัวอย่างแบบฟอร์มการสอบสวนพยานให้ทุกสำนักทะเบียนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายใช้บันทึกถ้อยคำพยานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 แบบฟอร์มการให้ถ้อยคำของผู้ร้องระบุดังสถานที่อยู่/ทำงาน/สถานศึกษา ทุกแห่ง ระยะเวลาที่เคยอยู่ทุกแห่ง เจ้าบ้าน/นายจ้างเป็นใครบ้าง เพื่อนบ้านใกล้เคียงทุกคน ผู้ร้องรู้จักกับพยานแต่ละคนที่ใดเมื่อใด มีความสัมพันธ์ใดกัน

1.2 แบบฟอร์มการให้ถ้อยคำของบิดา/มารดา ระบุดังสถานที่อยู่/ทำงาน/สถานศึกษาทุกแห่ง ระยะเวลาที่เคยอยู่ทุกแห่ง เจ้าบ้าน/นายจ้างเป็นใครบ้าง เพื่อนบ้านใกล้เคียงทุกคน บิดา/มารดาผู้ร้องรู้จักกับพยานแต่ละคนที่ใด เมื่อใด มีความสัมพันธ์ใดกัน มารดาผู้ร้องตั้งครรรภ์ผู้ร้องเมื่อใด คลอดเมื่อใด ใครเป็นผู้ทำคลอด มีผู้ใดรู้เห็นการคลอดบ้าง บุตรของตนไปอยู่ที่ใด/เรียนหนังสือ/ทำงานที่ใดบ้าง

1.3 แบบฟอร์มการให้ถ้อยคำของผู้ทำคลอด ระบุดังสถานที่อยู่/ทำงาน/สถานศึกษาทุกแห่ง ระยะเวลาที่เคยอยู่ทุกแห่ง เจ้าบ้าน/นายจ้างเป็นใครบ้าง เพื่อนบ้านใกล้เคียงทุกคน รู้จักบิดา/มารดาผู้ร้องที่ใด เมื่อใด ใครเป็นผู้มาตามไปทำคลอด ผู้ร้องคลอดที่ใด เมื่อผู้ร้องคลอดแล้วจนถึงปัจจุบันผู้ร้องไปอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง เด็กที่ตนทำคลอดในอดีตกับผู้ร้องในปัจจุบันเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ทราบได้อย่างไร

1.4 แบบฟอร์มของพยานผู้รู้เห็นการเกิด ระบุดังสถานที่อยู่/ทำงาน/สถานศึกษาทุกแห่ง ระยะเวลาที่เคยอยู่ทุกแห่ง เจ้าบ้าน/นายจ้างเป็นใครบ้าง เพื่อนบ้านใกล้เคียงทุกคน รู้จักบิดา/มารดาผู้ร้องที่ใด เมื่อใด พบเห็นผู้ร้องครั้งแรกที่ไหน เมื่อใด เมื่อผู้ร้องคลอดแล้ว

จนถึงปัจจุบันผู้ร้องไปอาศัยอยู่ที่ไต้หวัน เด็กที่ตนทำคลอดในอดีตกับผู้ร้องในปัจจุบันเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ทราบได้อย่างไร

2. จัดระบบในการส่งเอกสารถ้อยคำพยาน

ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงรายแจ้งให้ทุกสำนักทะเบียนส่งหนังสือรับรองการเกิดแบบสอบสวนบันทึกถ้อยคำพยานทุกราย ส่งให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงรายทุกวันศุกร์ของสัปดาห์เพื่อจัดเก็บข้อมูลถ้อยคำพยานในฐานะข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์

3. จัดให้มีระบบในการเก็บข้อมูลถ้อยคำพยาน

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลการให้ถ้อยคำของพยานทุกราย ทุกสำนักทะเบียนตามโปรแกรมจัดเก็บหนังสือรับรองการเกิด และโปรแกรมการบันทึกถ้อยคำพยาน เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ทุกสำนักทะเบียนเข้าไปเรียกดู ตรวจสอบข้อมูลของพยานได้จากเลขรหัสประจำตัวของพยาน หรือชื่อนามสกุลของพยาน

4. จัดให้มีระบบเรียกดูข้อมูลถ้อยคำพยาน

ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงรายได้กำหนดรหัสผ่านให้สำนักทะเบียนละ 1 แห่ง เพื่อให้ผู้รับผิดชอบระดับหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานทะเบียนราษฎร เข้าไปดูข้อมูลพยานเพื่อการตรวจสอบได้ ดังนี้

- 4.1 โปรแกรมตรวจสอบหนังสือรับรองการเกิด จะแสดงถึงสถานเกิด/ที่อยู่อาศัยของ
  - ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดว่า เกิดที่ใด เมื่อใด อาศัยอยู่ที่ไต้หวัน ตั้งแต่เมื่อใด ถึงเมื่อใด
  - บิดา/มารดาของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดว่า อาศัยอยู่ที่ไต้หวัน ตั้งแต่เมื่อใด ถึงเมื่อใด
  - ผู้ทำคลอด/พยานผู้เห็นการเกิดว่า อาศัยอยู่ที่ไต้หวัน ตั้งแต่เมื่อใด ถึงเมื่อใด

โดยรายละเอียดทั้งหมดอยู่ในเอกสารฉบับเดียวกัน สามารถตรวจสอบได้ทุกวัน เวลา และสถานที่ที่ผู้ร้องนั้นพยานทุกคนมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด หากสถานที่ที่อยู่อาศัยไม่ตรงกันกับสถานที่เกิดของผู้ร้อง ก็จะสันนิษฐานได้ว่า พยานมิได้รู้เห็นการเกิดของผู้ร้องจริง หรือผู้ร้องมิได้เกิดในประเทศไทยจริง

4.2 โปรแกรมตรวจสอบถ้อยคำพยาน โดยจะแสดงถ้อยคำที่พยานแต่ละคน เคยให้การรับรองผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดไว้ทุกครั้งในสำนัทะเบียนต่างๆ ว่า ถูกต้องตรงกันกับที่เคยให้ไว้หรือไม่ ทั้งข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ระยะเวลาที่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอต่าง ๆ หากพยานคนเดียวกันให้การไม่ตรงกัน ก็จะสันนิษฐานได้ว่าพยานอาจให้ถ้อยคำเท็จเพื่อช่วยเหลือผู้ขอออกหนังสือรับรองการเกิด

ผลการดำเนินการ

ในการดำเนินการเพื่อให้การลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเป็นไปด้วยความโปร่งใส จังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการปรับปรุงระบบงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานใหม่ ทั้งการกำหนดแบบฟอร์มให้เป็นรูปแบบเดียวกัน การจัดระบบในการส่งเอกสารถ้อยคำพยาน การจัดให้มีระบบในการเก็บข้อมูลถ้อยคำพยาน และการจัดให้มีระบบเรียกดูข้อมูลถ้อยคำพยาน ซึ่งมีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2555 - มิถุนายน 2558 ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ได้รับรายงานการออก

หนังสือรับรองการเกิด รวมทั้งสิ้น 247 ราย ดังนี้

- อำเภอเมืองเชียงใหม่	156	ราย
- อำเภอเวียงป่าเป้า	2	ราย
- อำเภอเชียงแสน	39	ราย
- อำเภอแม่สรวย	34	ราย
- อำเภอเทิง	2	ราย
- อำเภอแม่จัน	13	ราย
- อำเภอพาน	1	ราย

แบบบันทึกถ้อยคำพยานบุคคล จำนวน 1,227 ราย

2. ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ได้บันทึกข้อมูลพยานในระบบโปรแกรมบันทึกข้อมูลพยานและตรวจสอบแล้ว พบข้อสังเกตที่สันนิษฐานได้ว่า พยานผู้ให้การรับรองสถานที่เกิดอาจให้ถ้อยคำไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง (ให้การเท็จ) ดังนี้

2.1 พยานให้การว่าพยายมาจากต่างประเทศ (พม่า,จีน,ลาว) มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ตั้งแต่อายุ 15- 35 ปี จำนวน 11 ราย แต่กลับได้รับการกำหนดรหัสประจำตัวประชาชน รหัส 9 ซึ่งโดยปกติจะเป็นรหัสของผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเท่านั้น จึงได้มีหนังสือแจ้งสำนักทะเบียนซึ่งเป็นผู้สอบสวนพยานบุคคล และออกหนังสือรับรองการเกิดให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าพยานบุคคลดังกล่าวมีประวัติความเป็นมาอย่างไร เป็นเจ้าของรายการบุคคลจริงหรือไม่

2.2 พยานให้การไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง จำนวน 67 ราย โดยเมื่อใช้โปรแกรมตรวจสอบหนังสือรับรองการเกิดแล้วพบว่า บิดา/มารดาของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด ผู้ทำคลอด พยานผู้รู้เห็นการเกิด มีสถานที่อยู่อาศัยขณะที่ผู้ร้องเกิด ไม่ตรงกัน จึงอาจสันนิษฐานได้ว่าพยานซึ่งให้การรับรองมิได้รู้เห็นการเกิดจริง หรือผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดมิได้เกิดในประเทศไทยจริง จึงได้มีหนังสือแจ้งสำนักทะเบียนซึ่งเป็นผู้สอบสวนพยานบุคคล และออกหนังสือรับรองการเกิด ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ หากพิจารณาจากการดำเนินการตามตัวชี้วัดในการบรรลุเป้าหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) มีระบบจัดเก็บฐานข้อมูลการให้ถ้อยคำของผู้ร้องและพยาน เพื่อตรวจสอบคำให้การของผู้ร้อง
- 2) มีระบบเชื่อมโยงข้อมูล ให้ทุกสำนักทะเบียนตรวจสอบข้อมูลพยานได้
- 3) มีระบบตรวจสอบข้อมูลพยาน ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล
- 4) มีระบบกั้นกรองข้อมูล ป้องกันผู้ไม่มีสิทธิได้รับการอนุมัติ

พบว่าในระหว่างการดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ “กระบวนงานลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน” กลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ได้รับการบันทึกข้อมูลพยานบุคคล ได้รับการตรวจสอบในกระบวนการออกหนังสือรับรองการเกิดก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการขออนุมัติลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ให้ข้อมูลพยานบุคคลให้ถ้อยคำตามความเป็นจริง ไม่มีเรื่องราวร้องเรียนทั้งในขั้นตอนการออกหนังสือรับรองการเกิด และขั้นตอนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินการ

1. จากการตรวจสอบข้อมูลผู้ซึ่งมีคุณสมบัติขอสัญชาติไทยของจังหวัดเชียงรายตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 28 กันยายน 2555 พบว่า มีผู้ที่มิทะเบียนประวัติระบุที่เกิดในประเทศไทย และอยู่ในข่ายที่จะต้องขอออกหนังสือรับรองการเกิด เพื่อประกอบการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ประมาณ 15,000 ราย แต่จากการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2555-18 พฤษภาคม 2558 ผู้มายื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดที่ส่งมาให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย มีทั้งสิ้น 247 ราย พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง 1,227 ราย พบพยานที่ให้ถ้อยคำไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง 78 ราย คงเหลือกลุ่มเป้าหมายอีกมากกว่า 14,000 ราย ที่ยังมีได้ดำเนินการ

2. อำเภอที่ยังมิได้มีการส่งหนังสือรับรองการเกิด และแบบบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลผู้ให้ถ้อยคำรับรองการเกิด ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงราย ในห้วง ธันวาคม 2555 - พฤษภาคม 2558 เพื่อบันทึกเข้าระบบฐานข้อมูลพยาน ทั้งที่มีชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะขอลงรายการสัญชาติไทยเป็นจำนวนมาก ได้แก่

- อำเภอแม่สาย	จำนวน	2,500 ราย
- อำเภอแม่ฟ้าหลวง	จำนวน	5,000 ราย
- อำเภอเชียงของ	จำนวน	150 ราย
- อำเภอเวียงแก่น	จำนวน	180 ราย

3. การอนุมัติลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีสถานะเป็นพลเมืองของประเทศไทย ก่อให้เกิดสิทธิในการอยู่อาศัย การศึกษา การทำงาน เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีสิทธิในการทำนิติกรรมสัญญา การจดทะเบียนประเภทต่างๆ สิทธิรักษาพยาบาล สามารถเข้าถึงการบริการภาครัฐทุกชนิด และได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมาย หากการอนุมัติลงรายการสัญชาติไทย ดำเนินการไม่ถูกต้องหรือมีการทุจริต มีการอนุมัติให้ผู้ที่ไม่มียุติใช้สัญชาติไทยได้ลงรายการสัญชาติไทย อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อความมั่นคงของชาติ ปัญหาจากผลการทำนิติกรรมสัญญาที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งขั้นตอนที่มีความเสี่ยงมากที่สุดในการกระบวนการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน คือ ขั้นตอนการสอบสวนพยานผู้รู้เห็นการเกิด เพื่อออกหนังสือรับรองการเกิด ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้สัญชาติไทย ซึ่งความเสี่ยงในขั้นตอนนี้คือ การให้ข้อเท็จจริงของพยานบุคคลเพื่อประกอบการอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 ที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือทุจริต ประเด็นที่พบ

ได้แก่ ผู้ร้องมิได้เกิดในประเทศไทยแต่ให้ปากคำว่าเกิดในประเทศไทย ผู้ทำคลอดที่มาเป็นพยานไม่ได้ทำคลอดให้ผู้ร้องแต่ยืนยันว่าได้ทำคลอด บิดา/มารดาของผู้ร้องให้การเท็จว่าบุตรของตนเกิดในประเทศไทย พยานผู้รู้เห็นการเกิด/เพื่อนบ้าน/ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ผู้สอบสวนปากคำผู้เห็นช่วยเหลือในการบันทึกข้อความอันเป็นเท็จ เจ้าหน้าที่ผู้สอบสวนปากคำไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่ม

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 แม้จะเป็นอำนาจอนุมัติของนายอำเภอ แต่กรมการปกครองได้มีข้อสั่งการให้นายอำเภอที่อนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านส่งคำร้องที่ได้รับอนุมัติและหนังสือรับรองการเกิด หรือสูติบัตรของผู้ได้รับอนุมัติให้กรมการปกครองตรวจสอบ ก่อนการกำหนดเลขประจำตัวประชาชน ดังนั้น เพื่อให้มีการตรวจสอบการออกหนังสือรับรองการเกิด และตรวจสอบการบันทึกถ้อยคำพยานจึงเห็นควรให้กรมการปกครองดำเนินการ ดังนี้

1. ให้กรมการปกครองจัดให้มีระบบจัดเก็บข้อมูลถ้อยคำพยาน หนังสือรับรองการเกิด เพื่อป้องกันการทุจริตให้การเท็จของพยานบุคคล ใช้ตรวจสอบหนังสือรับรองการเกิดของอำเภอต่างๆ ที่ส่งไปเพื่อขอกำหนดรหัสประจำตัวประชาชนของผู้ได้รับการอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

2. ให้กรมการปกครองสั่งการให้อำเภอในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ส่งเอกสารหนังสือรับรองการเกิด และแบบบันทึกถ้อยคำพยาน ในรายของผู้ลงรายการสัญชาติไทย ตามมาตรา 23 ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงรายบันทึกในฐานข้อมูลก่อนส่งเรื่องราวให้กรมการปกครอง

กระบวนการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง จังหวัดนครศรีธรรมราช

“หากกล่าวถึงความเจริญของจังหวัด สิ่งหนึ่งที่ทุกคนนึกถึงคือ ความเจริญจากสิ่งก่อสร้างที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้ประชาชน อาทิ ถนนหนทางที่กว้างขวางสะดวกสบาย สะพานเชื่อมระหว่างพื้นที่ที่ดูแข็งแรง ตลอดจนเหมืองและฝายต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์กับประชาชน อีกทั้งอาคารสถานที่ของหน่วยงานราชการที่ดูโอโง่ง ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อที่ได้มีการก่อสร้างเกิดขึ้น ความสงสัย คลางแคลงใจ ก็มักเกิดขึ้นกับประชาชนว่า โครงการนี้จะมีการทุจริตคอร์รัปชันหรือไม่ จะมีการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องตนเองหรือไม่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงกำหนดแนวทางและมาตรการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง ครอบคลุมทั้งการตรวจสอบและควบคุมการจัดจ้างหน่วยงานภายนอก และการดำเนินงานของหน่วยงานภายในให้เป็นไปอย่างโปร่งใส เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน”

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวิสัยทัศน์ของจังหวัด คือ นครแห่งการเรียนรู้ เกษตรท่องเที่ยวน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง และมีพันธกิจหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการภาคเกษตร เชื่อมโยงความหลากหลายทางธุรกิจ และอุตสาหกรรมของจังหวัด บนพื้นฐานการสนับสนุนจากระบบโลจิสติกส์และบริหารจัดการด้านการตลาด
2. ยกระดับความสามารถการเรียนรู้ กระจายการเรียนรู้บนเครือข่ายชุมชนและส่งเสริมการสร้างชุมชนต้นแบบ
3. พัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานความหลากหลายของทรัพยากร
4. เพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนารูปแบบที่หลากหลายทางพลังงาน
5. พัฒนา คน องค์กร ระบบสวัสดิการสังคม และความมั่นคงบนพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

จากพันธกิจข้างต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงกำหนดแผนดำเนินการและกระบวนการต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การดำเนินงานในกระบวนการต่างๆ ที่กำหนดขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของจังหวัดนครศรีธรรมราช แยกตามประเด็น ดังนี้

• **ทัศนคติต่อสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของจังหวัดนครศรีธรรมราช** ในปัจจุบัน เห็นว่าเป็นเรื่องน่ารังเกียจ และจะต้องดำเนินการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและจริงจัง

• **ข้อคิดเห็นหรือแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐเพื่อให้จังหวัดนครศรีธรรมราชนำไปปรับปรุง** สรุปได้ดังนี้

1) ควรอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีจิตสำนึกที่ดี สร้างระบบการตรวจสอบภายในองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2) เมื่อมีการตรวจสอบและสรุปผลว่ามีการกระทำทุจริต ควรแจ้งให้ทุกหน่วยงานในจังหวัดทราบ และกำหนดมาตรการให้ชัดเจน เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างกับบุคคลอื่นและเพื่อมิให้มีการปฏิบัติตามหรือทำซ้ำ

3) ควรส่งเสริมให้แต่ละหน่วยงานมีจิตสำนึกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งบุคลากรระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต หลักสูตรคุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น รวมทั้งควรจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตอย่างสม่ำเสมอ

4) ควรปลูกฝัง สร้างค่านิยม ชื่อสัตย์สุจริต ให้อยู่ในสายเลือดและจิตวิญญาณของเยาวชน และสร้างจิตสำนึกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มากที่สุด

5) สร้างแบบอย่าง ยกย่องชมเชย คนที่ชื่อสัตย์สุจริตให้เป็นที่ยกย่องของสังคม

6) ควรมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติหน้าที่รัดกุมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง

7) เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรตรวจสอบอย่างจริงจังและเข้มงวดมากขึ้น หากตรวจพบมีการทุจริตควรดำเนินการทางวินัยโดยเด็ดขาด เพื่อให้เป็นแบบอย่างและอุทธรณ์กับเจ้าหน้าที่รัฐคนอื่นมิให้เอาเป็นเยี่ยงอย่าง และไม่ควรมียึดถือปฏิบัติแบบเดิมๆ ที่ต้องยอมให้กับผู้มีอำนาจและอิทธิพลใดๆ

8) ควรมีคณะกรรมการตรวจสอบการทำงานของบุคลากรในระดับจังหวัด ที่ดำเนินการตรวจสอบชัดเจนและเคร่งครัด

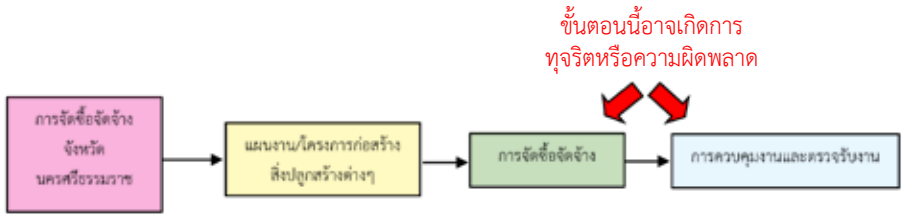
9) ควรจัดทำคู่มือแนวทางการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัด นครศรีธรรมราช แจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนราชการสังกัดบริหารราชการส่วนภูมิภาคและผู้สนใจ

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนข้างต้น พบว่า หนึ่งในความกังวลของประชาชนในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงวิเคราะห์กระบวนการงาน และระดมความคิดเห็นจากหัวหน้าส่วนราชการสังกัดบริหารราชการส่วนภูมิภาคและผู้แทนหน่วยงาน เพื่อจัดลำดับความสำคัญและเลือกกระบวนการที่จะนำมาแก้ไข ปรับปรุง สร้างความโปร่งใสและเป็นธรรมในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยง 5 ประการ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยเสี่ยง 5 ประการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความเสี่ยงสูง ที่มีโอกาสเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน คือ กระบวนการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจว่างบประมาณของทางราชการถูกใช้ไปอย่างคุ้มค่า และประชาชนได้ประโยชน์จากการจัดซื้อจัดจ้างในการก่อสร้างต่างๆ ของจังหวัด เช่น การก่อสร้างถนนหนทาง สะพาน เขื่อนฝาย อาคารทุกประเภทของทางราชการ โดยในกระบวนการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นช่องทางที่จังหวัดนครศรีธรรมราชประเมินว่าอาจเกิดการทุจริตในการเลือกปฏิบัติ แสวงหาผลประโยชน์ เกิดความไม่โปร่งใสและเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง

ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความโปร่งใสและเป็นธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงปรับปรุงและพัฒนากระบวนการควบคุมและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการใช้เครื่องมือวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไข/ป้องกันปัญหา วางมาตรการหรือมาตรฐานการดำเนินงาน พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรให้สามารถนำมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงการทุจริตคอร์รัปชันในกระบวนการควบคุมและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางแก้ไขปัญหา	มาตรการ /กิจกรรม
กฎหมาย กฎระเบียบ	-รวบรวมกฎระเบียบ -จัดทำคู่มือแนวทางการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ -ประชาสัมพันธ์เชิงรุก เกี่ยวกับคู่มือ แนวทางการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างผ่านทางช่องทางเว็บไซต์จังหวัด และทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
การออกแบบกระบวนการใหม่และปรับปรุงกระบวนการเก่า	-พัฒนาระบบการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดการร้องเรียนการจัดซื้อจัดจ้างและขั้นตอนของสัญญาจ้างที่ไม่มีประสิทธิภาพ
การพัฒนาบุคลากร	-ให้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับงาน โดยเฉพาะขั้นตอนการควบคุมและการตรวจรับงานก่อสร้าง เพื่อแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนในการจัดซื้อจัดจ้างในงบลงทุนของรัฐ
การเสริมพลังประชาชนผู้รับบริการ (Empowerment)	- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ควบคุมงานและการตรวจสอบงานทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด คณะกรรมการจริยธรรมจังหวัด
การพิจารณาเครื่องมือดำเนินการ	-จัดทำคู่มือแนวทางการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดทุกขั้นตอนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน
การประเมินผลและความพึงพอใจของผู้รับบริการ	- ติดตามประเมินผลและสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยร่วมกับองค์กรภาคประชาชน คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ 3 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ไม่มีผู้ร้องเรียนในการดำเนินการก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน เขื่อน น้ำ ฯลฯ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานก่อสร้างโครงการของรัฐและให้ความร่วมมือสนับสนุน
3. เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ มีการใช้คู่มือแนวทางการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้างในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการ

สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นผู้ดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ลดความเสี่ยงของโอกาสเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ในกระบวนการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยดำเนินการตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แผนดำเนินโครงการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง

รายละเอียดแผนการดำเนินโครงการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชได้แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างการจัดทำคู่มือแนวทางการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช คำสั่งจังหวัดที่ 1092/2558 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2558 เพื่อพิจารณาจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับงานก่อสร้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องทำหน้าที่ควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้างได้ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเพื่อใช้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ โดยได้จัดพิมพ์คู่มือฯ จำนวน 250 เล่ม เพื่อแจกจ่ายในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้าง พร้อมทั้งนำคู่มือลงเว็บไซต์จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเผยแพร่ให้ส่วนราชการได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาพตัวอย่างคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. การจัดฝึกอบรมผู้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงานตามคู่มือแนวทางการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งสิ้นจำนวน 250 คน จากส่วนราชการสังกัดบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการจัดฝึกอบรมและเสวนาในหัวข้ออื่นๆ ที่เสริมความรู้ด้านการควบคุมงานและการการตรวจรับงานจัดซื้อจัดจ้าง เช่น

- การฝึกอบรมหัวข้อ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม” บรรยายโดย อาจารย์วีรวิทย์ แสงจันทร์ อดีตคลังจังหวัดเชียงราย และอดีตผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบว่าด้วยการพัสดุ สำนักมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ กรมบัญชีกลาง
- การเสวนาหัวข้อ “ข้อสังเกตบางประการในการตรวจรับงานก่อสร้างที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบ” โดย นายภาณุพงศ์ อุดตมะกุล นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการกลุ่มตรวจสอบพิเศษ สำนักตรวจสอบพิเศษภาค 14
- การเสวนาหัวข้อ “เทคนิคการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้าง” โดย นายธีระชาติ สังคหะ ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรมบริหาร สำนักชลประทานที่ 15

ภาพตัวอย่างกิจกรรมการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการควบคุมงาน และการตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ส่งเสริม เป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์และรณรงค์ส่งเสริม เพื่อสร้างความโปร่งใสในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง ด้วยการจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์และแจ้งช่องทางกรร้องเรียนหากพบเห็นความไม่โปร่งใส จำนวน 1,000 แผ่น แจกจ่ายให้ส่วนราชการ/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพถ่ายอย่างกิจกรรมการสื่อสารประชาสัมพันธ์และรณรงค์ส่งเสริม ในกระบวนการควบคุมงาน และการตรวจรับงานก่อสร้างของจังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปผลการดำเนินการ

จากผลดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในกระบวนการงานการควบคุมงาน และการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างจังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปผลดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/อำเภอ มีการใช้คู่มือแนวทางการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้างในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากส่วนราชการสังกัดบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้างเพิ่มขึ้น
- 3) ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างโครงการ/กิจกรรมของรัฐ มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างเพิ่มขึ้น รวมทั้งทราบช่องทางการร้องเรียนเพิ่มขึ้น
- 4) ผลสรุปข้อมูลการร้องเรียนจากศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2556 ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่มีผู้ร้องเรียนจากการดำเนินการก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน เขื่อนน้ำ ฯลฯ

จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ระหว่างติดตามประเมินผลและสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของจังหวัด โดยร่วมกับองค์กรภาคประชาชน คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

นอกจากนี้จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดโครงการ/นโยบายอื่นๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม อาทิ

- มีนโยบายสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้างสิ่งปลูกสร้างให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการควบคุมงานและการตรวจสอบงานทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งร่วมเป็นคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและคณะกรรมการจริยธรรมจังหวัด ทั้งนี้อยู่ระหว่างการแจ้งให้ส่วนราชการสังกัดบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง โดยแต่งตั้งให้ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมในพื้นที่ร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานอย่างน้อย 1 คน

- ให้ส่วนราชการภูมิภาคสำรวจข้อมูลงบประมาณในสิ่งปลูกสร้างของแต่ละส่วนราชการ รายงานผลความก้าวหน้าในการควบคุมงานและตรวจรับงานก่อสร้าง เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการติดตามความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการดำเนินงานก่อสร้างโครงการของรัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง สม่ำเสมอทุกปี เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานการจัดซื้อจัดจ้างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างจิตสำนึกของข้าราชการในการปฏิบัติงาน

2. นโยบายการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ในการควบคุมงานและการตรวจรับงานก่อสร้าง ที่มีการแต่งตั้งให้ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมในพื้นที่ร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานอย่างน้อย 1 คน สามารถนำไปปรับใช้ในภาพรวมให้กับจังหวัดอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจรับงานก่อสร้างและลดปัญหาการร้องเรียน

กระบวนการจัดการที่ดินให้แก่เกษตรกร จังหวัดกระบี่

“การออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 เป็นการอนุญาตให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำดินเข้ามาทำเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งหากไม่สามารถออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ให้แก่เกษตรกรได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดจะทำให้เกษตรกรไม่มีสิทธิเข้ามาทำกินในที่ดินของรัฐ และต้องยกเลิกการออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-0 ของเกษตรกรรายนั้น ๆ ทำให้เกิดความขัดแย้งและข้อร้องเรียนระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องหา แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้รับ ส.ป.ก. 4-01 ภายในระยะเวลาที่กำหนด”

เนื่องจากไม่สามารถออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด สิทธิของผู้รับสิทธิไม่ถูกต้อง จึงต้องถูกยกเลิก ทำให้เกิดข้อพิพาทและข้อร้องเรียนระหว่างเกษตรกร เอกชน หน่วยงานราชการ และการขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการพัฒนาอาชีพเกษตรกรต่อไป

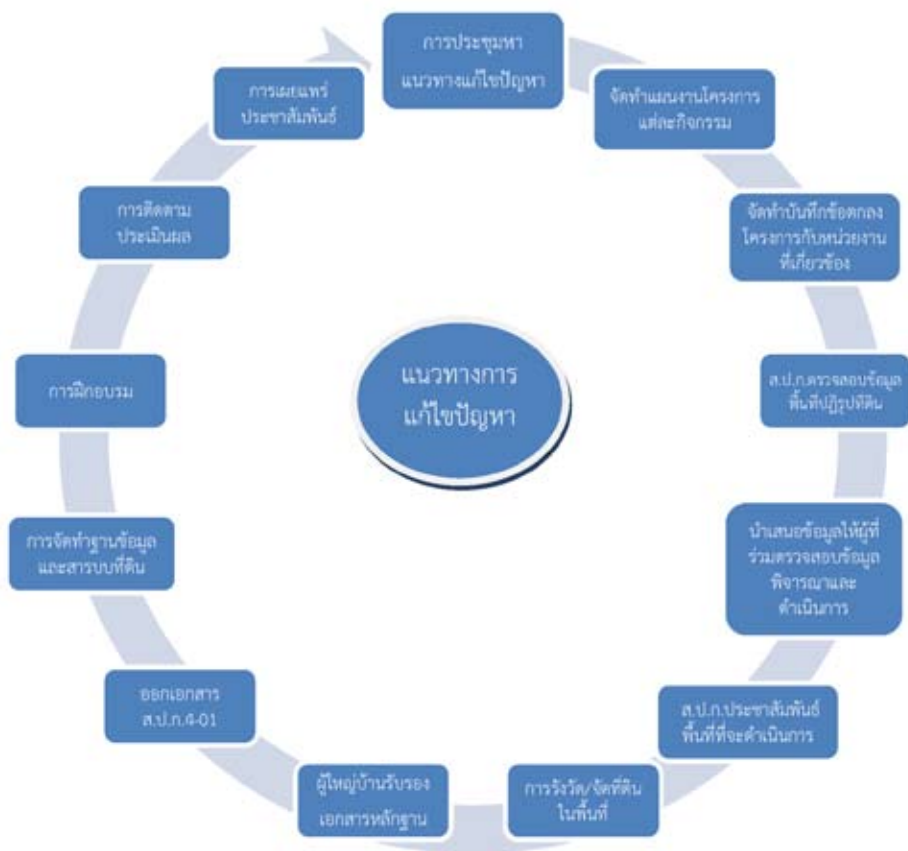
ทั้งนี้ การออกเอกสาร ส.ป.ก.4-01 มีขั้นตอนดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การจัดการที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

การดำเนินการ

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานปฏิรูปที่ดิน จังหวัดกระบี่ จึงดำเนินการแก้ไขปัญหาดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. การประชุมหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทุกภาคส่วนซึ่งคณะทำงานแต่ละกิจกรรม

2. จัดทำแผนงานโครงการแต่ละกิจกรรม

- โครงการป่าเขาขวาง โคกยาง ป่าช่องบางเหียง, ป่าเขาช่องเสียด และป่าเขากลม ตำบลพรุเตียว, อำเภอเขาพนม, ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม, ตำบลห้วยขุม และตำบลโคกยาง อำเภอเหนือคลอง ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ อบต.เพขลา อำเภอคลองท่อม, อบต.ห้วยขุม อำเภอเหนือคลอง, อบต.พรุเตียว อำเภอเขาพนม, อบต.โคกยาง อำเภอเหนือคลอง, อำเภอเหนือคลอง, อำเภอคลองท่อม, อำเภอเขาพนม, สำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่, สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 สาขากระบี่, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่, สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาไม้เศรษฐกิจ หาดใหญ่, สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่

- โครงการป่าห้วยทั่งและป่าหนองน้ำแดงป่าเขาขวาง, ป่าโคกยาง และป่าช่องบางเหียงฯ ตำบลห้วยขุม อำเภอเหนือคลอง ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ อบต.พรุเตียว อำเภอเขาพนม, อำเภอเขาพนม, สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 สาขากระบี่, สำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่, สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่

- โครงการป่าด้านยางคู่ ป่าบางเหียง และป่าเขาขวาง ต.เขาดิน ต.พรุเตียว อ.เขาพนม ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ อบต.ห้วยขุม อำเภอเหนือคลอง, อำเภอเหนือคลอง, สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 สาขากระบี่, สำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่, สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่

- โครงการเขาช่องเสียด หมู่ 8 ต.เพขลา อ.คลองท่อม ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ อบต.เพขลา อำเภอคลองท่อม, อำเภอคลองท่อม, สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 สาขากระบี่, สำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่, สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่

3. จัดทำบันทึกข้อตกลงโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ส.ป.ก. ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินสบทานแนวเขตพื้นที่ดำเนินการ

5. นำเสนอข้อมูลให้ผู้ร่วมตรวจสอบพิจารณาและดำเนินการ

6. ส.ป.ก. เข้าไปประชาสัมพันธ์พื้นที่ที่จะดำเนินการร่วมกับอำเภอ, ป่าไม้, ทสจ.

ภาคประชาชน, สื่อมวลชน

7. การเข้าไปดำเนินการรังวัด/จัดที่ดินในพื้นที่

8. ผู้ใหญ่บ้านรับรองเอกสารหลักฐาน สร.1, สร.5 แบบสอบสวนสิทธิ

9. ประชุม คปอ., คปจ., ออกเอกสาร ส.ป.ก.4-01

10. การจัดทำฐานข้อมูลและสารบบที่ดิน, เกษตรกร, โปรแกรมการคำนวณเนื้อที่ ส.ป.ก.

11. จัดซื้อคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ จำนวน 1 เครื่อง

12. โครงการฝึกอบรม

13. โครงการติดตามประเมินผล

14. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ผลการดำเนินงาน

1. การประชุมหาแนวทางแก้ไขร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทุกภาคส่วนซึ่งคณะทำงานแต่ละกิจกรรม

2. จัดทำแผนงานโครงการแต่ละกิจกรรม โดยวางแผนร่วมกันดำเนินการตรวจสอบรังวัดแนวเขตที่ดินตามแผนที่ทั้ง 4 โครงการภายใน 3 เดือน

3. จัดทำบันทึกข้อตกลงโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ส.ป.ก. ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินสบทานแนวเขตพื้นที่ดำเนินการ

5. นำเสนอข้อมูลให้ผู้ร่วมตรวจสอบพิจารณาและดำเนินการ

6. ส.ป.ก. เข้าไปประชาสัมพันธ์พื้นที่ที่จะดำเนินการร่วมกับอำเภอ, ป่าไม้, ทสจ.

ภาคประชาชน, สื่อมวลชน โดยจัดทำโครงการเวทีชุมชนฯ และประสานงานในพื้นที่ทั้ง 4 โครงการ

7. การเข้าไปดำเนินการรังวัด/จัดที่ดินในพื้นที่

8. ผู้ใหญ่บ้านรับรองเอกสารหลักฐาน สร.1, สร.5 แบบสอบสวนสิทธิ โดยดำเนินการตรวจสอบสิทธิ/ผู้ใหญ่บ้านรับรองแล้วจำนวน 111 ราย 120 แปลง จำนวนเนื้อที่ 1,347-2-82 ไร่

9. ประชุม คปอ., คปจ., ออกเอกสาร ส.ป.ก.4-01 เป้าหมาย 11,850 ไร่

10. การจัดทำฐานข้อมูลและสารบบที่ดิน, เกษตรกร, โปรแกรมการคำนวณเนื้อที่ ส.ป.ก. เป้าหมาย 1,850 ไร่
11. การฝึกอบรมบุคลากร
12. การติดตามและประเมินผล
13. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

รูปภาพแสดงกิจกรรม

ประชุมแนวทางแก้ไขเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงตามโครงการข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการงานการจัดที่ดินให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

จัดทำบันทึกข้อตกลงโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

**การประสานงานชี้แจงโครงการจัดเวทีชุมชนเพื่อสร้างความโปร่งใสกระบวนการ
งานการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่**

ครั้งที่ 1

ครั้งที่ 2

เอกสารประชาสัมพันธ์

กระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

“เมื่อกล่าวถึงการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือปัญหาเรื่องปากท้องของประชาชน จะทำอย่างไรให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะทำอย่างไรให้ประชาชนกินดีอยู่ดี นับเป็นสิ่งท้าทายของแต่ละจังหวัดมิใช่น้อย และเมื่อหน่วยงานราชการมีนโยบายจัดการสรรที่ดินทำกินให้คนยากจน คำถามที่จะเกิดขึ้นทันทีกับผู้รับผิดชอบโครงการนี้คือ มีการเลือกปฏิบัติหรือไม่ มีการขอรับสินบนจากเจ้าหน้าที่หรือไม่ มีการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องตนเองหรือไม่ คนยากจนจริงๆ จะได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้หรือไม่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงกำหนดแนวทางและมาตรการดำเนินการ และการควบคุม ตรวจสอบการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน ของหน่วยงานภายในให้เป็นไปอย่างโปร่งใสเป็นธรรม ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน”

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีราษฎรรวมตัวกัน ในนามกลุ่มต่างๆ ชุมนุมเรียกร้องที่ดินทำกินจากรัฐบาล โดยขอให้ทางราชการระงับการต่ออายุสัญญาเช่าที่ดินของรัฐให้กับผู้ประกอบการสวนปาล์มน้ำมัน แล้วนำที่ดินดังกล่าวมาจัดสรรให้กับราษฎรเช่าในราคาที่เป็นธรรม ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2546 มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับเรื่องไปพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการคลัง และนำไปสู่การแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหารากหญ้าราษฎรเช่าครอบครองสวนปาล์มในพื้นที่เอกชนขอใช้ประโยชน์

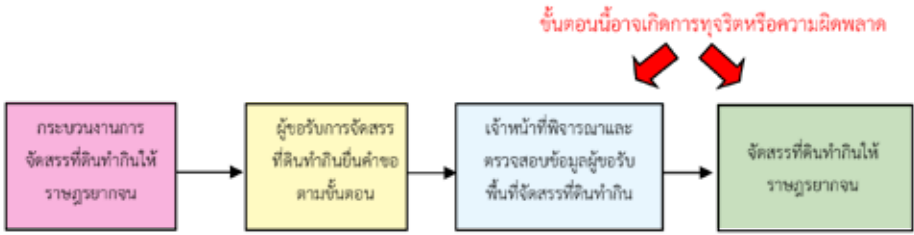
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินในพื้นที่สวนปาล์มที่เอกชนใช้ประโยชน์ตามข้อเรียกร้องของราษฎร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่ขอใช้ประโยชน์ปรากฏข้อมูล แสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 พื้นที่ขอใช้ประโยชน์จากการสำรวจ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินในพื้นที่สวนปาล์มที่เอกชนใช้ประโยชน์ตามข้อเรียกร้องของราษฎรมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งที่ดินบางแปลงข้างต้นได้จัดสรรให้ราษฎรได้ทำกินแล้ว และบางแปลงยังอยู่ในขั้นตอนการแก้ไขปัญหา หรืออยู่ในขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาของศาลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปัจจุบัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถจัดสรรพื้นที่สวนปาล์มให้ราษฎรทำประโยชน์แล้วจำนวน 2,987 ไร่ แยกเป็นรายละไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 1,902 ไร่ และรายละไม่เกิน 2 ไร่ จำนวน 1,085 ไร่ และในปัจจุบันยังคงดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดำเนินไปได้อย่างยากลำบาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่กระทบสิทธิของประชาชนและก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียต่อประชาชนและภาคเอกชนค่อนข้างสูง บ่อยครั้งจึงเกิดการชุมนุมเรียกร้องกล่าวหาถึงการดำเนินงานที่ไม่โปร่งใสและเป็นธรรมของเจ้าหน้าที่ กล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินจากราษฎรหรือผู้ขอรับการจัดสรรที่ดิน บางครั้งการชุมนุมเรียกร้องได้นำไปสู่เหตุการณ์รุนแรง จังหวัดสุราษฎร์ธานีเห็นความสำคัญของประเด็นปัญหานี้ จึงได้คัดเลือก

กระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน มาจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นธรรมในการปฏิบัติราชการ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยกระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน แสดงดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 กระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน

ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการจัดการสรรที่ดินทำกินเพื่อราษฎรยากจนอย่างแท้จริง จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงคัดเลือกกระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนขึ้นมาพัฒนาเพื่อแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของภาครัฐ ลดปัญหาความไม่เข้าใจของประชาชนในขั้นตอนการจัดการสรรที่ดิน สร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการจัดการสรรที่ดิน เพื่อให้ประชาชนที่ยากจนจริงๆ ได้มีที่ดินทำกิน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

การดำเนินการ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กำหนดแผนการดำเนินงานตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ลดความเสี่ยงของโอกาสเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ในกระบวนการจัดการสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามแผนดำเนินงานที่กำหนดไว้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แผนดำเนินโครงการพัฒนากระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้
ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายละเอียดแผนการดำเนินโครงการพัฒนากระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้
ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. การปรับปรุงองค์ประกอบคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

เป็นการปรับปรุงคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่ดิน ซึ่งเป็นองค์กรหลักของจังหวัดในการ
กำหนดมาตรฐาน วางแนวทาง และดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎร ด้วยการเพิ่ม
ตัวแทนภาคประชาชนและภาคราชการให้มีความสมดุลมากขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
รายแปลงที่ดินเพิ่มเติม เพื่อทำหน้าที่กำหนดขนาดแปลงที่ดินและคุณสมบัติบุคคลที่จะได้รับการ
จัดสรรที่ดินทำกินให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และระเบียบกฎหมายของที่ดินแปลงนั้นๆ แล้วจึง
นำเสนอต่อคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินชุดใหญ่พิจารณา เพื่อให้สามารถคลี่คลายปัญหา
ความขัดแย้งของประชาชนได้ในเบื้องต้น

2. การกำหนดขนาดแปลงที่ดินที่จัดสรรให้ราษฎร

คณะกรรมการจัดสรรที่ดินรายแปลงที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่ ทำหน้าที่พิจารณา กำหนดขนาดที่ดินที่จะนำไปจัดสรรให้กับราษฎร ให้ตรงกับข้อเท็จจริงและศักยภาพในการ ประกอบการเกษตรกรรมของที่ดินแต่ละแปลง แทนการกำหนดขนาดแปลงเท่ากันหมดทุก ประเภทที่ดินแบบเดิม ซึ่งทำให้ราษฎรมีความพึงพอใจมากขึ้น

3. การปรับปรุงคุณสมบัติผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ทำหน้าที่พิจารณาปรับปรุงแก้ไขคุณสมบัติผู้ ที่สมควรได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วไปทุก กลุ่มมากยิ่งขึ้น เช่น การปรับลดคุณสมบัติบางประการของผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน อาทิ ในเรื่องรายได้ของผู้ขอรับการจัดสรรที่ดิน ภูมิลำเนาของผู้ขอรับการจัดสรรที่ดิน โดยกำหนดให้มี การจัดสรรที่ดินทำกินให้กับผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นหลัก และไม่จัดสรร ที่ดินให้กับราษฎรผู้บุกรุกที่ดินแปลงเดิมที่อยู่มาก่อนแล้ว เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์ใน รูปแบบต่างๆ

4. การตรวจสอบข้อมูล คุณสมบัติเชิงลึกของผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดิน

แต่เดิมในพื้นที่จัดสรรแปลงสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี และแปลงพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกของผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน มีเพียง การตรวจสอบคุณสมบัติด้วยการใช้วิธีรับรองของประชาคมหมู่บ้านเพียงอย่างเดียว ทำให้การ ตรวจสอบทำได้ยากและไม่ทั่วถึง จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงปรับปรุงให้มีการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึก ของผู้รับการจัดสรรที่ดิน พื้นที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินสำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 91 ราย และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 220 ราย โดยในการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น

- ทราบข้อเท็จจริงฐานะความเป็นอยู่ จำนวนและรายชื่อผู้ขออนุญาตที่ได้ทำกินและ อยู่อาศัยในแปลงที่ดินที่จะจัดสรร รวมทั้งราษฎรที่ทิ้งร้างและผู้เสียชีวิต
- ทราบข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรายชื่อและจำนวนผู้ขายเปลี่ยนการถือครองที่ดินให้บุคคลอื่น รวมทั้งนำไปคำนึงกับบุคคลอื่น
- ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. ได้ทราบข้อมูลผู้ขออนุญาตมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรมากขึ้น

- ราษฎรบางรายมาขอยกเลิกคำขอและคืนแปลงที่ดินเพื่อให้ทางราชการนำไปจัดสรรที่ดินให้กับบุคคลอื่น
- สามารถนำข้อมูลจากการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกมาวางแผนการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับผู้ยากจนรายใหม่

5. การฝึกอบรมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดินทำกิน

เป็นการฝึกอบรมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดินทำกิน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจ เทคนิค วิธีการ จัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม รวมทั้งทักษะการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล

6. การจัดเวทีชุมชน เพื่อให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการจัดสรรที่ดินทำกิน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดเวทีชุมชนให้ข้อมูล ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎร ทำให้ราษฎรเข้าใจหลักเกณฑ์การขอรับการจัดสรรที่ดินทำกิน เช่น ทราบช่องทางการยื่นขอรับการจัดสรรที่ดินกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือศูนย์แก้ไขปัญหาที่ดิน โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอผ่านแกนนำหรือบุคคลอื่น นอกจากนี้การจัดเวทีชุมชนยังส่งผลให้ราษฎรรู้สึกเป็นมิตรกับส่วนราชการมากขึ้น

7. การจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการแบ่งแปลงที่ดินให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

การจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการแบ่งแปลงที่ดินให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ได้แก่ การจัดซื้อ GPS เพื่อใช้ประโยชน์ในการรังวัดแบ่งแปลงที่ดิน เช่น

- สามารถทราบจุดพิกัดที่ตรวจสอบแล้วนำมาเปรียบเทียบข้อมูลในเอกสาร ทำให้ทราบว่าแปลงที่ดินเป็นของใคร
- สามารถตรวจสอบแนวเขตของราษฎรที่มีข้อพิพาทเรื่องแนวเขตกับราษฎรข้างเคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการใช้ GPS ในการตรวจสอบพิกัดแนวเขตพื้นที่จัดสรรให้กับราษฎรไปแล้วจำนวน 350 แปลง ใช้เวลาในการตรวจพิกัดได้รวดเร็วแปลงละประมาณ 15 นาที ส่งผลให้การตรวจสอบความถูกต้องของแนวเขตที่ดินที่จัดสรรให้ราษฎรดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

ภาพตัวอย่างการตรวจสอบข้อมูล/คุณสมบัติเชิงลึกของผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดิน

ภาพถ่ายอย่างการจัดเวทีชุมชน ให้ข้อมูล/ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎร

ภาพที่ 11 การจัดเวทีชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ภาพที่ 12 ผู้เข้าร่วมเวทีชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงาน

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินโครงการพัฒนากระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้ทราบว่า การแก้ไขปัญหาให้ราษฎรอย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ ต้องเข้าใจถึงราษฎรที่ยากจนจริงๆ ต้องนำข้อมูล/ข้อคิดเห็นหรือความต้องการจากราษฎรมาใช้ประกอบในการแก้ไขปัญหา เช่น ในกิจกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติเชิงลึกของผู้ที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ในโครงการพัฒนากระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ของแกนนำมวลชนบางคนบางกลุ่ม ที่ออกมาต่อสู้เรียกร้องเพื่อคนยากจน แต่แท้จริงแล้วทำเพื่อประโยชน์และพวกพ้องตนเอง จากข้อมูลดังกล่าวทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถคัดกรองบุคคลที่ขอรับการจัดสรรที่ดินให้มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้สามารถจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนได้อย่างแท้จริง

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

• ปัญหา และอุปสรรค

- การชุมนุมเรียกร้องที่ดินทำกินในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยส่วนใหญ่มีแกนนำกลุ่มมวลชน ซึ่งดำเนินการโดยใช้วิธีเข้ายึดถือครอบครองแปลงที่ดินก่อน แล้วจึงมาเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ภายหลัง จึงก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- แปลงที่ดินที่อยู่ในแผนงานที่จะนำมาจัดสรรให้กับราษฎรยากจน มีการทำประโยชน์โดยปลูกปาล์ม น้ำมัน หรือยางพาราที่ได้รับผลผลิตแล้ว ทำให้แกนนำและมวลชนที่เข้ายึดถือครอบครองแปลงที่ดินที่มุ่งหวังที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิต นำไปขายเป็นรายได้ส่วนตัว มากกว่าการต้องการที่ดินทำกิน
- กลุ่มมวลชนที่เข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องที่ดินทำกินส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการจัดสรรที่ดินที่หน่วยงานราชการจะดำเนินการนั้น จะจัดสรรให้กับผู้ยากจนและผู้ยากไร้ที่ดินทำกินเท่านั้น
- การพัฒนา/ปรับปรุงกระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากมีพลังกดดัน ทั้งจากมวลชนและผู้มีผลประโยชน์แอบแฝงอย่างอื่นที่มากกว่าความต้องการรับการจัดสรรที่ดินทำกิน

• ข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการให้ภาคประชาชนเห็นและมั่นใจว่าเป็นที่พึงของประชาชนได้ และสามารถช่วยเหลือให้ประชาชนได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ากลุ่มเรียกร้องที่ดินทำกินโดยผ่านแกนนำ
- หน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรยากจน ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ผ่านช่องทางที่หลากหลายที่สามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม

กระบวนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขาย จังหวัดลำพูน

“การซื้อขายที่ดินมีขั้นตอนที่ซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายอย่าง โดยเฉพาะขั้นตอนการประเมินราคาที่ดิน ซึ่งต้องค้นหาตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน ตรวจสอบอาณาเขตที่ดินทั้ง 4 ทิศ อีกทั้งมีการจับระยะเขตที่ดินที่ติดถนน ทาง ขอย หรือสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตามที่ตั้งของที่ดิน ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดได้ง่าย และอาจเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน”

กรมที่ดิน เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นมานานกว่า 112 ปี มีภารกิจหลักในการให้บริการด้านการออกเอกสารสิทธิที่ดิน การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และการทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดินต่างๆ การบริหารงานมีอยู่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยในส่วนภูมิภาคได้กระจายอำนาจการบริหารราชการให้แก่สำนักงานที่ดินจังหวัดต่างๆ เป็นเครือข่ายในการปฏิบัติงานตามบทบาทและภารกิจหลักของกรมที่ดิน กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

สำหรับสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดวางระเบียบกรมที่ดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 และปฏิบัติภารกิจในการให้บริการประชาชนในด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม รวมถึงการทำธุรกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ของจังหวัดลำพูนทุกแห่งให้แก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 สาขา 1 ส่วนแยก และ 1 อำเภอ

จากการให้บริการประชาชนและหน่วยงานราชการ รวมถึงภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง จึงมี โอกาสและความเสี่ยงในการที่จะเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขึ้นได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้ง ในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการอย่างครบถ้วน ทันสมัย การพัฒนาศักยภาพของ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการให้เปี่ยมด้วยความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถให้บริการ ประชาชน ผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสำเร็จในระยะเวลาที่เหมาะสม อีกทั้ง สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาติดต่อมีการประสานสัมพันธ์กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอย่างดี เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ รวดเร็ว ราบรื่น และสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งจำเป็นต้องพัฒนาเทคนิควิธีการให้บริการให้มีประสิทธิภาพและสร้างความประทับใจสูงสุด โดยอยู่ภายใน กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาของการพัฒนาเทคนิคหรือรูปแบบ รวมถึงวิธีการให้บริการของกรมที่ดิน และ สำนักงานที่ดินในส่วนภูมิภาคที่ประสบอยู่ คือ ข้อจำกัดในการดำเนินการตามบทบัญญัติของ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และกฎหมายอื่นๆ อีกมากมาย ปัญหาช่องว่าง ของกฎหมายที่ทำให้เกิดการทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นช่องทางให้ผู้มาติดต่อใช้หลักเลี่ยงไม่ ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งเป็นสาเหตุให้เกิดความผิดพลาด บกพร่อง และล่าช้า

เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายประเภท ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา หรือศึกษาอบรมเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ไม่มีความรู้หรือเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการดำเนินการ ปัญหาหนึ่งที่สำคัญของการให้บริการคือการประเมินราคาที่ดิน ซึ่งราคาประเมินที่ดินเป็นส่วนหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการประเมินราคาที่ดินเพื่อจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรม ขาย ให้ มรดก ฯลฯ หรือการประเมินราคาที่ดินเพื่อนำไปประกอบการยื่นคำ ประกันต่างๆ

ปัจจุบันราคาประเมินที่ดินของทางราชการที่กำหนดไว้มี 2 รูปแบบ คือ

- 1.ราคาประเมินแบบรายแปลง
- 2.ราคาประเมินแบบกลุ่มพื้นที่ (Zoning) หรือที่เรียกว่าแบบโซนนิ่ง

เนื่องจากราคาประเมินแบบรายแปลงมีใช้ในบางพื้นที่บางจังหวัดเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุม ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ยังใช้ราคาประเมินที่ดินแบบกลุ่มพื้นที่ ซึ่งยังไม่มีความละเอียดชัดเจน เพียงพอ ต้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นผู้ประเมินราคาที่ดินแต่ละแปลงที่ยื่นขอรับบริการโดยจะต้อง ค้นหาคำตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน ตรวจสอบอาณาเขตที่ดินทั้ง 4 ทิศ อีกทั้งต้องมีการจับระยะเขตที่ดิน

ที่ดินถนน ทาง ขอย หรือสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตามที่ตั้งของที่ดิน อันเป็นสาเหตุให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย และบางกรณีอาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน หรือเป็นช่องทางใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

เนื่องจากการดำเนินงานของกรมที่ดินมีขั้นตอนและรายละเอียดที่ซับซ้อน (ดังแผนภาพที่ 1) เป็นเหตุให้ประชาชนทั่วไปไม่ทราบวิธีดำเนินการ และไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเจ้าหน้าที่ประเมินราคาที่ดิน หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายฯ เป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใสหรือไม่เพียงใด นำมาซึ่งความเสียหายต่อระบบราชการ ประชาชนผู้มาติดต่อ หรือบทบาทอำนาจของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงอาจทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียรายได้ ทำให้เกิดผลกระทบในด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เพราะขาดเงินรายได้ที่จะนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ให้เจริญ

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการปฏิบัติงานของกรมที่ดิน

การดำเนินการ

วัตถุประสงค์หลักของการดำเนินการคือ การจัดทำราคาประเมินที่ดินต่อแปลงไว้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมให้ประชาชน/ผู้รับบริการตรวจสอบ/ขอดูราคาประเมินที่ดินของตนเองได้ง่าย และสะดวก โดยจัดทำจุดบริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินหรือดูราคาประเมินที่ดิน โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาดำเนินการ คือการนำเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งโปรแกรมตรวจสอบ และแสดงราคาประเมินที่ดินต่อแปลงมาติดตั้งเป็นจุดบริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินไว้บริการในสำนักงานที่ดินทุกแห่ง และในศูนย์การค้าที่สำคัญในจังหวัดอย่างครบถ้วน และเพียงพอต่อการให้บริการของประชาชน โดยเน้นกลยุทธ์สำคัญ คือ การตรวจสอบราคาประเมินที่ดินด้วยตนเองก่อนยื่นคำขอหรือติดต่อขอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่ดิน เพื่อสร้างความโปร่งใสในการให้บริการ สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อระบบราชการของไทยได้อย่างสะดวก และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบแต่อย่างใด

สำหรับการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน มีการรายงานผลการดำเนินการ ออกตรวจติดตามทุกสำนักงาน เพื่อรับทราบปัญหา ร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา ประเมิน ปัญหา และอุปสรรค เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันภายในกำหนดระยะเวลา วางแผน การดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนต่างๆ และปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการในส่วนที่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ รวบรวมผลการดำเนินการจากรายงานผลต่างๆ นำมา วิเคราะห์ และนำเข้าสู่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน

ส่วนกลยุทธ์/วิธีการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินท้องถิ่นที่ จัดทำราคา ประเมินที่ดินต่อแปลงไว้อย่างครบถ้วนทุกแปลง ตรวจทานตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการจับระยะเขตที่ดิน การตรวจสอบพิกัดตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินให้เป็นอำนาจของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรังวัด การประเมินราคาที่ดินเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของสำนักงานที่ดิน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลราคาที่ดินไว้ในฐานข้อมูลราคาที่ดินให้ประชาชน/ผู้ขอรับบริการใช้ตรวจสอบ ความถูกต้องก่อนยื่นคำขอรับบริการผ่านตู้ราคาประเมิน (เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบสัมผัส) โดยจัดทำโปรแกรมให้ใช้งานได้เพียงบันทึกข้อมูลเลขที่โฉนดที่ดินให้เครื่องประมวลผลและแสดง ราคาประเมินที่ดินของที่ดินแปลงนั้นๆ ให้แก่ผู้ตรวจสอบได้ทราบ และสามารถตรวจสอบราคา ประเมินที่ดินด้วยตนเองได้อย่างสะดวก เพราะมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนหรือยุ่งยากเกินไป ผู้ตรวจสอบ สามารถตรวจสอบราคาประเมินที่ดินได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ

ผลการดำเนินงาน

หัวใจสำคัญประการหนึ่งของการให้บริการด้านทำธุรกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดิน คือการประเมินราคาที่ดินให้ถูกต้อง ซึ่งปัจจุบันใช้บัญชีราคาประเมินที่ดินรายบล็อก (Block/Zone) ที่กรมธนารักษ์ได้ทำการสำรวจและจัดทำราคาประเมินที่ดิน และประกาศใช้ โดยมีกำหนดระยะเวลาการจัดทำราคาประเมินใหม่ทุก 4 ปี จะเห็นว่าระยะเวลาในการใช้ราคาประเมินที่ดินในแต่ละครั้งเป็นเวลานาน ซึ่งบางพื้นที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ราคาประเมินที่กำหนดไว้บางจุดไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เช่น ในที่ดินมีการสร้างทางสาธารณประโยชน์ตัดผ่าน มีการเวนคืนเพื่อสร้างถนนสายหลักของจังหวัดเพิ่มเติม ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงราคาประเมินที่ดินให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสามารถนำราคาที่เปลี่ยนแปลงมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

อีกวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับราคาประเมินที่ดิน คือ การที่ผู้ขอรับบริการหรือเจ้าของที่ดินสามารถตรวจดูราคาประเมินที่ดินของตนเองก่อนยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่ที่ดิน ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยการจัดทำราคาประเมินที่ดินแต่ละแปลงไว้ให้ประชาชน/ผู้รับบริการได้ตรวจสอบ และจัดทำจุดบริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน/จัดหาเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการให้บริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินไว้บริการอย่างทั่วถึงทุกสำนักงานที่ดิน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบแต่อย่างใด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องมีจิตสำนึกในการให้บริการด้วยคุณธรรม มีจริยธรรม และให้บริการอย่างโปร่งใส จึงได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขาย ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหา

แนวทาง แก้ไข	มาตรการ/กิจกรรม
กฎหมาย/กฎระเบียบ	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดให้ภาครัฐใช้ราคาประเมินที่ดินเป็นแบบรายแปลงทั่วประเทศ (กิจกรรมจัดทำราคาประเมินต่อแปลงไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนที่ดิน) ปรับปรุงกฎหมายให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เข้าใจง่าย (กิจกรรมจัดทำขั้นตอนการให้บริการประกาศให้ทราบอย่างชัดเจน) วางระเบียบการจัดลำดับผู้มาใช้บริการแบบคิวรวม และมีคำอธิบายที่ชัดเจนเปิดเผยกิจกรรม การปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายหรือระเบียบให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจจดทะเบียน ตามคำขอหรือเป็นไปตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยลดอำนาจในการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานที่ดินให้อยู่ในวงจำกัดเฉพาะบางเรื่องหรือบางอย่างเท่านั้น
ขั้นตอนและวิธีการ ของกระบวนการ	<ol style="list-style-type: none"> สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา มีการแต่งตั้ง “คณะทำงานร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการ” เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เกี่ยวกับการให้บริการของสำนักงานที่ดินในเรื่องความประพฤติ ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ในการให้บริการประชาชน และให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา จัดทำราคาประเมินที่ดินแบบรายแปลงทั่วทั้งจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูลราคาประเมินที่ดินแบบโฉนด/บล็อก (เดิม) ของธนารักษ์ จัดให้มีช่องทางการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินของเจ้าของที่ดินให้ทราบก่อนได้ด้วยตนเอง เช่น เรียกดูจากตู้ราคาประเมินระบบสัมผัส หรือสอบถามราคาผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน ใช้จ่ายคิวระบบอัตโนมัติโดยจัดให้มีช่องทางสำหรับงานด่วนและช่องทางงานปกติ พร้อมจัดทำป้ายชี้แจงลักษณะงานด่วนหรืองานปกติ ให้ประชาชนอ่านทำความเข้าใจอย่างเปิดเผย ชัดเจน เข้าใจง่าย มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอน กระบวนการ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจนรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงช่องทางการตรวจสอบราคาประเมินและค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนฯ ขยาย ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เช่น จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สาธารณะ หรือถนนสายหลัก หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานติดตามพฤติกรรมของผู้ประกอบการ/นายทุน/กลุ่มผู้ค้าที่ดิน ที่สนิทสนมกับเจ้าหน้าที่

แนวทาง แก้ไข	มาตรการ/กิจกรรม
การพัฒนา บุคลากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดฝึกอบรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกการเป็นข้าราชการที่ดี และอบรมวินัยข้าราชการอย่างเข้มข้นให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน และฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนโดยตรงอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 2. เพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการจ่ายคิวและการกวดเรียกคิวพร้อมประเมินการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละคน โดยให้หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างาน และสรุปรายงานให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานรับทราบและพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง 3. การโยกย้าย/หมุนเวียนสับเปลี่ยนตำแหน่งหรือหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการที่อยู่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมสังกัดเดิมติดต่อกันเป็นเวลานานหลายปี เพื่อลดช่องทางการทุจริตร่วมกับผู้ประกอบการ ฯลฯ 4. จัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างหัวหน้าฝ่ายกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการที่จะปฏิบัติงานโดยสุจริตและกำหนดให้มีการมอบรางวัลแก่ผู้ปฏิบัติตามข้อตกลง รวมทั้งกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนข้อตกลงไว้อย่างชัดเจน 5. การพิจารณาเรื่องค่าตอบแทน/รายได้ของข้าราชการให้เหมาะสมกับสภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน หรือการจัดทำกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ที่เดือดร้อน อันเป็นการป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบได้
การเสริมพลัง ประชาชน/ ผู้รับบริการ (Empowerment)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ/ให้ความเห็นต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดิน โดยการจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ หรือเปิดช่องทางในการร้องเรียน ร้องทุกข์ไว้ให้ทราบทั่วกัน 2. เปิดช่องทางในการตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน/ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนฯ ขยายที่ดิน ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเองอย่างสะดวก ใช้ง่าย ก่อนที่จะยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่ 3. จัดทำคู่มือ/แผ่นพับ/ป้ายประชาสัมพันธ์ชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง มีระยะเวลาชัดเจน สามารถอ่านทำความเข้าใจได้ง่ายและทราบอย่างทั่วถึง

แนวทาง แก้ไข	มาตรการ/กิจกรรม
การพัฒนา เครื่องมือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำคู่มือราคาประเมินราคาที่ดินระบบสัมปัสเพื่อตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน/ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนฯ ขายที่ดิน ไว้ให้บริการประชาชนครบทุกสำนักงานที่ดินในจังหวัดลำพูนและในศูนย์การค้า หรือสถานที่สาธารณะในจังหวัดลำพูน เพื่อให้ประชาชนใช้ได้อย่างสะดวกทั่วถึง และรวดเร็ว 2. จัดทำคู่มือ/แผ่นพับ/ป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจง อธิบายกระบวนการขั้นตอนต่างๆ อธิบายเรื่องระบบคิว เพื่อแจกจ่ายอย่างทั่วถึง และเข้าใจง่าย 3. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการตรวจสอบราคาประเมินผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน/จังหวัด เพื่อให้ประชาชนทราบและสามารถตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นหรือสอบถามปัญหาเกี่ยวกับกรจดทะเบียนฯ ขายที่ดิน ได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว

การจัดทำราคาประเมินที่ดินพร้อมทั้งติดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ (เครื่องคอมพิวเตอร์ระบบสัมปัส)ไว้ให้ประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย ใช้ตรวจสอบราคาประเมินที่ดินของตนเอง หรือที่ตนเองประสงค์จะทราบเพื่อวางแผนการทำธุรกรรมด้านที่ดินต่างๆ เป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนต่างจำเป็นต้องใช้ที่ดินทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากผลการประเมินความเชื่อมั่นของประชาชนโดยตรวจสอบจากสถิติข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์จากการให้บริการประชาชน ซึ่งในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2556 ไม่มีเรื่องร้องเรียนการให้บริการของเจ้าหน้าที่แต่ประการใด ประกอบกับผลสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการจากการตอบแบบสอบถามของผู้รับบริการ มีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับร้อยละ 90-95 เป็นระยะเวลา 3 ปี ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นของประชาชนได้เป็นอย่างดีว่าประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียมีความเชื่อมั่นและพึงพอใจการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และเชื่อมั่นในความโปร่งใสขององค์กรด้านการให้บริการเกี่ยวกับงานที่ดินด้วย

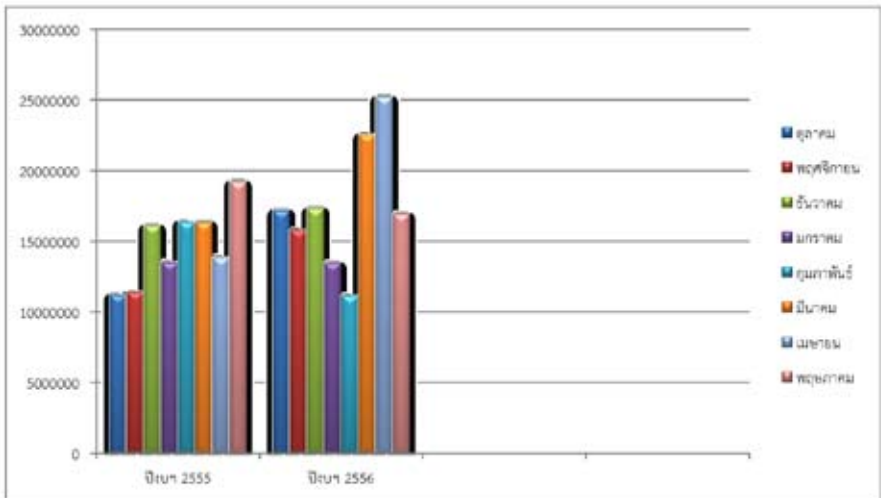
กิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนด

ความพึงพอใจในการให้บริการ
ของเจ้าหน้าที่เรื่องจดทะเบียน

สถิติปริมาณผู้ใช้บริการ
ตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน

สถิติการจัดเก็บรายได้และนำส่งรัฐเพิ่มขึ้นเป็นลำดับขั้นบันได

จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรม/พัฒนา

อัตรากรมเนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่หรือ
ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่

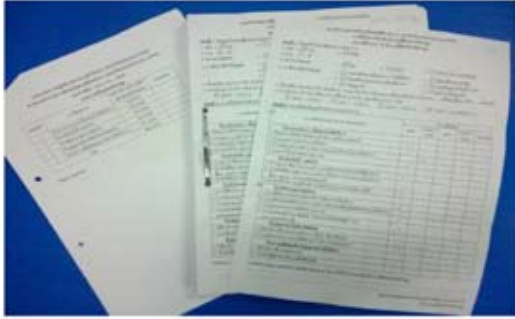

การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU)
ระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา
ในการปฏิบัติงาน

การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่ประสบปัญหาเดือดร้อน

ความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยภาพรวม

ผู้รับบริการที่ได้รับทราบข้อมูลจากคู่มือ แผ่นป้าย แผ่นพับ

ความสำเร็จในการจัดทำข้อตกลงร่วม (MOU) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลลัพธ์ต่อประชาชนผู้รับบริการ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวมีหลายประการ เช่น ประชาชน/เจ้าของที่ดิน/เจ้าหน้าที่ สามารถตรวจสอบราคาประเมินที่ดินของตนเอง ก่อนยื่นคำขอ/ดำเนินการทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดินต่างๆ เพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์/เตรียมการด้านค่าธรรมเนียมต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มีจุดบริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินไว้บริการไว้ ณ สำนักงานที่ดินทุกแห่ง และในศูนย์การค้าสำคัญของจังหวัด เป็นการสร้างความสะดวก รวดเร็วให้แก่ผู้ใช้บริการ สร้างความประทับใจและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการให้บริการของภาคราชการ เพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเสมอภาค สะดวก และทั่วถึง

การจัดทำราคาประเมินที่ดินแต่ละแปลงไว้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งมีข้อมูลอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนที่ดิน สามารถช่วยให้งานให้บริการเป็นไปอย่างสะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้สูงขึ้น ช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ทำให้การบริการสำเร็จอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้การจัดทำราคาประเมินที่ดินแต่ละแปลงไว้บริการ ยังเป็นนวัตกรรมด้านการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น การดำเนินการมีความถูกต้องเพิ่มขึ้น ช่วยลดระยะเวลาการให้บริการ สร้างความประทับใจในการให้บริการ และเป็นการพัฒนารูปแบบการให้บริการที่ทันสมัย และรวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันโดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ในการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินด้วยตนเอง

ยิ่งไปกว่านั้น การจัดทำจุดบริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินแต่ละแปลงไว้บริการ ยังช่วยป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่หรือผู้ขอรับบริการ ที่ต้องการหลบเลี่ยงค่าธรรมเนียมฯ หรือแสวงหาประโยชน์จากการใช้ราคาประเมินที่ดินที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งช่วยให้รัฐสามารถจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียม ภาษีอากรต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน มีรายได้เข้ารัฐเพิ่มขึ้น สามารถนำไปพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจโดยรวมของรัฐให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การนำบทเรียนที่ได้จากการดำเนินการมาวางแผนกำหนดขั้นตอนและกิจกรรม เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลาและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด สามารถสรุปแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จได้ ดังนี้

1. จัดทำโครงการฉบับสมบูรณ์นำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อขออนุมัติโครงการและขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการ

2. ผู้บริหารระดับจังหวัด และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องเร่งรัดประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจกิจกรรมตามกระบวนการงาน โส้ใจในการเผยแพร่ ชี้แจงให้บุคลากรในหน่วยงานของตนได้รับรู้อย่างทันทั่วทั้งที่ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน พร้อมทั้งติดตามกระตุ้นให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องทุกระยะ

3. มีคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจติดตาม ประเมินผลการดำเนินการพร้อมจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม

4. จัดฝึกอบรม/ประชุมร่วมแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ วิธีการดำเนินการ ระยะเวลาและตัวชี้วัดของโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตรงกัน และมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. นำความเห็น ปัญหาอุปสรรค หรือข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการฝึกอบรม/การประชุมมาพิจารณาปรับปรุงวิธีการ กระบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้องรัดกุม ให้ถูกต้อง รัดกุมหรือเป็นไปในแนวทางที่สามารถดำเนินการต่อไป

6. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งออกตรวจติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รับทราบปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขและวิธีการดำเนินการที่เหมาะสม แจ้งให้ผู้ปฏิบัติรับทราบและนำไปปฏิบัติ กำหนดให้จัดทำรายงานความคืบหน้าของการดำเนินการ ผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ

7. เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจากการดำเนินการ ได้นำเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน และทันต่อเหตุการณ์ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ พร้อมทั้งขอเสนอปรับเปลี่ยนวิธีการ/ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเมื่อพบว่ามีอุปสรรค/ปัญหาที่ไม่อาจดำเนินการตามวิธีการเดิมได้

8. ประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในกรณีต้องการขอรับการสนับสนุนด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จะได้รับจากการดำเนินการเป็นสำคัญ การสนับสนุนไม่ควรมีเงื่อนไขเป็นข้อผูกมัดที่ไม่สมควร และต้องเป็นไปในรูปแบบการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดในอนาคต

9. เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่ง ควรประเมินผลการดำเนินการ และจัดจ้างให้จัดทำโปรแกรมตรวจสอบราคาประเมินที่ดิน พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อใช้ในการให้บริการตรวจสอบราคาประเมินที่ดินด้วยตนเองให้ครบถ้วนทุกสำนักงาน

10. จัดทำคู่มือ แผ่นพับและแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การให้บริการในรูปแบบใหม่ หรือการพัฒนากระบวนการให้บริการที่ดีขึ้น เพื่อให้ประชาชน/ผู้มาติดต่อได้รับทราบอย่างทั่วถึง และทันที่

11. สรุปผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น รวมถึงนำผลงานและโครงการไปพัฒนาต่อยอดด้านอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เพื่อนำไปปรับปรุงให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทุกแห่ง (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) สามารถขอข้อมูลราคาประเมินที่ดินต่อแปลงสำหรับเอกสารสิทธิในที่ดินในท้องที่ไปใช้ประโยชน์ด้านการวางแผนการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ และหน่วยงานราชการอื่นๆ สามารถนำข้อมูลด้านราคาประเมินที่ดินไปประกอบการวางแผนพัฒนาด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านผังเมือง การจัดทำถนนหรือทางสาธารณประโยชน์ การจัดทำสาธารณูปโภคให้ประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ราคาประเมินที่ดินเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาค่าตอบแทนการเวนคืนที่ดิน เป็นการบูรณาการการจัดการร่วมกันของส่วนราชการ และสามารถพัฒนาการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนด้วยการติดตั้งจุดตรวจสอบราคาประเมินที่ดินไว้ ณ บริเวณที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้อีกด้วย

นอกจากนี้ราคาประเมินที่ดินยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญของพื้นที่ ยิ่งในเมืองที่มีความเจริญ มีการพัฒนาต่างๆ อย่างครบถ้วน ราคาประเมินที่ดินก็จะสูงตามราคาที่ดินในท้องตลาด และบางพื้นที่ที่มีราคาประเมินที่ดินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ก็จะเป็นเครื่องแสดงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปดูแล้วว่าจะต้องพัฒนาในเรื่องใด เพื่อให้เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินงาน

การดำเนินการตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ กระบวนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขาย ของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน พบปัญหา/อุปสรรค ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

1. ปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งได้รับการจัดสรร (โอนเงิน) ให้ในช่วงปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 ทำให้เกิดปัญหาการดำเนินการที่ต้องใช้งบประมาณ ปัญหาการตัดทอนงบประมาณที่ได้กำหนดไว้ในกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถจัดหาวัสดุเครื่องมือได้อย่างเพียงพอ และปัญหาการเบิกจ่ายสำหรับกิจกรรมที่ต้องเร่งดำเนินการไปก่อน

2. ปัญหาด้านระยะเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากเป็นปีแรกที่รัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินการเรื่องนี้ การจัดทำข้อเสนอ การพิจารณาอนุมัติข้อเสนอ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำราคาประเมินที่ดินกว่า 150,000 แปลง ทำให้เกิดปัญหาต้องเร่งรัดดำเนินการ ประกอบกับการดำเนินงานตามข้อเสนอ เป็นการคิดวิเคราะห์กระบวนการเพื่อสร้างความโปร่งใส ซึ่งเป็นกระบวนการที่ยังไม่เคยจัดทำมาก่อน เมื่อลงมือปฏิบัติจึงเกิดปัญหาที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขให้ทันเหตุการณ์และเวลา

3. ปัญหาด้านบุคลากรในการดำเนินการ เนื่องจากอัตรากำลังที่มีอยู่เดิมเหมาะสมต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายประจำ เมื่อต้องดำเนินงานเพิ่มจึงทำให้มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ไม่เพียงพอ ประกอบกับปัจจุบันได้รับมอบหมายภารกิจจากหลายฝ่ายที่ต้องสนองตอบ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร

4. ปัญหาด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้การปฏิบัติหรือดำเนินการต่างๆ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย การแก้ไขระเบียบ กฎหมายเป็นเรื่องของหน่วยงานระดับกรม กระทรวง และระดับประเทศ ซึ่งปัญหาหลายประการที่ทำให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน เป็นผลจากการอาศัยช่องว่างของกฎหมาย ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวิเคราะห์จุดอ่อนของกฎหมายและนำไปปรับปรุงให้รัดกุม

ข้อเสนอแนะ

การพิจารณาราคาประเมินที่ดินต่อแปลง พร้อมทั้งจัดทำโปรแกรมให้ประชาชนใช้สำหรับตรวจสอบราคาประเมินที่ดินด้วยตนเองอย่างสะดวก ทั่วถึงทุกพื้นที่ในจังหวัดลำพูน เป็นการพัฒนารูปแบบการให้บริการแนวใหม่ที่สามารถนำไปขยายผลหรือพัฒนาต่อยอดได้ สามารถ

ดำเนินการได้ทุกพื้นที่ ทุกจังหวัดของประเทศ เพราะมีเทคนิค วิธีการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน วิธีการใช้งานโปรแกรมสามารถเข้าใจและใช้งานได้ง่ายมีการลงทุนเพียงครั้งเดียวเมื่อเริ่มโครงการ แต่สามารถปรับปรุงหรือนำไปต่อยอดการดำเนินการด้านอื่นๆ ได้อย่างไม่จำกัด เป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนเจ้าของที่ดิน รวมถึงหน่วยงานเอกชน และหน่วยงานของรัฐต่างๆ สามารถใช้ข้อมูลราคาประเมินที่ดินตามตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินไปวางแผนการพัฒนาได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิต ราคาประเมินที่ดินมีผลด้านระบบเศรษฐกิจ การเงิน และความมั่นคงทางสังคมของประเทศโดยตรง เป็นหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง การพัฒนารูปแบบการให้บริการในการจัดทำราคาประเมินที่ดินต่อแปลงไว้ให้ประชาชนได้ตรวจสอบ จึงเป็นแนวคิดการพัฒนารูปแบบใหม่ที่สามารถนำไปเผยแพร่สู่การบริการสาธารณะได้ทั้งในระดับชาติหรือนานาชาติ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามบทบาทพันธกิจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประมวลกฎหมายต่างๆ ที่ได้วางกรอบไว้

การดำเนินการตามกระบวนการจัดทำราคาประเมินที่ดินต่อแปลงให้ประชาชนได้ตรวจสอบด้วยตนเอง ก่อนยื่นคำขอรับบริการจากเจ้าพนักงานที่ดิน หรือก่อนทำธุรกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดิน ช่วยให้การวางแผนหรือการบริหารจัดการต่างๆ เกี่ยวกับที่ดินสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันต่างๆ ได้อีกหลายประการ เหมาะสมต่อสภาพการณ์การให้บริการของภาครัฐในปัจจุบันอย่างยิ่ง และสามารถนำไปบูรณาการให้เกิดการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ได้อีกด้วย ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 การใช้ประโยชน์จากราคาประเมินที่ดินรายแปลง

กระบวนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ จังหวัดแพร่

“ภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม หรือฝนแล้ง เป็นปัญหาที่เกษตรกรไทยทั่วทุกภาคประสบเจอเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ครอบคลุม ถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งที่ผ่านมามีข้อร้องเรียนเสมอ ๆ เกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยเฉพาะในเรื่องการแจ้งข้อมูลพื้นที่ที่เสียหายไม่ตรงกับความเป็นจริง และเจ้าหน้าที่เลือกช่วยเหลือเฉพาะญาติพี่น้อง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และกำหนดมาตรการที่จะป้องกันการทุจริตอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกษตรกรผู้ประสบความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง”

ปัจจุบันสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากเกิดสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์ ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ภัยพิบัติต่างๆ จากธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำท่วมและภัยแล้ง ที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และส่งผลกระทบต่อประชากร โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย

ในแต่ละปีมีการใช้งบประมาณในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติมากกว่า 20,000 ล้านบาท ซึ่งเงินดังกล่าวเป็นเงินภาษีของประชาชน ดังนั้น การใช้จ่ายเงินอย่างไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีการทุจริตในกระบวนการดำเนินการ จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของแผ่นดิน ถือเป็นช่องทางหาประโยชน์จากการใช้จ่ายเงินงบประมาณโดยมิชอบ และรัฐต้องสูญเสียงบประมาณที่จะนำไปพัฒนาประเทศ หรือช่วยเหลือประชาชน

จังหวัดแพร่ มักจะประสบปัญหาและได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัด ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็น

เป็นพื้นที่การเกษตร ที่อยู่อาศัย และทรัพย์สินของราษฎรเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา จังหวัดแพร่มีการใช้งบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ด้านการเกษตร ประมาณ 390 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือในเรื่องอุทกภัยจำนวน 362 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 92.89 ของงบประมาณทั้งหมด

ทั้งนี้ ในการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาตินั้น จะต้องมีการดำเนินการอย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ ทำให้มักมีข้อร้องเรียนเสมอมา เช่น การแจ้งข้อมูลพื้นที่เสียหายเป็นเท็จ การแจ้งข้อมูลซ้ำซ้อน เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือเฉพาะพวกพ้อง เครือญาติ โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นหลัก อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่ทั่วถึง ขาดอุปกรณ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งต้องอาศัยดุลยพินิจในการตัดสินใจสูง ล้วนแต่เป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานนำไปหาประโยชน์หรือทุจริตคอร์รัปชั่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างไม่คุ้มค่า ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้น และสร้างความโปร่งใสในการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร จังหวัดแพร่จึงได้คัดเลือกกระบวนการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร นำมาปรับปรุงกระบวนการงานให้มีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการเกิดข้อร้องเรียน สร้างความเป็นธรรมให้แก่เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการ

สำหรับกรแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันการทุจริตมิชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ด้านการเกษตร มีการดำเนินการดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางแก้ไข้ปัญหา

สำหรับรายละเอียดการดำเนินการมี ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวการแก้ไข้ปัญหา

โดยสามารถสรุปแนวทางการแก้ไข้ปัญหา สรุปได้ดังนี้

- 1) ลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจเพื่อเป็นการแจ้งความเสียหายเบื้องต้น
- 2) ใช้ระบบสารสนเทศในการตรวจสอบข้อมูล
- 3) เจ้าหน้าที่ต้องลงพื้นที่สำรวจข้อมูล ความเสียหายอย่างจริงจัง โดยอาศัยเครื่อง GPS
- 4) ให้ อปท. มีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น
- 5) จังหวัดไม่ควรเร่งรัดระยะเวลาในการทำงาน ควรขยายกรอบเวลาเพิ่มขึ้น
- 6) ควรนำข้อมูลที่บันทึกแล้วจัดประชาคมทุกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาด
- 7) ควรให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันรับรองข้อมูลเท่านั้น
- 8) ควรเพิ่มเอกสารประกอบการขอรับความช่วยเหลือ เช่น สำเนาเอกสารสิทธิ ภาพถ่ายพื้นที่เสียหายพร้อมทั้งให้เกษตรกรข้างเคียงรับรองข้อมูลความเสียหายด้วย

2. สร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ ให้ดำเนินงานเป็นไปได้อย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยขอให้อำเภอดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 เกษตรกรที่แจ้งความจำนงขอรับการช่วยเหลือจะต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการเขียนแบบคำร้อง กษ 01 ต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

- 1) สำเนาเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบท02)
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน
- 3) เอกสารแสดงสิทธิทำกินในพื้นที่เสียหาย หรือการรับรองสิทธิของ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือ นายก อบต./เทศบาล
- 4) รูปถ่ายพื้นที่เสียหายพร้อมเกษตรกรเจ้าของแปลงและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นต้น
- 5) เอกสารรับรองของเกษตรกรแปลงข้างเคียงไม่น้อยกว่า 2 ราย

2.2 ขั้นตอนต่อมาเมื่อเกษตรกรนำเอกสารหลักฐานพร้อมแบบคำร้อง กษ01 ต่อคณะกรรมการตรวจสอบระดับหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอบต./สท จำนวน 2 ราย เกษตรกรผู้ประสบภัยอย่างน้อย 2 ราย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลจะดำเนินการ ดังนี้

- 1) ทำหลักฐานเป็นสมุดบันทึกการรับเรื่องแจ้งความจำนง ขอรับการช่วยเหลือ โดยระบุวันที่ ผู้แจ้ง และผู้รับ

- 2) ผู้แจ้งความจำนง ถ่ายเอกสาร กษ01 ไว้ 1 ฉบับ
- 3) กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ทำหนังสือนำส่ง แบบ กษ01 พร้อมสรุปจำนวนเกษตรกรที่ราย
ที่ไร่ ส่งส่วนราชการ 2 แห่ง คือ สำนักงานเกษตรอำเภอ (ฉบับจริง) และ อบต./เทศบาล
(สำเนา)

2.3 คณะกรรมการตรวจสอบความเสียหายระดับหมู่บ้าน จะดำเนินการ ดังนี้

- 1) ติดประกาศรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัยและพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย
อย่างน้อย 3 วัน โดยกำหนดสถานที่ที่ติดประกาศรายชื่อเกษตรกรและพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย
ให้ครอบคลุม เปิดเผย สะดวกต่อการตรวจสอบ เช่น ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำนักงาน
เกษตรอำเภอ ศาลาเนกประสงค์ในชุมชน เป็นต้น
- 2) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติตรวจสอบรายชื่อและ
ข้อมูลพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายของตนอย่างทั่วถึง โดยอาศัยสื่อภายในชุมชนให้เป็นประโยชน์
เช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เป็นต้น หากพบข้อมูลที่ผิดพลาด ให้แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการ
แก้ไขให้ถูกต้องภายใน 3 วัน หลังการติดประกาศ
- 3) จัดทำประชาคมเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใน
4 วันหลังติดประกาศรายชื่อ

2.4 คณะกรรมการตรวจสอบความเสียหายระดับหมู่บ้าน ตรวจสอบพื้นที่ ความเสียหาย โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ในกรณีไม่มีการคัดค้านการประชาคม ให้คณะกรรมการฯ สุ่มตรวจพื้นที่จริง
จำนวน 10% ของจำนวนเกษตรกรที่ผ่านประชาคม
- 2) การตรวจสอบพื้นที่โดยใช้เครื่องตรวจจับพิกัด (GPS) ในการตรวจวัดพื้นที่
จริงอย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวนเกษตรกรที่ต้องสุ่มใช้ GPS ตรวจวัดร้อยละ 10 ของจำนวน
เกษตรกรที่ต้องสุ่มตรวจพื้นที่จริง (คือร้อยละ 10 ของเกษตรกรที่สุ่มตรวจในข้อ 4.1)
- 3) กรณีเกษตรกรที่ไม่ผ่านการประชาคม ให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบ เหตุผล
ข้อเท็จจริงในพื้นที่ความเสียหายจริงทุกรายที่ไม่ผ่านประชาคม พร้อมทั้งใช้เครื่อง GPS ในการ
ตรวจสอบ
- 4) หากพบกรณีผิดสังเกตหรือมีข้อสงสัยเกษตรกรผู้เสียหายรายใด ให้
คณะกรรมการตรวจสอบความเสียหายระดับหมู่บ้าน เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงพื้นที่จริงเป็นกรณี
พิเศษ ตามเห็นสมควร

2.5 ตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาให้ความเห็นชอบช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ โดยขั้นตอน/วิธีการ ดังนี้

ระดับอำเภอ

1) เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอตรวจสอบข้อมูล ตามที่ผ่านการประชุม และการตรวจสอบพื้นที่แล้ว พร้อมรวบรวมหลักฐานเพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) ให้ความเห็นชอบ

2) จัดประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอ(ก.ช.ภ.อ.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3) เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอรายงานข้อมูลให้จังหวัดทราบภายใน 30 วัน (เดิมนั้นจังหวัดแพร่กำหนดให้อำเภอส่งข้อมูลภายใน 45 วัน และให้จังหวัดดำเนินการให้ความช่วยเหลือใน 30 วัน ซึ่งตามระเบียบแล้วอำเภอจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งข้อมูลให้จังหวัดภายใน 30 วัน ดังนั้นจึงปรับกระบวนการให้ลดระยะเวลาดำเนินการให้สั้นลง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างรวดเร็วไม่ตกหล่น)

ระดับจังหวัด

1) รวบรวมไฟล์ข้อมูลที่อำเภอจัดส่งทางอีเมล

2) เจ้าหน้าที่ต่อไฟล์ข้อมูล/แก้ไขความซ้ำซ้อน

3) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานแก้ไขข้อมูล และติดประกาศ

4) จัดประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายใน 45 วัน

3. การเสริมพลังและพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ พัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ และการบันทึกข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยทุกอำเภอจะต้องมีเครื่องมือ GPS ช่วยในการตรวจสอบพื้นที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจุบันในแต่ละอำเภอยังขาดเครื่องมือ GPS ในการช่วยตรวจสอบพื้นที่ความเสียหาย รวมทั้งปรับปรุงฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้ว คือฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้เป็นปัจจุบัน โดยใช้เครื่องมือ GPS พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่การขอขึ้นทะเบียน ใช้ฐานข้อมูลในการขึ้นทะเบียนเป็นตัวช่วยในการตรวจสอบชนิดพืช พื้นที่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะต้องเป็นที่ราบโดยทั่วกัน ทั้งเจ้าหน้าที่ คณะอนุกรรมการฯ เกษตรกร เมื่อมีการแจ้งความจำนงสามารถนำฐานข้อมูลนี้มาใช้ประโยชน์ได้ทันที

4. พัฒนาคความรู้ของบุคลากรในเรื่องขั้นตอนให้ความช่วยเหลือและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้นำท้องถิ่น และตัวแทนเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้นำชุมชน ยังขาดความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน และไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งขาดความเข้าใจในขั้นตอน กระบวนการขอรับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร จึงทำให้การดำเนินการเกิดความผิดพลาดและทำงานที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ จนสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามกฎหมาย ขั้นตอน และสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

4.1 การจัดประชุมคณะอนุกรรมการตรวจสอบระดับหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ตลอดจนบทลงโทษต่างๆ หากมีการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พร้อมให้ลงนามในสัญญาการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

4.2 อบรมความรู้เรื่องการใช้เครื่องมือ GPS ให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกคนในสังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ ตั้งแต่หลักการพื้นฐานของเครื่องมือ การใช้โปรแกรมคำนวณพื้นที่การใช้ประโยชน์จากเครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพ

5. การเสริมพลังประชาชน/ผู้รับบริการ

เนื่องจากสำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่เล็งเห็นความสำคัญของพลังประชาชนที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้น จึงมีการสร้างจิตสำนึก ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของเกษตรกรในการแจ้งข้อมูลที่เป็นจริง และให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานแก่ผู้ประสบภัย ทั้งนี้การดำเนินงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด คือผู้ให้บริการและผู้รับบริการจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการไปในทิศทางเดียวกัน โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 จัดทำป้ายประกาศและแผ่นพับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และการลงโทษเกษตรกรที่ทุจริตคอร์รัปชัน และจัดทำขั้นตอนการขอรับการช่วยเหลือให้ทุกอำเภอ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ได้

5.2 คณะอนุกรรมการระดับหมู่บ้านให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและการลงโทษเกษตรกรที่ทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาศัยช่องทางเสียงตามสาย วิทยุชุมชน ในพื้นที่

ผลการดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร เป็นไปด้วยความโปร่งใส จังหวัดแพร่ได้ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนปฏิบัติงานใหม่ อีกทั้งมีการพัฒนาบุคลากร พัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และระบบขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนการเสริมพลังประชาชน/ผู้รับบริการ ซึ่งสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

การดำเนินการในช่วงเดือนการเกิดภัยธรรมชาติ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ซึ่งมีอำเภอที่ประสบภัยมีทั้งสิ้น 6 อำเภอ คือ อำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอเด่นชัย อำเภอสอง อำเภอวังชิ้น อำเภอร่องขวาง และอำเภอลอง ซึ่งอำเภอร่องขวาง และอำเภอหนองม่วงไข่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ และใช้งบประมาณของอำเภอ ส่วนอำเภอเด่นชัย อำเภอสอง อำเภอวังชิ้น และอำเภอลอง ขอรับการช่วยเหลือจากงบประมาณของจังหวัดแพร่ ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

- 1.1 อำเภอหนองม่วงไข่ มีผู้ประสบภัย 80 ราย พื้นที่ 118.25 ไร่ งบประมาณ 104,169.75 บาท
  - 1.2 อำเภอเด่นชัย มีผู้ประสบภัย 83 ราย พื้นที่ 197 ไร่ งบประมาณ 161,908.50 บาท
  - 1.3 อำเภอสอง มีผู้ประสบภัย 747 ราย พื้นที่ 2,816 ไร่ งบประมาณ 2,186,202.00 บาท
  - 1.4 อำเภอวังชิ้น มีผู้ประสบภัย 377 ราย พื้นที่ 534.50 ไร่ งบประมาณ 248,440.50 บาท
  - 1.5 อำเภอร่องขวาง มีผู้ประสบภัย 493 ราย พื้นที่ 1,159.50 ไร่ งบประมาณ 273,345 บาท
  - 1.6 อำเภอลอง มีผู้ประสบภัย 205 ราย พื้นที่ 297.25 ไร่ งบประมาณ 220,073.25 บาท
- รวมทั้งสิ้น ผู้ประสบภัย 1,985 ราย พื้นที่ 4,922.50 ไร่ งบประมาณ 3,194,139 บาท**

ทั้งนี้การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ โดยเกษตรกรมีการยื่นเอกสารหลักฐานการขอรับการช่วยเหลือครบถ้วน และมีการดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ โดยใช้เครื่อง GPS ที่มีอยู่ แต่ยังไม่เพียงพอ จึงมีการจัดซื้อเครื่องมือดังกล่าวเพิ่มอีก 1 เครื่อง

จากผลการดำเนินงานดังกล่าว พบว่า ในปีงบประมาณ 2555 ไม่มีเกษตรกรร้องเรียนเกี่ยวกับการแจ้งข้อมูลเท็จ จึงสามารถลดการร้องเรียนเกี่ยวกับการแจ้งข้อมูลเท็จของเกษตรกรลงได้ 100 % และมีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้ตามเวลาตามระเบียบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำประชาคมในพื้นที่ เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนรวมในการตรวจสอบข้อมูล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับหมู่บ้านเข้ามาเป็นผู้ตรวจสอบพื้นที่ที่เสียหาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในส่วนของการสร้างความเข้าใจในกระบวนการขอรับการช่วยเหลือในเบื้องต้นใช้เวทีชุมชน การประชุมหน่วยงานในระดับอำเภอ ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมการจัดประชุมชี้แจง สัมมนากับคณะกรรมการตรวจสอบระดับหมู่บ้าน ถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อ บังคับ กฎหมาย ตลอดจนบทลงโทษต่างๆ หากมีการทุจริต เพื่อความเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งเป็นเวทีในการรับทราบปัญหาการดำเนินงานด้วย

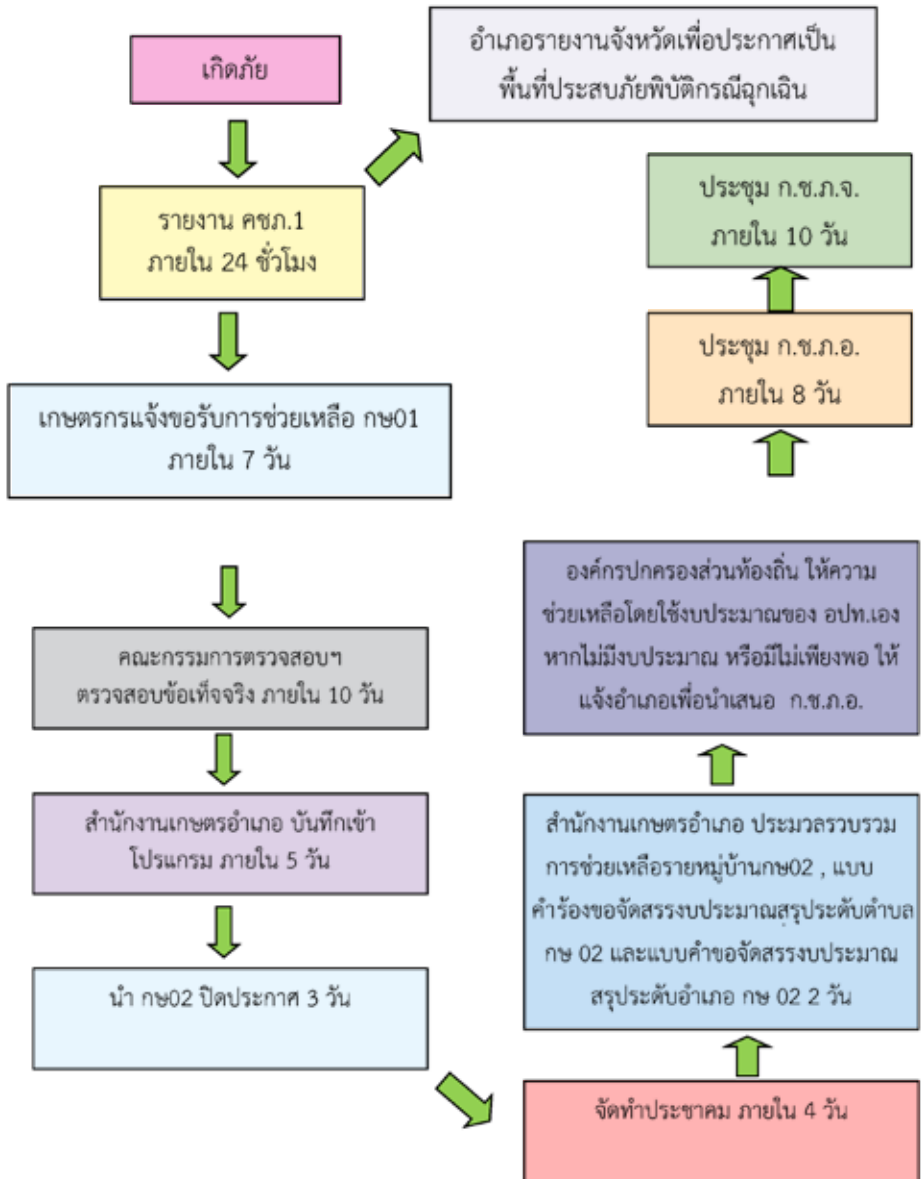
จากการดำเนินงานดังกล่าว ก่อให้เกิดกระบวนการใหม่ที่กระชับ รัดกุม และตรงตาม
 ข้อยกเว้นกฎหมาย ดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยได้
 อย่างถูกต้อง โดยสรุปขั้นตอนและระยะเวลาการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของ
 เกษตรกรผู้ประสบภัย ดังรายละเอียดในตาราง

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	หมายเหตุ
1	รายงานการเกิดภัยธรรมชาติ ตามแบบ คชภ.1	ภายใน 24 ชั่วโมง	การปฏิบัติข้อ 1-8 ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เกิดภัย
2	เกษตรกรแจ้งการขอรับการช่วยเหลือตามแบบยื่นความจำนงขอรับการช่วยเหลือ กษ 01 ต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านพร้อมแนบเอกสารหลักฐานดังนี้ 1.1. สำเนาเอกสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก02) 1.2. สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน 1.3. เอกสารแสดงสิทธิทำกินในพื้นที่เสียหายหรือการรับรองสิทธิ์ของ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายก อบต./เทศบาล 1.4. รูปถ่ายพื้นที่เสียหายพร้อมเกษตรกรเจ้าของแปลงและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นต้น 1.5. เอกสารรับรองของเกษตรกรแปลงข้างเคียงไม่น้อยกว่า 2 ราย	7 วัน	
3	คณะกรรมการตรวจสอบความเสียหายด้านการเกษตรระดับหมู่บ้านตรวจสอบข้อเท็จจริง	10 วัน	
4	สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูล กษ.01 เข้าโปรแกรมระบบรายงานภัยธรรมชาติและให้การให้ความช่วยเหลือดำเนินการรวบรวม จัดทำข้อมูลภาพรวมตามแบบประมวลผลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน กษ 02 พร้อมลงนามรับรอง	5 วัน	

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา	หมายเหตุ
5	สำนักงานเกษตรอำเภอ นำ กษ02 ปิดประกาศตามสถานที่ราชการ เช่น เทศบาล อบต. ที่ทำการกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่น้อยกว่า 3 วัน กรณีที่คัดค้านให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องตามแบบ กษ.01 ใหม่ทั้งหมด	3 วัน	การปฏิบัติข้อ 1-6 ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เกิดภัย
6	จัดทำประชาคม	4 วัน	
7	นำเสนอ ก.ช.ภ.อ. พิจารณา สำนักงานเกษตรอำเภอ นำแบบรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้านกษ02 , แบบคำร้องขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับตำบล กษ 02 และแบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับอำเภอ กษ 02 เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ พิจารณาให้ความเห็นชอบ	ภายใน 40 วัน นับแต่วันเกิดภัย	
8	กรณีเงินในอำนาจของนายอำเภอไม่เพียงพอ ให้ขอรับการช่วยเหลือจากคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ก.ช.ภ.จ.) ต่อไป	ภายใน 10 วัน นับ	
9	ในกรณีที่ใช้เงินตรองราชการในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พอ จังหวัดรวบรวมเอกสารรายละเอียดการขอใช้เงินตรองราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ภายใน 10 วัน นับ	

กระบวนการขอรับความช่วยเหลือของเกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย
ด้านการเกษตร

ประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินการ

1. จากการดำเนินการในส่วนของการเสริมพลังประชาชน/ผู้รับบริการ พบว่าเกษตรกรส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจ ถึงกระบวนการในการขอรับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยธรรมชาติ การปฏิบัติงานตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความโปร่งใสในกระบวนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร จังหวัดแพร่เป็นการเริ่มต้นของการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเกษตรกรเท่านั้น ซึ่งหน่วยงานดำเนินการจะต้องดำเนินการในส่วนนี้ให้ต่อเนื่อง

2. การบูรณาการ การอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคล ประชาชนในชุมชนในการตรวจสอบข้อเท็จจริงจะทำให้เกิดการยอมรับจากผู้ประสบภัยมากขึ้น

3. วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้การตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เพราะในจังหวัดแพร่มีตำบล 78 ตำบล แต่มีเครื่อง GPS จำนวน 43 เครื่อง ยังมีตำบลที่ขาดเครื่องมือ GPS อีก 35 ตำบล

4. การจัดเก็บฐานข้อมูลด้านการเกษตร เช่น พื้นที่ถือครองด้านการเกษตร การขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยต้องระบุชนิดและจำนวนพื้นที่ปลูกให้ตรงกับความเป็นจริง เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว และถูกต้องมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรมีการพัฒนา ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติให้เกษตรกรเมื่อประสบภัยธรรมชาติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว

2. ควรจัดสรร จัดหา วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้การตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างโปร่งใสมากขึ้น โดยอย่างน้อยใน 1 ตำบลควรมีเครื่อง GPS 1 เครื่อง

3. ควรมีการจัดค่าตอบแทนให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงระดับหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

**กระบวนการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด
(ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง)
เพื่อออกใบรับรองเกษตรกรโครงการรับจำนำพืชผลทางการเกษตร
จังหวัดอุทัยธานี**

“การรับจำนำพืชผลทางการเกษตรเป็นการรับซื้อพืชผลทางการเกษตรในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อราคายผลผลิตตกต่ำ มักประสบปัญหาสำคัญในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบพื้นที่การเพาะปลูกของเกษตรกรเป็นรายบุคคลและรายแปลงได้ เปิดช่องโหว่ให้เกษตรกรให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน จึงจำเป็นต้องหามาตรการป้องกันอย่างรัดกุม เพื่อมิให้เกิดการทุจริต”

จังหวัดอุทัยธานี มีการปกครองจำนวน 8 อำเภอ พื้นที่ทั้งหมด 6,730 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,206,404 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรจำนวนทั้งสิ้น 1,863,917 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และสับปะรดโรงงาน โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ทั้ง 16 สาขา รวม 21,555 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาทางการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 11,274 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1. ข้าวนาปี	จำนวน	730,174	ไร่
2. ข้าวนาปรัง	จำนวน	276,857	ไร่
3. มันสำปะหลัง	จำนวน	247,226	ไร่
4. อ้อยโรงงาน	จำนวน	208,741	ไร่
5. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	186,805	ไร่

พืชเศรษฐกิจที่มีการปลูกในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีบางชนิด เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ประสบปัญหาด้านราคาลดลงตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาระดับพื้นที่และปัญหาโดยรวมในระดับประเทศ ทำให้รัฐบาลยื่นมือมาช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกพืชเหล่านี้ รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายความช่วยเหลือเกษตรกรกรณีราคาลดลงตกต่ำ โดยการเกษตรตกต่ำ โดยผ่านโครงการช่วยเหลือของภาครัฐ เช่น โครงการแทรกแซงราคา โครงการประกันรายได้เกษตรกร และโครงการตามมาตรการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรในกรณีต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้เหมาะสม และสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม โดยไม่บิดเบือนกลไกของตลาด มุ่งให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรงและทั่วถึง

ทั้งนี้ การที่จะได้ข้อมูลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรกรณีดังกล่าว จำเป็นต้องมีข้อมูลการผลิตของเกษตรกรที่ถูกต้องครบถ้วน รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด ตามมาตรการช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพอยู่ได้

จังหวัดอุทัยธานี ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด เพื่อให้สามารถออกใบรับรองเกษตรกรที่มีความประสงค์ที่จะรับความช่วยเหลือจากภาครัฐนำไปแสดง และประกอบการรับความช่วยเหลือต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐ โดยเกษตรกรจะต้องมาขอรับบริการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง) ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรอำเภอหรือจุดนัดหมายที่ได้กำหนด

ในปี 2554/2555 มีเกษตรกรมาขอขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด รวม 31,400 ครัวเรือน พื้นที่ 743,843 ไร่ แบ่งเป็น

1. ข้าว	จำนวน	20,802 ครัวเรือน	พื้นที่	561,197 ไร่
2. มันสำปะหลัง	จำนวน	6,871 ครัวเรือน	พื้นที่	113,538 ไร่
3. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	จำนวน	3,727 ครัวเรือน	พื้นที่	69,108 ไร่

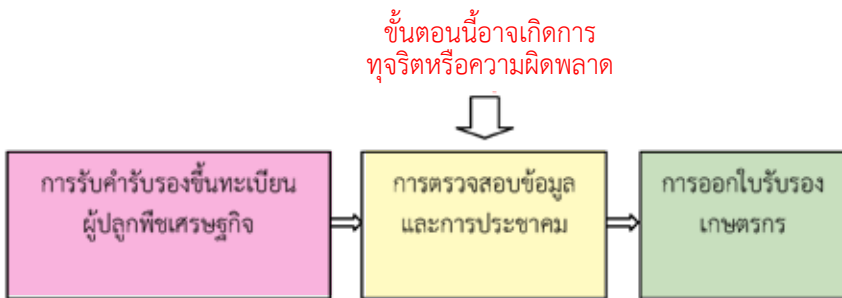

ในการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ระดับตำบล โดยมีผู้เกี่ยวข้องหลายส่วน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ได้รับมอบหมาย กำนันหรือผู้ได้รับมอบหมายผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบล ซึ่งต้องมีการประสานการดำเนินงานทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในพื้นที่

ในปี 2554/2555 มีผู้ผ่านประชาคมรวม 30,725 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 97.85 เนื่องจากมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด เพื่อยกระดับรายได้เกษตรกรผู้ผลิตให้สูงขึ้น ได้กำหนดไว้ว่าเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการรับความช่วยเหลือตามมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ จำเป็นต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อที่จะขอใบรับรองผู้ปลูกพืชไปประกอบการรับความช่วยเหลือดังกล่าว หากขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลการทำประชาคมไม่ดีพอ จะทำให้มีผลกระทบทั้งเกษตรกรผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

การดำเนินการ

จังหวัดอุทัยธานี ได้วิเคราะห์ลักษณะของกระบวนการที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่าขั้นตอนใด มีความเสี่ยงสูงในการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวข้องกับกาให้บริการต่อประชาชนโดยตรง มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน และก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียของประชาชนสูง ซึ่งกระบวนการรับขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) เพื่อออกไปรับรองเกษตรกรโครงการรับจำนำพืชผลทางการเกษตร มี 3 ขั้นตอนดำเนินการดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กระบวนการรับขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด

ทั้งนี้ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลและการประชาคมมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจาก

1. ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชจริงของเกษตรกรเป็นรายบุคคลและรายแปลงได้ นำมาสู่การร้องเรียนของเกษตรกรในขณะการทำประชาคม หรือเมื่อเสร็จสิ้นการประชาคม อันเนื่องมาจากเกษตรกรแจ้งข้อมูลไม่ตรงตามข้อเท็จจริง
2. การรับรองข้อมูลขาดการตรวจสอบที่แท้จริง การจัดทำเวทีการประชาคมเพื่อรับรองและยืนยันข้อมูลทะเบียนผู้ปลูกพืชของเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว จำเป็นต้องมีการสุ่มตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร โดยตรวจสอบข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรทุกแปลงที่มีการคัดค้านในเวทีการประชาคม และสุ่มตรวจพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรแปลงปลูกพืชที่ไม่มีการคัดค้านในเวทีการประชาคม หากพบข้อมูลจากการตรวจสอบพื้นที่ปลูกพืชจริงไม่ตรง หรือคลาดเคลื่อนจากข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งในการขึ้นทะเบียนให้เพิกถอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายแปลงนั้นๆ

เพราะฉะนั้นขั้นตอนการทำประชาคม ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติงานขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นขั้นตอนปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อการให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง มีผลกระทบต่อสิทธิที่พึงมีพึงได้ของประชาชน และก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียของประชาชนสูง มีสาเหตุสำคัญของปัญหา ได้แก่

1. การเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันของเกษตรกร
2. การไม่มีการคัดค้านในเวทีประชาคม
3. คณะกรรมการไม่มีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคม
4. การขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในการตรวจสอบพื้นที่ปลูกพืชของเกษตรกร

หากขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลการทำประชาคมไม่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยผลกระทบที่สำคัญ คือ

1. ข้อมูลการขึ้นทะเบียนการปลูกพืชไม่ถูกต้อง หากมีการนำข้อมูลทะเบียนการปลูกพืชที่มีความคลาดเคลื่อนไปใช้ประโยชน์ เช่น การวางแผนการผลิต การวางแผนด้านการตรวจสอบ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชนั้นๆ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายหรือความเสียหายตามมาจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

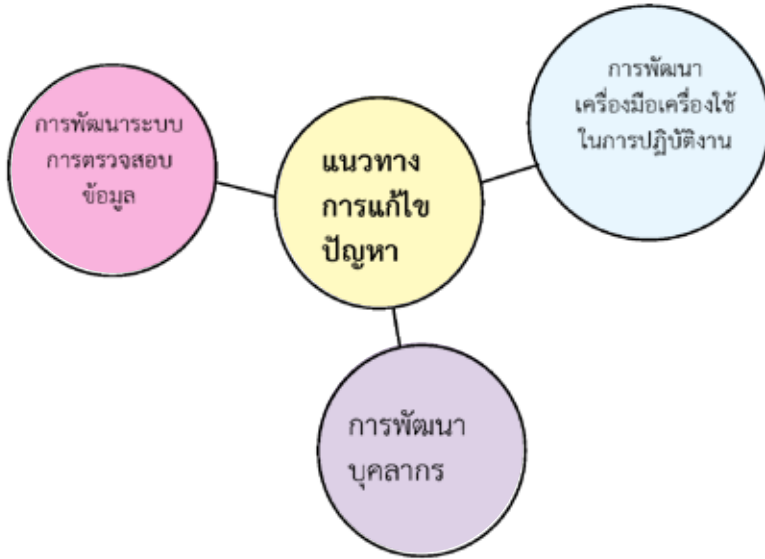
2. รัฐสูญเสียงบประมาณ เนื่องจากแนวทางหรือมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจในกรณีราคาผลผลิตตกต่ำ จะใช้ฐานข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าวมาเป็นข้อมูลประกอบในการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ หากมีการแจ้งข้อมูล และมีการรับรองข้อมูลที่เป็นเท็จ ทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณในการดำเนินงานมากขึ้น

3. เจ้าหน้าที่ที่มีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน เพราะการขึ้นทะเบียนมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอน เป็นการรับขึ้นทะเบียนการตรวจสอบข้อมูล การประชาคม ตลอดจนการออกไปรับรองเกษตรกร หากระบบการตรวจสอบข้อมูลและการประชาคมเพื่อยืนยันข้อมูลไม่รัดกุม จะมีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางการเกษตร นำข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือไม่เป็นจริงไปใช้ประกอบในการรับความช่วยเหลือของภาครัฐ

4. เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงมีการร้องเรียน

5. เกษตรกรร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐ และคณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจระดับตำบล ว่า ปฏิบัติหน้าที่ไม่โปร่งใส ปฏิบัติหน้าที่โดยเอื้อประโยชน์ให้กับเกษตรกรบางราย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การทุจริตมิชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ดำเนินการดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญห

1. การพัฒนาระบบการตรวจสอบข้อมูล

1.1 การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้ทราบขั้นตอนการดำเนินการ ตลอดจนเงื่อนไข กฎระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายที่ดิน ฯลฯ

โดยจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์จำนวน 7,500 ฉบับ มีเนื้อหาที่สำคัญในเรื่องคุณสมบัติของเกษตรกรผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียน ขั้นตอนการขึ้นทะเบียน และประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการแจ้งข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลที่เป็นเท็จ

1.2 การจัดทำคู่มือ หลักเกณฑ์ ให้คณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจระดับตำบล

โดยจัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง) เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล จำนวน 345 เล่ม

1.3 จัดหาเครื่องตรวจสอบพิกัด GPS สำหรับใช้ในการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชของเกษตรกรรายแปลง

โดยจัดซื้อเครื่องตรวจสอบพิกัด GPS จำนวน 38 เครื่อง เพื่อใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูล ระดับตำบล การตรวจสอบข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกจริงของเกษตรกรในภาคสนาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบข้อมูลและเป็นการป้องปรามการแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกอันเป็นเท็จของเกษตรกร ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่แท้จริง ลดปัญหาความไม่โปร่งใสในการแจ้งข้อมูลของเกษตรกร

2. การพัฒนาบุคลากร

2.1 พัฒนาคความรู้ของบุคลากรในการใช้เครื่องมือตรวจสอบข้อมูล เช่น เครื่องมือหาพิกัด GPS

โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนการปฏิบัติงาน และทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือตรวจสอบพิกัด GPS แก่เจ้าหน้าที่คณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ระดับตำบล เป้าหมายจำนวน 70 ราย

การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่คณะกรรมการตรวจสอบ
การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ระดับตำบล

รวมทั้งการอบรมความรู้เรื่องกฎหมายที่ดิน แก่คณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ได้รับมอบหมาย กำนันหรือผู้ได้รับมอบหมาย ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ ๓.๓.๓. และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบล รวมทั้งสิ้น 345 คน

3. การพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน

พัฒนาระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการตรวจสอบและกลั่นกรองข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งใช้ระบบโปรแกรมการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จังหวัดอุทัยธานีมีระบบฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) ครอบคลุม ถูกต้องทั้ง 89 ตำบล โดยสามารถเรียกดูรายงานที่ Website <http://ecoplant.doae.go.th/home/main.php> ระบบขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสามารถเรียกดูรายงานข้อมูลตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล

อำเภอ	พื้นที่ รวม ทั้งหมด (ไร่/พันไร่)	พื้นที่ ปลูก รวม (ไร่/พันไร่)	ข้าว						ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์						มันสำปะหลัง							
			พื้นที่		ไร่	พื้นที่		ไร่	พื้นที่		ไร่	พื้นที่		ไร่	พื้นที่		ไร่					
			ไร่	พันไร่		ไร่	พันไร่		ไร่	พันไร่		ไร่	พันไร่		ไร่	พันไร่						
บ้านไร่	28,828	0	28,828	28,828	41,272	186,827.28	316,752.27	22,467	22,467	41,272	186,827.28	316,752.27	22,467	22,467	41,272	186,827.28	316,752.27	22,467	22,467	41,272	186,827.28	316,752.27
บ้านไร่	4,815	0	4,815	4,815	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,425	4,425	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,425	4,425	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,425	4,425	8,218	3,284,225.58	22,214,617
บ้านไร่	1,280	0	1,280	1,280	1,128	28,478.78	6,478.27	280	280	1,128	28,478.78	6,478.27	280	280	1,128	28,478.78	6,478.27	280	280	1,128	28,478.78	6,478.27
บ้านไร่	2,217	0	2,217	2,217	1,787	32,178.23	47,538.53	2,308	2,308	1,787	32,178.23	47,538.53	2,308	2,308	1,787	32,178.23	47,538.53	2,308	2,308	1,787	32,178.23	47,538.53
บ้านไร่	2,882	0	2,882	2,882	4,148	84,831.58	22,278.52	2,842	2,842	4,148	84,831.58	22,278.52	2,842	2,842	4,148	84,831.58	22,278.52	2,842	2,842	4,148	84,831.58	22,278.52
บ้านไร่	2,227	0	2,227	2,227	3,148	118,817.58	38,242.88	3,128	3,128	3,148	118,817.58	38,242.88	3,128	3,128	3,148	118,817.58	38,242.88	3,128	3,128	3,148	118,817.58	38,242.88
บ้านไร่	1,817	0	1,817	1,817	8,218	3,284,225.58	22,214,617	1,817	1,817	8,218	3,284,225.58	22,214,617	1,817	1,817	8,218	3,284,225.58	22,214,617	1,817	1,817	8,218	3,284,225.58	22,214,617
บ้านไร่	4,828	0	4,828	4,828	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,828	4,828	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,828	4,828	8,218	3,284,225.58	22,214,617	4,828	4,828	8,218	3,284,225.58	22,214,617
บ้านไร่	487	0	487	487	9,48	6,148.58	1,787.74	487	487	9,48	6,148.58	1,787.74	487	487	9,48	6,148.58	1,787.74	487	487	9,48	6,148.58	1,787.74

ผลการดำเนินงาน

สำหรับผลการดำเนินงานโครงการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ กระบวนการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) เพื่อออกใบรับรองเกษตรกรโครงการรับจํานําพืชผลทางการเกษตร มีดังนี้

1. มีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ประจำปี พ.ศ. 2555/2556 ดังนี้

ข้าว ครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2555/56

อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
1. ทับทัน	4,477	135,512.25
2. บ้านไร่	971	10,392.75
3. เมืองอุทัยธานี	2,957	82,480.25
4. ลานสัก	2,670	54,812.50
5. สว่างอารมณ์	3,123	110,687.00
6. หนองขาหย่าง	1,918	56,149.00
7. หนองฉาง	4,800	131,239.50
8. ห้วยคต	427	6,171.50
รวม	21,343	587,444.75

ที่มา : ระบบขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (กรมส่งเสริมการเกษตร)
ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประจำปี พ.ศ. 2555/56

อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
1. ทับทัน	377	7,219.50
2. บ้านไร่	1,653	32,848.25
3. เมืองอุทัยธานี	9	154.00
4. ลานสัก	405	6,859.75
5. สว่างอารมณ์	273	5,989.25
6. หนองขาหย่าง	4	75.00
7. หนองฉาง	33	544.50
8. ห้วยคต	345	5,987.25
รวม	3,099	59,677.50

ที่มา : ระบบขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (กรมส่งเสริมการเกษตร)
ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556

มันสำปะหลัง ประจำปี พ.ศ. 2555/56

อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
1. ทักษัน	527	8,547.25
2. บ้านไร่	1,855	31,175.00
3. เมืองอุทัยธานี	10	77.00
4. ลานสัก	2,751	56,837.25
5. สว่างอารมณ์	1,136	22,602.25
6.หนองขาหย่าง	69	914.50
7.หนองฉาง	220	3,535.25
8. ห้วยคต	717	14,127.25
รวม	7,285	137,815.75

ที่มา : ระบบขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556

2. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามจำนวน 680 ฉบับ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) ซึ่งมีผลการสำรวจดังนี้

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการผู้ขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, มันสำปะหลัง) ของแต่ละสำนักงานเกษตรอำเภอทั้ง 8 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 680 ราย โดยแยกเป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำนวน 448 ราย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 68 ราย และ มันสำปะหลัง 164 ราย เป็นชาย 371 ราย หญิง 309 ราย และมีพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ 11 - 50 ไร่ สรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้รับบริการขึ้นทะเบียนการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) คิดเป็นร้อยละ 88.20 โดยเกษตรกรมีความพอใจด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ร้อยละ 85.87
2. ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ร้อยละ 88.36
3. ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ ร้อยละ 87.27
4. ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ร้อยละ 91.11

3. เจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ระดับตำบล มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนการปฏิบัติงาน และมีทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือตรวจสอบพิกัด GPS จำนวน 70 ราย

4. จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจระดับตำบลว่าไม่โปร่งใส ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี ไม่ได้รับเรื่องร้องเรียน ดังกล่าว

ผลลัพธ์ต่อประชาชนผู้รับบริการ

1. ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จากการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) เพื่อออกใบรับรองเกษตรกรโครงการรับจำนำพืชผลทางการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ

2. จังหวัดมีระบบฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) ครอบคลุมทั้ง 89 ตำบล และมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ในขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ ยังมีการประชาสัมพันธ์แบบกลุ่มย่อยซึ่งช่วยให้การตรวจสอบข้อมูลมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและคณะกรรมการตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด ระดับตำบล มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ขั้นตอน การปฏิบัติงาน และมีทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือหาพิกัด GPS ในการตรวจสอบพื้นที่ทางการเกษตรของเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนฯ ซึ่งช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในเรื่อง การแจ้งพื้นที่ทางการเกษตรเกินความเป็นจริง

กระบวนการงานการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ จังหวัดยโสธร

“แรงงานนอกระบบที่ทำงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดยโสธรเป็นกลุ่มแรงงานที่จะต้องติดต่อกับสำนักงานประกันสังคมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนและจ่ายเงินสมทบด้วยตนเอง แม้ที่ผ่านมา สปค. จะมีช่องทางในการรับชำระเงินสมทบหลายช่องทาง แต่มีกลุ่มแรงงานนอกระบบที่กระจายอยู่ในพื้นที่ชนบทที่ยังไม่สามารถเข้าถึง ทำให้ขาดการส่งเงินสมทบ หรือส่งเงินสมทบไม่ต่อเนื่อง จึงขาดสิทธิการขอรับประโยชน์ทดแทน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สปค. จึงเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินสมทบนอกพื้นที่แก่แรงงานนอกระบบอีกช่องทางหนึ่ง รวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตจากการรับชำระเงินสมทบผ่านช่องทางดังกล่าว”

จังหวัดยโสธรมีประชากรทั้งสิ้น 538,283 คน จากการสำรวจข้อมูล กชช 2 ค ปี 2554 พบว่าประชากรมีปัญหาด้านสุขภาพและอัตราการตายของประชากรเพิ่มขึ้น ประกอบกับจังหวัดได้กำหนดแนวทางดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข กินอิ่มนอนอุ่น โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ตามรูปแบบ “YASOTHON MODEL”

ทั้งนี้ การขยายความคุ้มครองสู่แรงงานนอกระบบเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างหลักประกันที่มั่นคงแก่ประชาชน โดยแรงงานนอกระบบของจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2554 มีจำนวน 311,842 คน จำแนกเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15 - 60 ปี จำนวน 264,808 คน ซึ่งคนกลุ่มนี้จะสามารถสมัครขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และได้รับสิทธิประโยชน์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ทางเลือก คือ

1. **ชุดสิทธิประโยชน์ที่ 1** เงินสมทบ 100 บาท ผู้ประกันตนจะจ่ายเพียง 70 บาท และรัฐบาลก็จะอุดหนุนให้ 30 บาท โดยได้รับสิทธิประโยชน์พื้นฐาน 3 อย่าง ได้แก่ เงินชดเชยการขาดรายได้เมื่อเจ็บป่วย ทูพพลภาพ และตาย

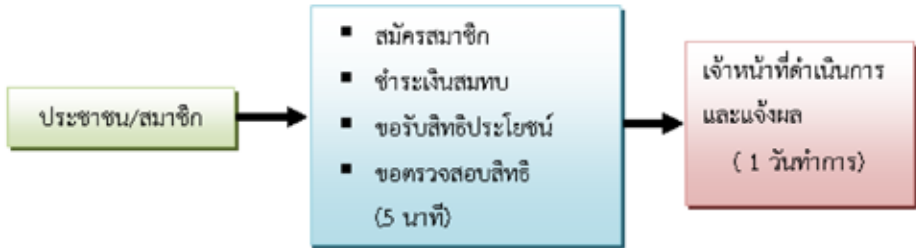
2. ขุดสิทธิประโยชน์ที่ 2 เงินสมทบ 150 บาท ผู้ประกันตนจ่ายเพียง 100 บาท โดยรัฐบาลอุดหนุนให้ 50 บาท ได้รับสิทธิประโยชน์ 4 อย่าง ซึ่งสิทธิประโยชน์พื้นฐาน 3 อย่างแรกเหมือนกับขุดสิทธิประโยชน์ที่ 1 แต่จะได้สิทธิประโยชน์เพิ่มในเรื่องของหลักประกันยามชราด้วยคือ บำเหน็จชราภาพ ซึ่งได้รับเงินก้อนเมื่ออายุ 60 ปี

ทั้งนี้ การเข้าสู่ระบบประกันสังคมข้างต้น จะไม่ตัดสิทธิผู้ที่เข้ากองทุนเงินออมแห่งชาติ แต่เปิดโอกาสให้มีระบบออมและสวัสดิการทางเลือกสำหรับแรงงานนอกระบบ

ดังนั้น การประกันสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ยึดหลักการพึ่งตนเองและการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชน เป็นการเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุขของสมาชิกในสังคม โดยมีความมุ่งหมายที่จะสร้างหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ ให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต แม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ที่เคยได้รับ ก็ยังคงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติ ซึ่งโดยทั่วไปเกือบจะทุกประเทศได้เริ่มดำเนินงานด้านการประกันสังคม โดยให้ความสำคัญแก่บุคคลมีงานทำอยู่ในระบบการทำงานและมีรายได้ก่อน จากนั้นถึงจะมีการขยายความคุ้มครองไปสู่กลุ่มผู้ทำงานนอกระบบการทำงานปกติที่มีรายได้ หรือที่เราเรียกว่าแรงงานนอกระบบนั่นเอง

จากการให้บริการงานประกันสังคมแบบเดิม (แผนภาพที่ 1) คือ นายจ้าง หรือลูกจ้าง/ผู้ประกันตนจะมาติดต่อขอรับบริการ ณ สำนักงาน หรือผ่านเครือข่าย เช่น ไปรษณีย์ ธนาคารในความตกลง หรือเคาน์เตอร์เซอร์วิส โดยลูกจ้างหรือผู้ประกันตนจะมีนายจ้างดูแลไม่ว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียน ส่งเงินสมทบ หรือแม้กระทั่งการขอรับสิทธิประโยชน์ หากลูกจ้าง/ผู้ประกันตนประสงค์จะให้นายจ้างเป็นผู้ดำเนินการยื่นเรื่องให้

สำหรับแรงงานนอกระบบ จะต้องดำเนินการติดต่อกับสำนักงานประกันสังคมด้วยตนเองไม่มีนายจ้างดำเนินการให้เหมือนกลุ่มแรงงานในระบบ จะต้องดำเนินการติดต่อกับสำนักงานประกันสังคมด้วยตนเองไม่มีนายจ้างดำเนินการให้เหมือนกลุ่มแรงงานในระบบ ในสถานประกอบการ และแม้สำนักงานประกันสังคมจะพยายามเปิดช่องทางให้บริการมากขึ้นเพิ่มธนาคารในความตกลง เคาน์เตอร์เซอร์วิสแล้วก็ตาม กลุ่มแรงงานนอกระบบยังไม่สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเต็มที่ และไม่มีความสะดวกเพียงพอ จึงขาดการส่งเงินสมทบ หรือส่งเงินสมทบไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ขาดสิทธิการขอรับประโยชน์ทดแทน

แผนภาพที่ 1 การให้บริการประกันสังคม (แบบเดิม)

เนื่องจากแรงงานนอกระบบกลุ่มเป้าหมายกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ชนบท ตำบล หมู่บ้าน จึงเป็นการยากที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และรับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยโสธรจึงจำเป็นต้องกำหนด กิจกรรม โครงการ ในการดำเนินงานเพื่อให้การขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการ

ในการดำเนินงานของกระบวนการ : การขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ

1. ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มแรงงานนอกระบบทราบอย่างทั่วถึง
2. สร้างระบบเครือข่ายทุกพื้นที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินงาน
3. รับขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน
4. รับเงินสมทบ
  - 4.1 รับเงินสมทบ ณ สำนักงาน
  - 4.2 รับเงินสมทบผ่านช่องทางเลือกที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด (เคาน์เตอร์เซอร์วิส/ธนาคาร/ไปรษณีย์) รับเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ
  - 4.3 รับเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ
5. รับคำขอรับประโยชน์ทดแทนและพิจารณาวินิจฉัย
6. จ่ายเงินประโยชน์ทดแทน

ในขั้นตอนที่ 4 การรับชำระเงินสมทบจากผู้ประกันตน ซึ่งจำแนกเป็น 3 กรณี คือ

1. การรับชำระเงิน ณ สำนักงาน จะดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดซึ่งมีระบบการควบคุมที่ดี

2. การรับชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส/ธนาคาร/ไปรษณีย์ กระบวนการเหล่านี้จะเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่หน่วยงานภายนอกทำความตกลงกับสำนักงานประกันสังคม ซึ่งมีระบบการควบคุมที่ดี

3. การรับชำระเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ เนื่องจากผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เป็นกลุ่มประชาชนแรงงานนอกระบบที่อยู่กระจายทั่วไปตามพื้นที่ชนบท ตำบล หมู่บ้านซึ่งอยู่ห่างไกล แม้จะมีขั้นตอนการรับชำระเงิน ณ สำนักงาน หรือเพิ่มช่องทางเลือกผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส/ธนาคาร/ไปรษณีย์แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 เข้าไม่ถึงการให้บริการดังกล่าว เกิดการขาดส่งเงินสมทบ การส่งเงินสมทบไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ขาดสิทธิการขอรับประโยชน์ทดแทน จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะต้องออกให้บริการในการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 การรับชำระเงินสมทบ การรับแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน ณ จุดต่างๆ นอกสถานที่ราชการ เพื่อให้การให้บริการทั่วถึง และผู้ประกันตนไม่ขาดสิทธิประโยชน์

ในการออกรับชำระเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ เจ้าหน้าที่จะนำใบเสร็จรับเงินไปรับชำระเงินโดยการเขียนด้วยมือ เมื่อรับชำระเงินแล้วในแต่ละครั้งจะนำเงินที่ได้รับนำฝากธนาคารในวันเดียวกัน โดยจะต้องบันทึกการรับชำระเงินนอกสถานที่ราชการลงในระบบ

ฐานข้อมูลอีกครั้งในระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อกลับเข้าสำนักงานในแต่ละวัน (แผนภาพที่ 3) ซึ่งเป็นการทำงานซ้ำซ้อน และข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัยไม่เป็นปัจจุบัน เกิดโอกาสผิดพลาดได้ ส่งผลให้ฐานข้อมูลไม่ถูกต้อง และอาจเกิดข้อร้องเรียนได้

แผนภาพที่ 3 การรับชำระเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ

ผลการดำเนินการ

จากปัญหาที่พบคือ ประชาชนกลุ่มแรงงานนอกระบบอยู่กระจายทั่วไปตามพื้นที่ชนบท ตำบล หมู่บ้านซึ่งอยู่ห่างไกล แม้สำนักงานประกันสังคมจะเพิ่มช่องทางการให้บริการหลายช่องทาง แต่ก็ยังไม่ทั่วถึง ไม่สะดวกเพียงพอ ส่งผลให้ผู้ประกันตนกลุ่มแรงงานนอกระบบขาดส่งเงินสมทบทำให้ขาดสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน นโยบายของรัฐบาลไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเต็มที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดยโสธร จึงหาแนวทางแก้ไขปัญหา และดำเนินการดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

แนวทางการแก้ไขปัญหา	ดำเนินการ
<p>1. ออกแบบกระบวนการใหม่/ ปรับปรุงกระบวนการเดิม</p> 	<p>1.1 ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้แรงงานนอกระบบเข้าถึงข้อมูล/ข่าวสาร</p> <p>1.1.1 จัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ (รถโมบาย) ตามโครงการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการเบ็ดเสร็จ (Service Delivery Unit)</p> <p>1.1.2 ออกอากาศทางวิทยุ มีรางวัลจูงใจทาง สท.ยส 90.0 MHzทุกวันพฤหัสบดี เวลา 10.00 – 11.00 น.</p> <p>1.1.3 ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในหมู่บ้าน</p> <p>1.1.4 ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุชุมชน จำนวน 6 สถานี</p> <p>1.1.5 จัดทำแผ่นพับ/สื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ป้ายผ้า , เว็บไซต์สำนักงาน / Facebook สำนักงาน</p> <p>1.2 ปรับปรุงวิธีการชำระเงิน โดยการออกใบเสร็จรับเงินด้วยระบบคอมพิวเตอร์/บาร์โค้ดแทนการออกใบเสร็จรับเงินด้วยมือ</p> <p>1.3 การตรวจสอบสิทธิ/รักษาสติของผู้ประกันตน โดยระบบแจ้งเตือนผู้ประกันตนที่ขาดส่งเงินสมทบ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบการส่งเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของทุกเดือน สำหรับผู้ที่มีการขาดส่งเงินสมทบ 2 เดือนขึ้นไปจะแจ้งเตือนทางไปรษณีย์ หรือ SMS ผ่านโทรศัพท์มือถือของผู้ประกันตน</p>

แนวทางการแก้ไขปัญหา	ดำเนินการ
<p>2. การสร้างเครือข่ายซึ่งเป็นบุคคลจากภายนอกหน่วยงาน</p> 	<p>2. สร้างเครือข่ายซึ่งเป็นบุคคลจากภายนอกหน่วยงานเพื่อช่วยการดำเนินงานให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ จำนวน 885 หมู่บ้าน และมีคุณภาพ</p> <p>2.1 คัดเลือกเครือข่ายเดิมที่มีคุณภาพหมู่บ้านละ 1 คน จำนวน 122 หมู่บ้าน</p> <p>2.2 คัดเลือกบุคคลจากเครือข่ายอื่นๆ เช่น อสม. , อสร. , กลุ่มพัฒนาสตรี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นนโยบายของจังหวัดในการบูรณาการทำงานร่วมกัน</p> <p>2.3 ประชุมชี้แจงให้ความรู้เพื่อสร้างเครือข่ายโดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 900 ราย</p>
<p>3. การพัฒนาเครือข่ายและเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงาน</p> 	<p>3. พัฒนาบุคคลภายนอกหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย และบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้ประสานงานที่มีคุณภาพและมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน</p> <p>3.1 ประชุมพัฒนาเครือข่ายที่คัดเลือกมาแล้วตามแนวทางข้อที่ 2 ให้มีคุณภาพโดยเพิ่มเติมองค์ความรู้ จำนวน 300 ราย</p> <p>3.2 ประชุมพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานให้มีคุณภาพ จำนวน 28 ราย (งบสำนักงานประกันสังคม)</p>
<p>4. การเสริมพลังประชาชน (Empowerment)</p> 	<p>4. เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีความรู้ความเข้าใจ เข้าถึงการขยายความคุ้มครองตามระบบประกันสังคม (งบสำนักงานประกันสังคม)</p> <p>4.1 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ออกให้บริการทุกวันที่ 20 ของเดือน ณ ที่ทำการอำเภอสิงหนาท</p> <p>4.2 จัดหน่วยเคลื่อนที่ออกให้บริการในวันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ประจำเดือนทุกอำเภอ</p> <p>4.3 ดำเนินการตามโครงการออกหน่วยเคลื่อนที่บริการเบ็ดเสร็จ (Service Delivery Unit)</p>

แนวทางการแก้ไขปัญหา	ดำเนินการ
<p>5. การพัฒนาเครื่องมือ ดำเนินการ</p> 	<p>5. จัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือเพื่อใช้ในการออกแบบเสื้อรับเงิน แทนการออกแบบเสื้อด้วยมือในกรณีออกไปให้บริการแก่ แรงงานนอกระบบนอกสถานที่ เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล</p> <p>5.1 จัดซื้อไน้ตบูก จำนวน 5 เครื่อง</p> <p>5.2 จัดซื้อเครื่องพิมพ์ จำนวน 5 เครื่อง</p> <p>5.3 จัดซื้อแอร์การ์ด จำนวน 5 เครื่อง</p> <p>5.4 จัดทำโปรแกรมรับเงินสมทบด้วยระบบบาร์โค้ด</p> <p>5.5 จัดซื้อเครื่องยิงบาร์โค้ด จำนวน 5 เครื่อง</p>

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

1. ประชาชนกลุ่มแรงงานนอกระบบมีโอกาสเข้าถึงการให้บริการจากภาครัฐ

การประชาสัมพันธ์เชิงรุกของหน่วยงานทำให้ประชาชนกลุ่มแรงงานนอกระบบเกิดความเชื่อมั่นในการให้บริการของภาครัฐ สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมตามมาตรา 40 ในอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดย ณ เดือนเมษายน 2555 มีจำนวนสมาชิกกองทุนประกันสังคมตามมาตรา 40 ของจังหวัดยโสธร จำนวน 8,580 คน และ ณ เมษายน 2556 มีจำนวนสมาชิก จำนวน 11,795 คน และมีผู้ได้รับสิทธิประโยชน์แล้ว จำนวน 345 คน แยกเป็นเงินทดแทนขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย จำนวน 281 คน ค่าทำศพกรณีตาย จำนวน 30 คน บำเหน็จชราภาพ จำนวน 34 คน อัตราการคงอยู่ของสมาชิกร้อยละ 87.19 ทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่มั่นคง และเสริมสร้างให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกพึ่งพาตนเองและรู้จักการออม

2. ประชาชนกลุ่มแรงงานนอกระบบมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพึงพอใจในบริการภาครัฐ

จากการสำรวจการรับรู้การขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของหน่วยงาน โดยสำนักงานสถิติจังหวัดยโสธรเป็นผู้สำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย ปรากฏว่าผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 81.30 และความพึงพอใจของผู้รับบริการคิดเป็นร้อยละ 83.75

3. หน่วยงานสามารถสร้างกระบวนการใหม่ ในการออกให้บริการนอกสถานที่

หน่วยงานสามารถจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการออกให้บริการนอกสถานที่ ทำให้ระยะเวลาและขั้นตอนการปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัว รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ โดยการใช้การเชื่อมต่อในระบบ VPN จากคอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กสู่ส่วนกลาง ทำให้สามารถออกไปเสิร์ฟรับเงินผ่านระบบออนไลน์นอกสถานที่ทันที ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนซึ่งเดิมจะต้องออกไปเสิร์ฟรับเงินด้วยมือ แล้วนำกลับมามันทีในระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้ง และให้บริการขึ้นทะเบียนสมาชิกขอรับสิทธิประโยชน์ ตรวจสอบสิทธิได้อย่างรวดเร็ว สามารถประหยัดเวลา และลดขั้นตอนปริมาณงานได้มากกว่าร้อยละ 80 ของกระบวนการเดิม สร้างความโปร่งใส และป้องกันการทุจริตได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งหากมีอุปกรณ์/เครื่องมือครบถ้วน และสามารถออกไปเสิร์ฟด้วยระบบ VPN ทั้งหมด จะช่วยป้องกันการทุจริตและเป็นการควบคุมได้อย่างดี

4. สามารถสร้างเครือข่ายได้ครอบคลุมครบถ้วนในพื้นที่จังหวัดยโสธร

หน่วยงานแต่งตั้งเครือข่ายซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ได้ ครอบคลุมครบถ้วนทุกหมู่บ้าน จำนวน 885 หมู่บ้าน จำนวน 900 คน และตัวแทนเครือข่ายเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เนื่องจากเป็นสมาชิกตามมาตรา 40 ด้วย จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งช่วยในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของสำนักงานอีกทางหนึ่งด้วย

แผนภาพที่ 5 การให้บริการประกันสังคม (แบบใหม่)

5. นโยบายรัฐบาลในการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบและนโยบายจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขกินอิ่มนอนอุ่นได้รับการตอบสนองดำเนินการไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อขยายการรับรู้ของกลุ่มแรงงานนอกระบบให้ทั่วถึง
- 2) เครือข่ายที่เป็นบุคคลภายนอกและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงตามแนวทางการดำเนินงาน
- 3) กำหนดแผนการจัดการระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบการรับชำระเงินสมทบที่รัดกุม การแจ้งเตือนความคงอยู่ของสมาชิกจะทำให้โอกาสที่จะเกิดการทุจริตมีน้อยลง และเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นด้วย
- 4) การนำอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงาน และมีการตรวจสอบบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
- 5) การวางแผนด้านอัตราค่าจ้างและงบประมาณเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

รายชื่อกระบวนการงานข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ (จังหวัด)

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนการงาน
1	ชลบุรี	กระบวนการงานบริการด้านทะเบียนและบัตร (การเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน กรณีบุคคลอ้างว่าเป็นสัญชาติไทยขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยไม่มีหลักฐานเอกสารมาแสดง) ผ่านระบบ Service link
2	เชียงราย	กระบวนการงานลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน
3	ตราด	กระบวนการงานการขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน
4	ตาก	กระบวนการงานแจ้งเกิดถิ่นกำหนดและเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) สำหรับบุคคลสัญชาติไทย
5	แม่ฮ่องสอน	กระบวนการงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีขอทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก (เด็กไทยอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์)
6	มหาสารคาม	กระบวนการงานการขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย
7	สมุทรสาคร	กระบวนการงานขอมีบัตรประจำตัวประชาชนใหม่กรณีบัตรหาย กรณีการป้องกันการสวมสิทธิการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลไม่มีสัญชาติไทย (แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ)
8	อุดรธานี	กระบวนการงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีต้องมีการตรวจสอบและรับรองบุคคล
9	กระบี่	กระบวนการงานการจัดที่ดิน
10	กาฬสินธุ์	กระบวนการงานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนการงาน
11	ชุมพร	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินบริเวณที่ สาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัดชุมพร กรณีผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ไม่สามารถนำชี้ แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ได้
12	เชียงใหม่	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
13	นครพนม	กระบวนการงานการจัดที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) ด้วยการสำรวจ รังวัดและสอบสวนสิทธิ์
14	นครราชสีมา	กระบวนการงานการรังวัดสอบเขตที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา
15	นนทบุรี	กระบวนการงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทการขาย
16	นราธิวาส	กระบวนการงานการรังวัดออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
17	บุรีรัมย์	กระบวนการงานจดทะเบียนขายสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์/ สาขา/ส่วนแยก และสำนักงานที่ดินอำเภอ
18	ประจวบคีรีขันธ์	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย (กรณีปกติ)
19	พัทลุง	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
20	ภูเก็ต	กระบวนการงานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมทุกประเภท
21	ร้อยเอ็ด	กระบวนการงานการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้กับประชาชน
22	ลำพูน	กระบวนการงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขาย
23	เลย	กระบวนการงานการออกเอกสารสิทธิ์ (โฉนดที่ดิน)
24	สมุทรปราการ	กระบวนการงานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทขาย
25	สมุทรสงคราม	กระบวนการงานรับรองราคาประเมินที่ดิน สำนักงานที่ดิน จังหวัดสมุทรสงคราม

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนการงาน
26	สระบุรี	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
27	สุราษฎร์ธานี	กระบวนการงานจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎรยากจน
28	สุรินทร์	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
29	หนองบัวลำภู	กระบวนการงานการรังวัดออกโฉนดที่ดิน
30	อุบลราชธานี	กระบวนการงานการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย
31	บึงกาฬ	กระบวนการงานการพัฒนาระบบงานของสำนักงานที่ดิน
32	กาญจนบุรี	กระบวนการงานการนำหัวมันสำปะหลังสดมาฝาก
33	ฉะเชิงเทรา	กระบวนการงานการนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายโรงสี
34	พะเยา	กระบวนการงานการบริหารจัดการสินค้าเกษตร (การรับจำหน่ายข้าว)
35	อุทัยธานี	กระบวนการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก 3 ชนิด (ข้าว, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, มันสำปะหลัง) เพื่อออกใบรับรองเกษตรกรโครงการรับจำหน่ายพืชผลการเกษตร
36	นครปฐม	กระบวนการงานการขออนุญาตออกใบกำกับกับการจำหน่าย สัตว์น้ำ
37	น่าน	กระบวนการงานการขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืน
38	ระนอง	กระบวนการงานการให้บริการประชาชนโดยการออกใบอนุญาต
39	ราชบุรี	กระบวนการงานการออกใบอนุญาตขายยา
40	ลพบุรี	กระบวนการงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทขาย
41	สตูล	กระบวนการงานการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะราย (น.ส. 3 ก)

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนงาน
42	กำแพงเพชร	กระบวนงานการออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2555 - 2556
43	ตรัง	กระบวนงานการสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ด้านการเกษตร (พืช ประมง ปศุสัตว์)
44	ปทุมธานี	กระบวนงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) กรณีมหาอุทกภัย
45	ปราจีนบุรี	กระบวนงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร
46	ปัตตานี	กระบวนงานการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนยากจน
47	พระนครศรีอยุธยา	กระบวนงานการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
48	พังงา	กระบวนงานการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านพืช
49	พิจิตร	กระบวนงานการสนับสนุนสิทธิเกษตรกร (กรณีการรับรองสิทธิเกษตรกร)
50	พิษณุโลก	กระบวนงานการบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบสาธารณภัย
51	เพชรบูรณ์	กระบวนงานการให้บริการ
52	แพร่	กระบวนงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร
53	ยโสธร	กระบวนงานการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ
54	ยะลา	กระบวนงานเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดยะลา
55	สกลนคร	กระบวนงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินด้านการเกษตร

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนงาน
56	สิงห์บุรี	กระบวนงานการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดสิงห์บุรี
57	สุโขทัย	กระบวนงานการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
58	อำนาจเจริญ	กระบวนงานการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร
59	อุตรดิตถ์	กระบวนงานการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
60	นครสวรรค์	กระบวนงานการอนุญาตและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
61	ลำปาง	กระบวนงานการตั้งด่านตรวจรถที่ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ของสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง
62	หนองคาย	กระบวนงานการจราจร
63	ขอนแก่น	กระบวนงานการขอกู้เงินจากสถาบันการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
64	จันทบุรี	กระบวนงานการนำเข้าและส่งออกสินค้าทางบกด้านชายแดน
65	ชัยนาท	กระบวนงานส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้มาตรฐาน
66	ชัยภูมิ	กระบวนงานพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำของจังหวัดชัยภูมิ
67	นครนายก	กระบวนงานการทดสอบโรคและชันสูตรโรคสัตว์
68	นครศรีธรรมราช	กระบวนงานการควบคุมและตรวจรับงานก่อสร้างในการจัดซื้อจัดจ้าง
69	เพชรบุรี	กระบวนงานการควบคุมกำกับกรร้าวไหลและแพร่ระบาดของออกนอกระบบของวัตถุเสพติดที่เป็นตัวยาที่ใช้ในทางการแพทย์

ลำดับ	ชื่อจังหวัด	กระบวนงาน
70	มุกดาหาร	กระบวนงานป้องกันการส่งสิ่งของต้องห้าม, ยึดกฎหมายเข้าสู่เรือนจำ
71	ระยอง	กระบวนงานการจัดซื้อจัดจ้างร่วมระดับจังหวัด
72	ศรีสะเกษ	กระบวนงานบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์
73	สงขลา	กระบวนงานบริหารเวชภัณฑ์ในสถานพยาบาลภาครัฐ
74	สระแก้ว	กระบวนงานการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
75	สุพรรณบุรี	กระบวนงานก่อสร้างทาง
76	อ่างทอง	กระบวนงานกำกับดูแลและตรวจสอบภาษี